

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

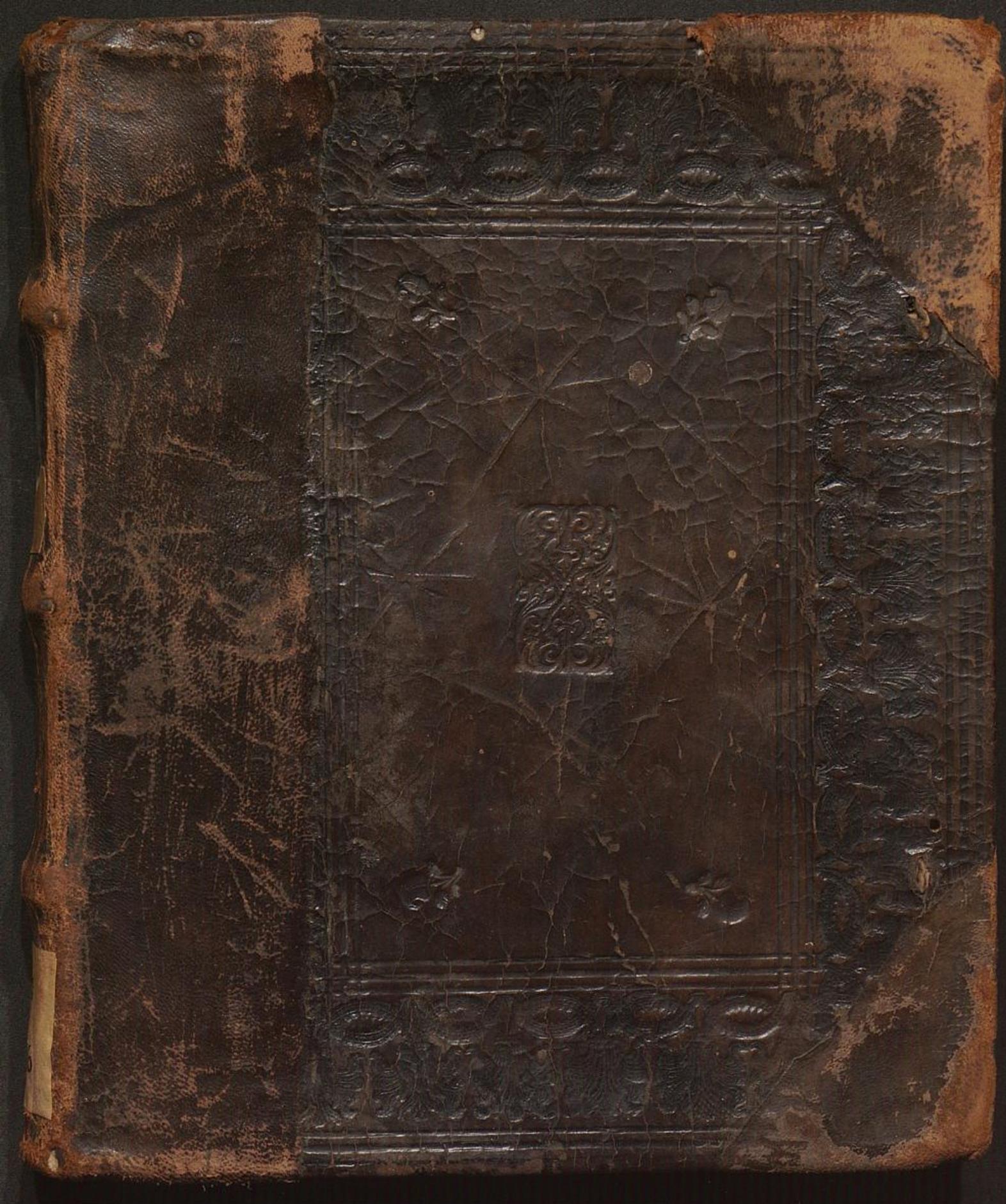
Avli Persii Flacci Satyrae Sex

Persius Flaccus, Aulus

Basileae, 1582

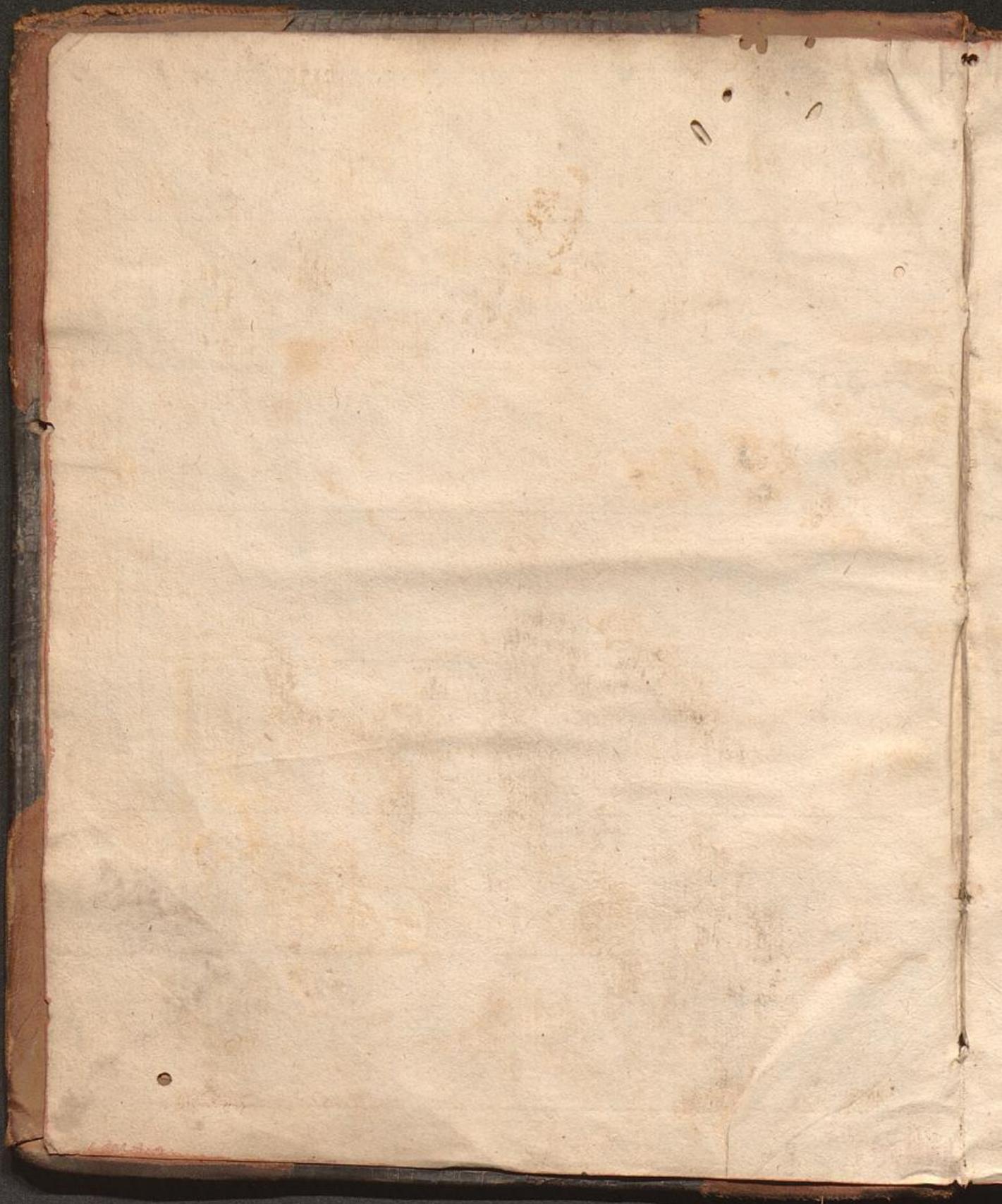
VD16 P 1629

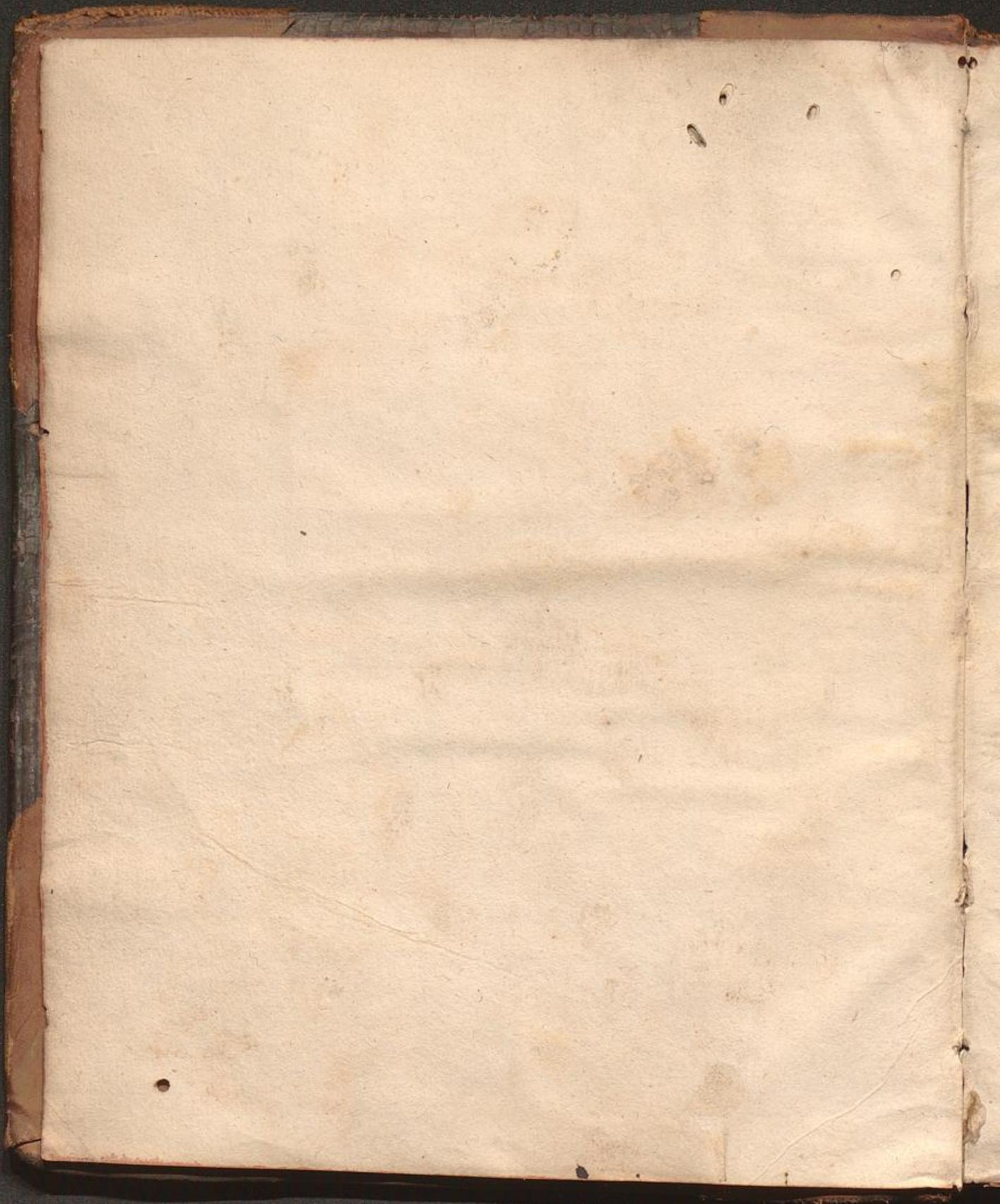
urn:nbn:de:hbz:466:1-34803

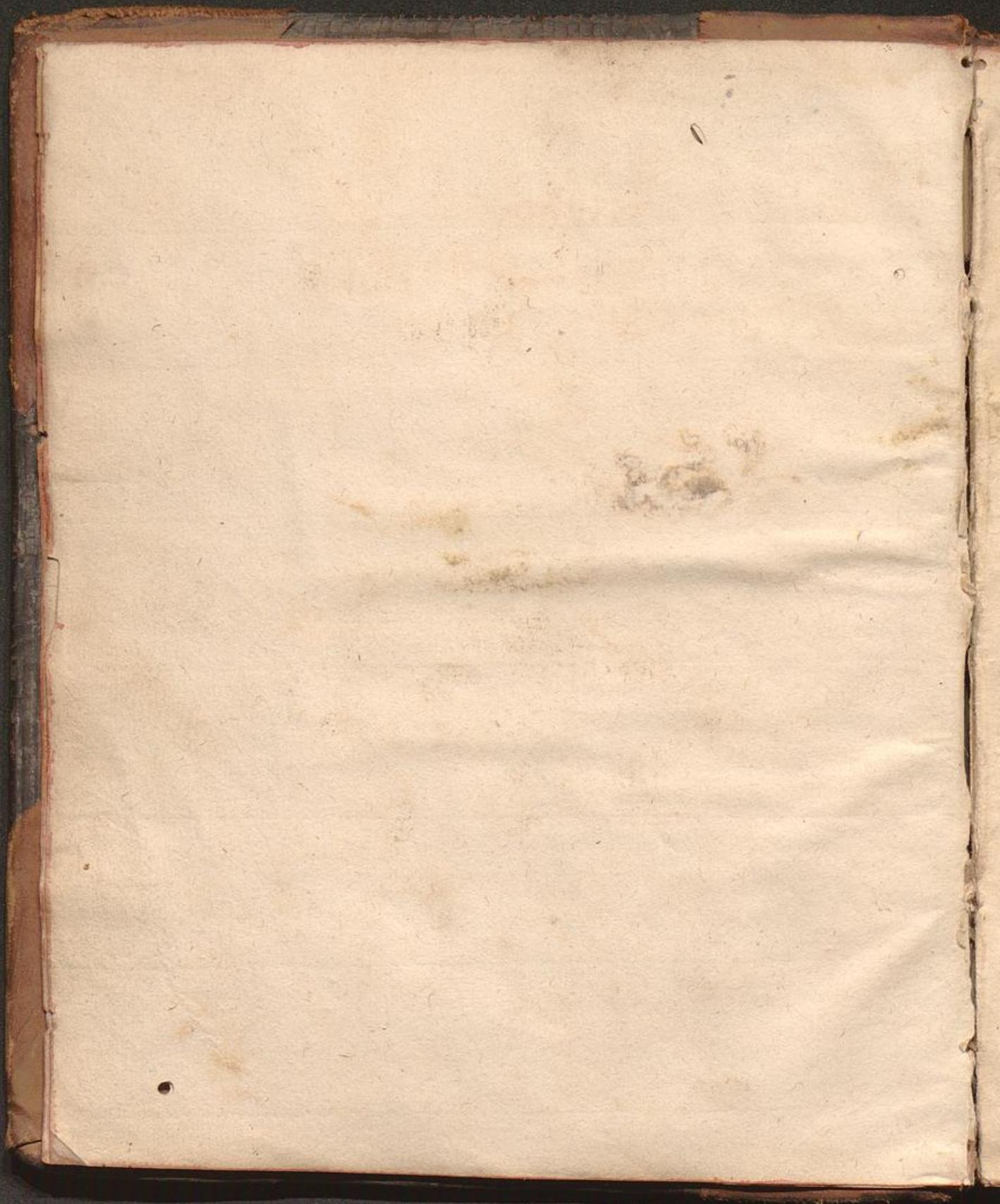

Th. 5946

7
2
ss

A V L I
P E R S I I F L A C C I
S A T Y R A E S E X

A
N I C O D E M O F R I S C H L I N O A l e m a n n o
e x v e t u s t i s . C o d i c i s f i d e P A R A P H R A S I
l u c u l e n t a i l l u s t r a t a :

V A L E N T I N I i n s u p e r , V O L S C I , E N G E N T I N I , &
F O Q V E L I N I C o m m e n t a r i j s e x p l i c a t a .

C u m g r a t i a & p r i v i l e g i o S . C a e s . M a i e s t .

B A S I L E A E .
A D P E R N E A M L E C Y T H V M
M D X X C I L

AVI
PERSII FLACCII
SATE
NICOLAS FRISCHLINO ALMADO
QVINTILIANVS LI
bro I. Capite XIII.

Versus primò solvere : mox mutatis ver-
bis interpretari, tum Paraphrasi quadam
vertere : quin & breuiare quædam, & exor-
nare, saluo modò poetæ sensu permittitur.
Quod opus etiam consumatis professori-
bus difficile, qui commodè tracta-
uerit, cuiunque dicen-
do sufficiet.

BASILEAE
AD PERNEAM LINGVIAM
M D XCII

3

ILLVSTRISSIMO

PRINCIPI AC DOMINO, D. LV-
DOVICO, DVCI VVIRTENBERGEN-
si & Deccensi, Comiti Montis Belgarum, &c.
Domino suo Clementissimo S.
per Christum.

NICODEMVS FRISCHLINVS.

QUID mihi cum satyra: dices mitissime Princeps:
Quæ tantum est mores carperenata malos?
Illis conueniunt sermonis verba petulci:

Quorum legitimo vita pudore caret.

Num tu virtutem & mores mihi inesse negabis:

Germani quales principis esse decet?

Di nolint isthoc: quis enim temerarius ardor,

Dicere tam celfo crimina velle throno?

Scimus nos quantis patrium virtutibus orbem:

Et quanta ciues pace, fideq; regas.

Scimus inoffenso te poplite tangere metam,

Lucida quæ facili ducit ad astra via.

Cur igitur satyras veteris tibi dedico Persi:

Ille quibus mores taxat vbique malos?

Si vacat & desunt nunc ocia nulla legendi:

Propositi causam percipe, quaeso, mei.

T E M P O R E vitales, quo carpsit Persius auras,

Romulea scelerum melsis in vrbe fuit.

Omne nefas, fraudesq; , & amor sceleratus habendi,

Nulla in corde fides: nullus in ore pudor.

A 2

Ambitio passim, & regnandi dira cupido:
 Magnarum & luxus depopulator opum.
 Non auro tectisue modus, mensasq; priores
 Aspernata, gula, fœ. la ministra, fames.
 Patriciæ imprimis vesana superbia gentis,
 Inq; magistratus perfidiosa suos.
 Detestanda Venus, turpesq; libidinis æstus
 Prætulærent dira ciuibus vrbe faces,
 Tunc fas, & census, & testamenta mereri
 Noctibus & pueros prostituissæ viris.
 Tunc iustum, vxores præbere venena maritis,
 Pupillo dominum fas sepelire suum.
 Adde quod Hebrææ recutita sacraria gentis
 Nesciebat patrijs Romula turba socis.
 Herodisq; dies unctæ coluisse lucerna
 Fas erat: inq; suas Sabbathæ ferre domos.
 Illa superstitione mentes obsederat omnes;
 Vt superis etiam turpia vota darent:
 Vt thure atq; auro, pecudumq; cruore litarent,
 Iuræq; negligenter, negligenterq; fidem.
 Hos qui tam prauos auderet carpere mores,
 Nemo erat: in vitijs tunc erat omne decus.
 Quid? quod adulando, gens abiectissima vatum,
 Laudibus ornabat talia monstra suis.
 Namq; pœtastri, modico plebs dedita lucro,
 Gaudebant miris ista referre modis.
 At docti vates, & Phæbo digna locuti:
 Quis odio stolidæ carmina plebis erant:

Tunc

Tunc nullo in precio, nulloq; in honore vigeant:

Nobilium fædo gens odiosa gregi.

Non tulit hanc speciem generosa mente pœta

Persius: atq; iræ frena, sed apta, dedit.

Ille velut mimus procedit: & auspice Phæbo

Crimina carminibus taxat vbiq; suis.

Taxat auaritiam, turpesq; cupidinis æstus

Et misera infelix ambitionis opus.

Luxuriam taxat, fastumq;, animosq; Quiritum,

Et generis prisca ridet inane decus.

Ridet adulantes Satyra mordace pœtas:

In Clario nullum qui grege nomen habent.

Hunc tibi præstantem, generoso pectore, vatem

Dedico, Tecciaci fax L V D O V I C E soli,

Dedico, sed lingua nunc liberiore loquentem,

Quam status insani temporis ille tulit.

Salve Dux, veteremq; proba, quem trado, pœtam:

Vt te hostem vitijs talibus esse probes.

Nam tibi si mores nunquam placuere nefandi,

Cur meus hic poterit displicuisse liber?

Quid? quòd consimili mihi cantat Horatius ore,

Inq; pari Satyrum tramite pangit opus.

Quòd si fortè tuus mea calculus orsa probârit,

Hunc Flaccum excipiet Flaccus in arte prior.

Illustrissimæ Celsitudinis Tuæ
Humilimus cliens

Nicodemus Frischlinus
Alemannus.

Ioan.

6

IOAN. THOMAS FREIGIUS,
Guilielmo Adolpho Scribonio S.

PHYSICAM tuam, secundum leges methodicas κατὰ πάντας, καὶ ἀντι, καὶ θόλου τῶν in ordinem redactam, proximisque nundinis editam, summa cum voluptate legi. Recte fecisti, quod nugas illas, quibus me in scholasticis tenebris irretitum olim memini, quibusque me beatū & lautum physicum factum putavi, è medio sustulisti, & ex agro physico eiecisti. Quid enim causarum illa, motus, temporis, loci, logica ideoque in physicis heterogenea tractatio? quid vacui & infiniti (quorum nihil in rerum natura est) mateologia in physicis facit? Macte itaque ista virtute, Scriboni, & quod cepisti, alacriter perfice. Vnum enim superest, ut quæ de astris & planetis desunt, plenius exequaris: historiā metallorum, stirpium, animantium vberius ex Agricola, Matthiolo, Gesnero, tanquam rerum physicarum Oceano, in angustum alveum legibus Methodi contrahas, Habes enim præter Logicæ adiumenta, quæ te in arte constituenda non oberrare sinent: magnum quoque ex arte, cui te mancipasti, auxilium. Nam Medicinæ (cuius pars olim habita est physica, quem errorem, ut nosti, Ioubertus clarissimus nostræ ætatis Medicus indicavit et sustulit) te studiosum esse, ex Physica tua intellexi. Sed ut ad eam rem maior tibi animus addatur: utque inter nos arctior familiaritas cōtrahatur: hos in Persium commentarios (quos à P. Perna Typographo acceptos, multis laboribus correxi & transcripsi) tibi inscribere constitui. Valentinus præter alia cum reliquis cōmunia, hoc proprium habuit, quod cum Persio Horatium diligentissimè ubique contulit: quem etiam Tiguri suis his commentarijs illustravit. Volscus autem maiorem verborū rationem habuit: licet ex Plinio & historicis pleraque ex poetis etiā fabulas, quæ ad obscura authoris loca illustranda facerent, non segniter conquiesierit. His ego ex parentis mei Nicolai Freigij bibliotheca adieci ea, quæ is à Philippo Engelbrech-

27
gelbrechto Engērino poeta festiuissimo (qui Freiburgi Bri-
fiacorum poeticam olim docuit) publica acroasi quasi sua
fecerat. Adiecit etiam Foquelinum, qui (ut Rami disci-
pulum agnoscis) præter Grammaticam, Rhetoricā, Ethicam,
Politicam, Historicam, Poësin: etiam Logicam quasi prio-
rum *λογικῶν* superstruxit: Ad eò ut si qua huic laus præ ceteris
tribuenda sit, *λογικῶτερον* eum iure optimo dicere queamus.
Hoc ergo mei erga te amoris & benevolentiae signum bene-
uolo animo excipito, meque inter tuos amicos, vel in
extrema cera, scribito. Vale. Dat. Altorfij No-
ricorū. Anno 1578.

IOANNIS MURMELLIJ Ruremondensis in A. Persij
Prologum, & Satyras, Argumenta.

*Commendat, videns alios, præfatio vatem:
Nobilium prima mores taxantur inepti,
Carpit auaritia mala vota, precesq; secunda.
Tertia desidiam iuuenum, fastusq; laceffit.
In quarta stultus Rex, Censoresq; notantur.
Cornutum laudans aperit, penultima seruos.
Vltima perparcum Satyra insectatur auarum.*

AELII Antonij Nebriffensis in Satyras Argumenta:

*Prima poetarum mores, & tempora monstrat.
Quidq; optare decet, quod non optare, secunda.
Tertia virtutis iuuenes inflammat amore.
Rem populi ignaros prohibet contingere quarta.
Quinta docet, qui sit liber, qui sit quoque seruus.
Vltima, ob hæredis curam, castigat auaros.*

IOANNIS Pierij Valeriani Bellunenensis in
eisdem Argumenta.

*Prima leueis carpit vates mollemq; Neronem,
Altera spes vanas, & inania vota, precesq;
Tertia cessantem circa præclara inuentam.
Censores quarta insanos, & facta Neronis.
Quinta hominum in vanis diuersa negotia rebus.
Duxiter impransos sexta insectatur auaros.*

AVLI PERSII FLACCI
CIVITA.

AVLVS Persius Flaccus, Olympiade 203, anno ab Vrbe condita 795. Imperatoris Tiberij 22. patre Flacco, matre verò Fulvia (vt author est Eulebius, & P. Crinitus lib. 3. de poetis Latinis) Volaterras Hetruriz oppidum patriam habuit (quod idem ipse Satyra 6. videtur indicare cum ait:

— *Mihi nunc Ligus ora*

*Intepet, hybernarq; meum mare, qua latus ingens
Dant scopuli & multa litus se valle recepat.*)

Floruit, autem sub Claudio principe, mortuus Neronis nono, cum ageret tricesimum ætatis suæ annum. Romam literarum causa profectus cum moribus (vt Probus Grammaticus scribit) esset lenissimis, ac virginali ferè verecundia, formaq; modesta & pulchra, sumpta virili toga Rhemmius Palemoni in Grammatica Verginio Flavio in Rhetorica, tandem Cornuto Stoico in philosophia operam dedit: quæ vt omni officio ac pietate potius coluit & obseruauit, sic singulari beneuolentia & vitæ consuetudine in reliquum vitæ spatium sibi coniunctum tenuit, vt ipse testatur Satyra V.

*Cum primum pauido custos mihi purpura cecidit,
Bullaq; succinctis Laribus donata pependit,
Me tibi suppositi, teneros tu suscipis annos
Socratico Cornute finis: — Et,*

— *Tibi nunc hortante camæna*

*Excutienda damus præcordia, quantaq; nostra
Pars tua sit Cornute animæ, tibi dulcis amice
Ostendisse iuuat, pulsa discernere cautus, &c.*

Et paulò post:

*Tecum me longos memini consumere soles,
Et tecum primas epulis consumere noctes:
Vnum opus & requiem pariter disponimus ambo:
Atq; verecunda laxamus seria mensa.*

Prætextatus amicos in primis coluit, Minucium Macrinum equestris ordinis principem, & Casium Bassum poetam lyricum librum scripsit, & paucos vxori Trajæ & in Attiam matrem versus, quæ se ante virum occiderat, quos auctore Cornuto magistro suo postea damnauit. Iuuenis verò Satyras sex, ingentij, solertiz, acuminisq; sui testes edidit: plures fortasse emissurus, nisi in ipso ætatis flore, in natura morte oppressus interijisset: scilicet (vt ait Poeta)

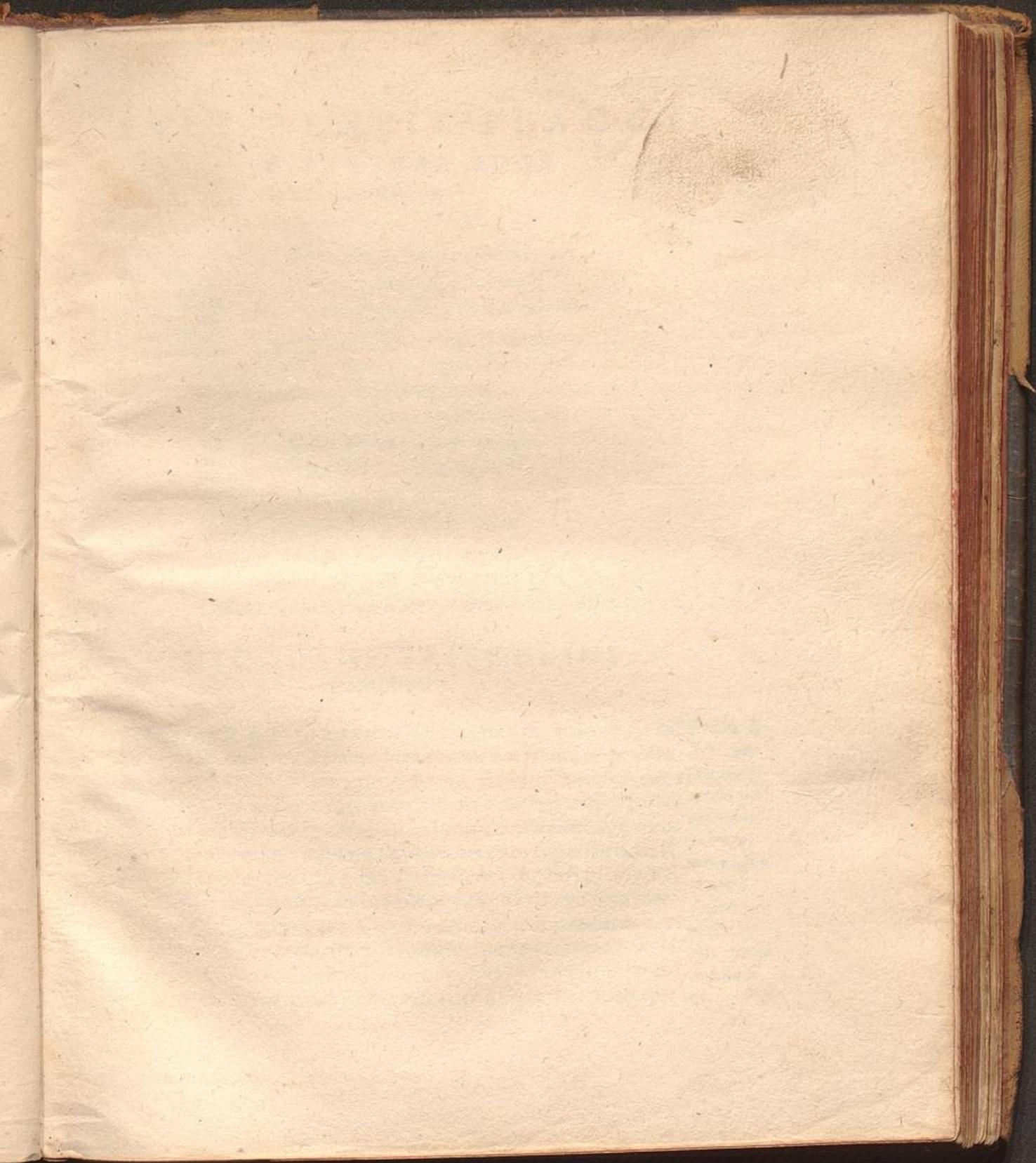
*Optima, prima ferè manibus rapiuntur æuaris,
Impientur numeris deteriora suis.*

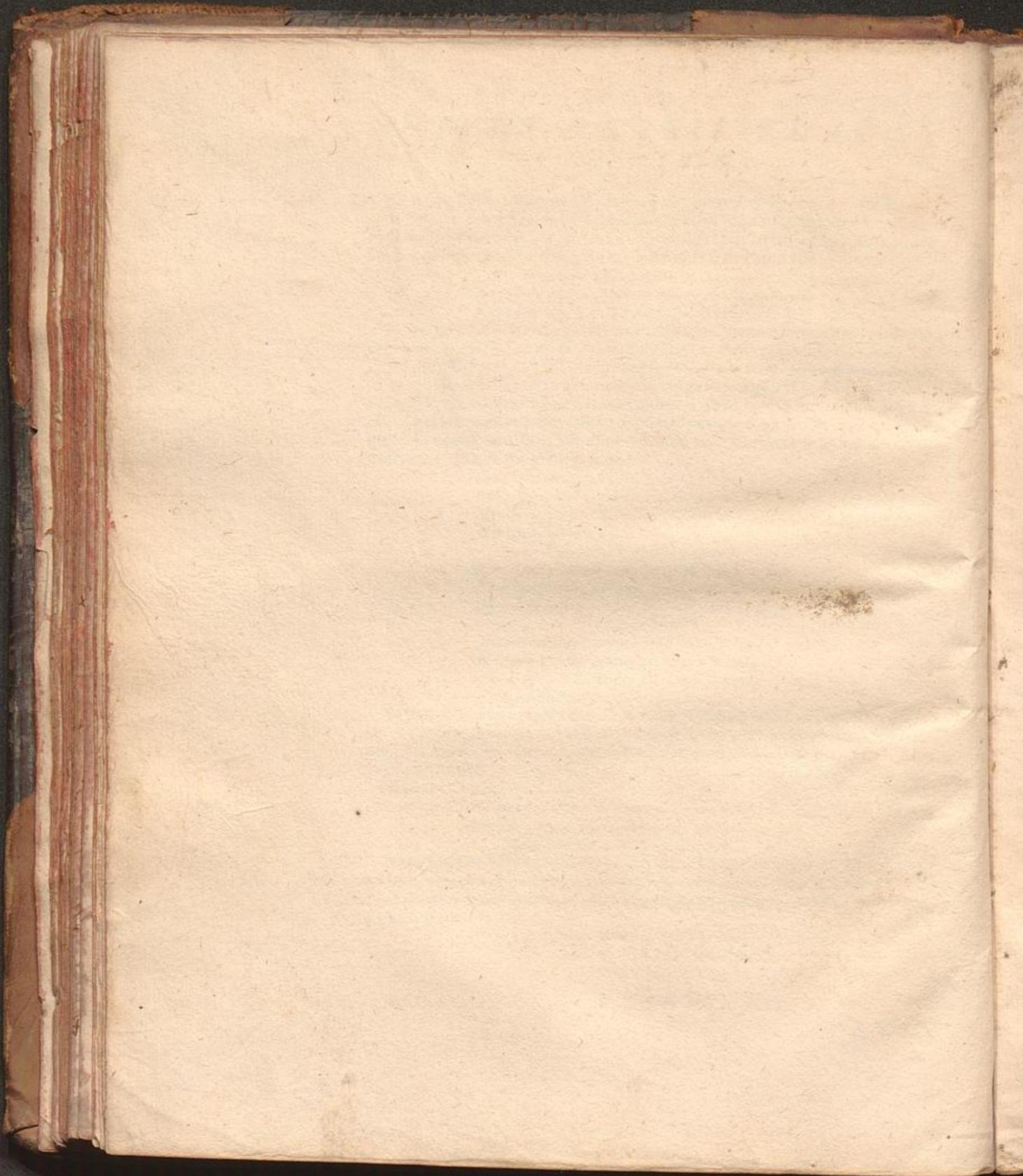
Neque ramen sepultos poetæ manes sperata Satyricæ virtutis sefellit gloria, cuius poema (vt ait Fabius) tantum laudis apud omnes veræque commendationis habuit, vt de eo passim illud vulgaretur, quod annis post aliquot versibus persecutus est Martialis:

*Sapius in libro memoratur Persius vno,
Quam leuis in tota Marsus Amazonide.*

FINIS.

AVLI

AVLI PERSII FLACCI

IN SATYRAS SVAS

Prologus.

Nec fonte labra prolui caballino,
 Nec in bicipiti somniasse Parnasso
 Memini, ut repente sic poëta prodirem.
 Heliconidasq; Palliamq; Pyrenen
 Illis relinquo, quorum imagines lambunt
 Hedera sequaces. ipse semipaganus
 Ad sacra vatium carmen affero nostrum.
 Quis expediuit Psitaco suum Xaiques,
 Picasq; docuit nostra verba conari?
 Magister artis, ingenij, largitor
 Venter, negatas artifex sequi voces.
 Quod si dolosi spes refulerit nummi,
 Coruos poëtas, & poëtridas picas
 Cantare credas pegaseium melos.

NICODEMI FRISCHLINI

Paraphrasis.

REDO ego vos lectores mirari, quid sit, quod Reddit les-
flori caus-
sam, cur sa-
tyram poti-
us scribat,
quam car-
mina assen-
tatoria:
quibus ho-
norem &
opes para-
re potuisset.
 cum tot summorum poetarum libri, & præcla-
 rissimorum vatium opera, passim nunc extent:
 ac multi hodie nobilissimi oratores, atque poetæ
 sint, qui sua scripta & carmina in lucem proferunt, ego quo-
 que ad scribendum veniam: qui neque cum superioribus il-
 lis, neque cum his, qui nunc scriptitant, ingenij gloria, nec
 autoritate sim comparandus. Neque enim tali ego sum men-
 tis acumine, atque tanta animi excellentia præditus: ut
 quod Hesiodo gloriari licuit, omnes omnium artium ac di-
 sciplinarum fontes exhausserim: adeoque ipsam Hippocrenen
 epotauerim: aut quod Ennius de seipso credidit, in bicipiti set.

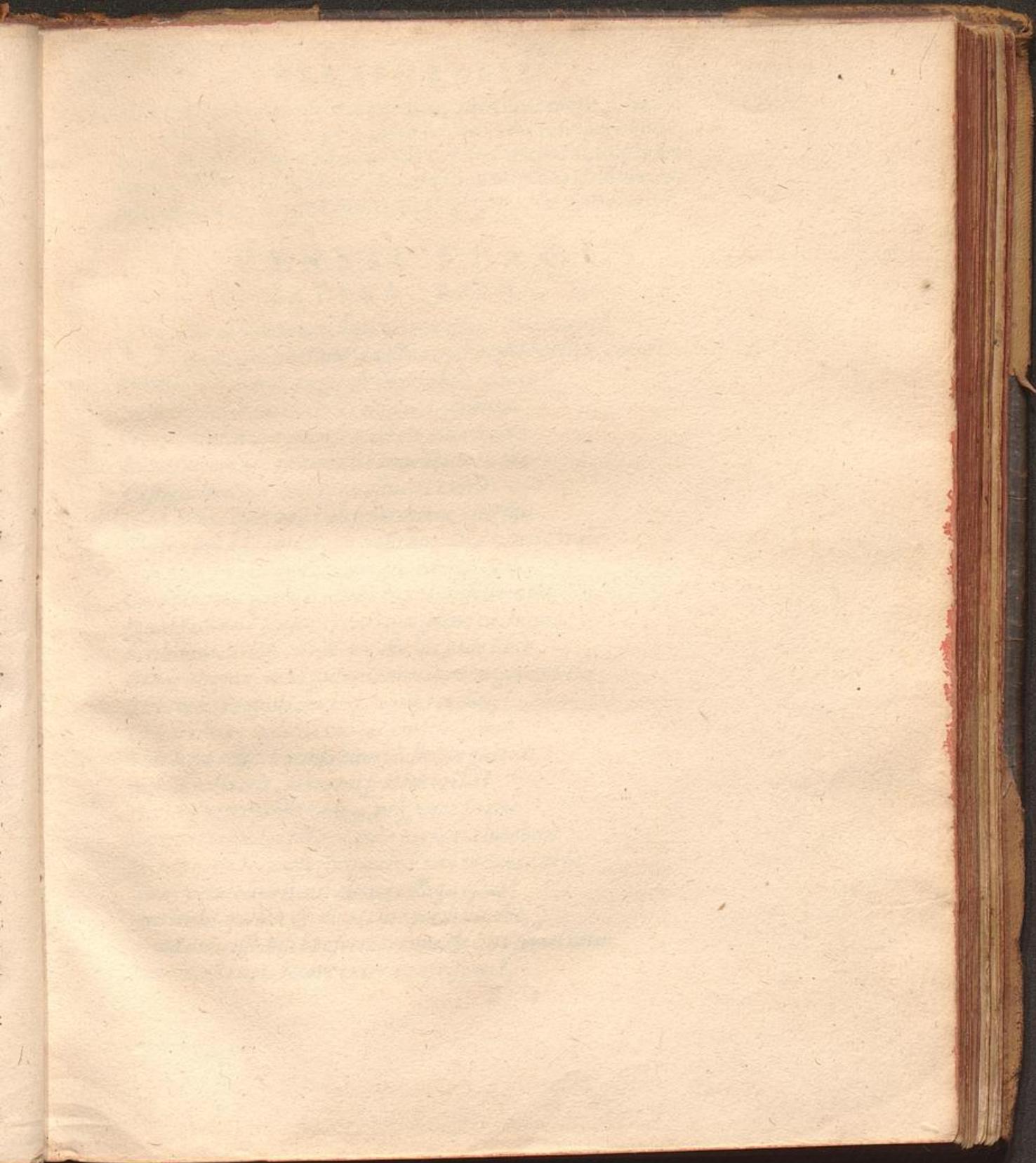
B

Non scribit, neq; in lucem profert sua Persius, gloria studio ut alijs.

Non scribit Persius ventris ac gula causa.

Parnasso Homeri anima per somnium accepta cœlesti quodā numinis afflatu correptus ad carmen scribendum repente nunc prodeam. Nam istam qualemcunque ingenij gloriam, cum toto Helicone & Pirene, ambitiosis quibusdam & honorum cupidis poetis libens concedo. Hac enim laude non nisi inflati, ac turgidi quidam superbiunt: qui carminibus suis pessimo cuique assentando, & adulando, aurum, & statuas hedera ornatas, in æde Camœnarum emereri: & hinc nominis sui celebritatem venari student. Cuius ego honoris non sum ita cupidus, ut alijs eū ereptū velim: aut cuiquā homini malitiosè talem laudem inuideam. Quæ igitur res me ad hoc propositum impulit: ut subrusticum meum carmen, ipse semipaganus vates, in ædem Apollinis Palatini nunc afferam, & cum aliorum poetarum libris coniungam? Equidem nulla alia, nisi sola Reipub. & vitæ communis utilitas. Nihil enim aliud volo, nihil quæro, nihil expeto, quàm, ut lecto hoc carmine, vitia ciuitatis sanentur: & suos quisque mores ac studia hinc emēdet, atque corrigat. Alij quidem versificatores, ventris tantum & pecuniæ gratia Romanis nobilibus carmina assentatoria scribere: & in hac res psittacos picaque imitari: ac dominos suos ficta voce, vanisque titulis salutare, diuitibusque pro cibo ablandiri solent. Quis enim Psittacum humanas voces exprimere & herum alloqui docuit? quis coruos acclamare principi iussit? quis picas nostra verba imitari voluit? quis famelicos nostros assentatores, nobilibus ac diuitibus falsas laudes accinere, & adulatoria carmina offerre impulit? Nonne communis ille artium magister, & ingeniorum summus opifex, gulosus & voluptarius venter? Nam hic non tantum brutis animantibus, voces à natura denegatas affingit, sed etiam adulatoribus & parasitis quibusdam falsas & à vita nobilium alienas laudes extorquet. Nam eò quorundam hominum progressa nunc est auaritia atque audacia: ut exigui lucrispe oblata, imperitissimi quique ad scribendos versus prodeant: omniumque ineptissimi & insulsissimi, vulgò pro optimis ac suauissimis poetis habeantur. Proposita enim à nobili quopiam, præconi laudum, mercede ac præ-

miō.

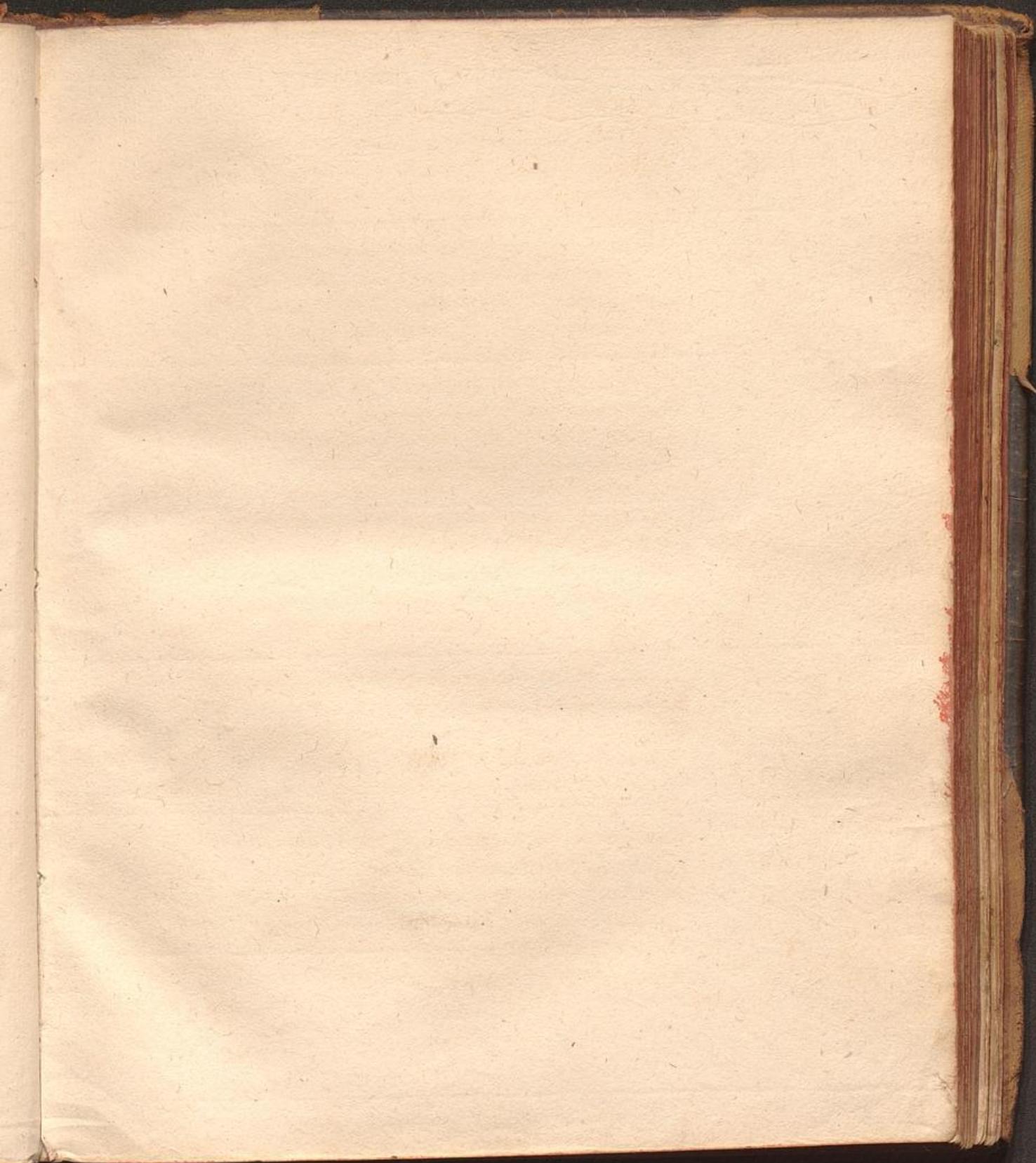
miō: tot boni poetę subitō existent, quot sunt mali: ac modō non coruī poetarū, ac picę poetiarum vices suscipere audebunt. Neque verō credentur illi carmen tritum aut vulgare composuisse: sed sublime, & omnibus numeris absōlutum, adeoquē ab ipsīs nouē Musis, ad Pegasi fontem elaboratum.

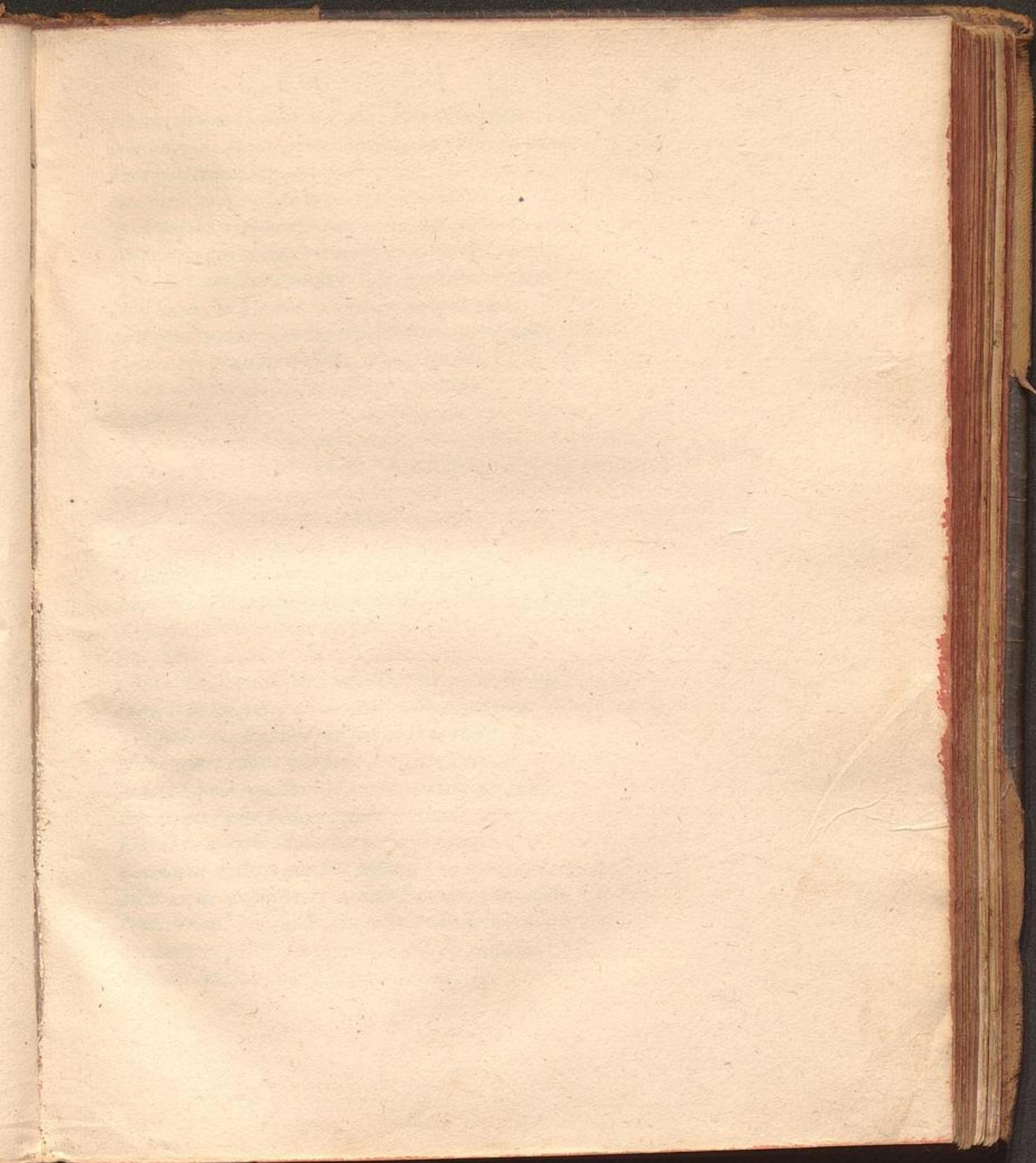
A. PERSII FLACCI
SATYRA PRIMA.

O *Curas hominum, o quantum est in rebus inane?
Quis leget hæc? min' tu istud ais? nemo hercule. nemo?
Vel duo, vel nemo. turpe & miserabile. quare?
Ne mihi Polydamas, & Troiadas Labeonem
Pratulerint. nuge, non si quid turbida Roma
Eleuet, accedas. examen uē improbum in illa
Castiges trutina: nec te quasiueris extrā.
Nam Roma quis non? ah si fas dicere: sed fas,
Tunc, cum ad caniciē, & nostrum illud viuere triste.
Aspexi, & nucibus facimus quæcunq; relictis,
Cum sapimus patruos, tunc tunc ignoscite. nolo.
Quid faciam? sed sum petulanti splene cachinno.
Scribimus inclusi, numeros ille, hic pede liber
Grāde aliquid, quod pulmo anima prælargus anhelet.
Scilicet hæc populo pexusq; togaq; recenti,
Et natalitia tandem cum sardoniche albus
Sede leget celsa, liquido cum plasmate guttur
Mobile colluerit, patranti fractus oculo?
Hic neq; more probo videas, neq; voce serena
Ingentes trepidare Titos, cum carmina lumbum
Intrant, & tremulo scalpuntur ubi intima versu.
Tun' vetule auriculis alienis colligis escas?
Auriculis, quibus & dicas cute perditus, ohe,
Quid didicisse, nisi hoc fermentum, & qua semel intus
Innata, est rupto iecore exierit caprificus?*

En pallor, seniumq; : ò mores, vsq; adeone
 Scire tuum nihil est, nisi te scire hoc sciat alter?
 At pulchrum est, digito monstrari, & dici, hic est.
 Ten' cirrorum centum dictata fuisse
 Pro nihilo pendas? Ecce inter pocula querunt
 Romulide saturi, quid dia poemata narrent.
 Hic aliquis, cui circum humeros et hyacinthina lena est,
 Rancidulum quiddam balba de nare locutus
 Phyllidas, Hypsipylas, vatum & plorabile si quid
 Eliquat, & tenero supplantat verba palato.
 Assensere viri: nunc non cinis ille poeta
 Felix? nunc leuior cippus non imprimit ossa?
 Laudant conuiuæ. nunc non è manibus illis,
 Nunc non è tumulo, fortunataq; fauilla
 Nascentur viola? rides ait, & nimis vncis
 Naribus indulges, an erit, qui velle recuset
 Os populi meruisse, & cedro digna locutus
 Linquere: nec scombro metuentia carmina, nec thus?
 Quisquis es ò, modo quem ex aduerso dicere feci,
 Non ego, cum scribo, si fortè quid aptius exit,
 Quando hæc rara avis est, si quid tamen aptius exit.
 Laudari metuam. neq; enim mihi cornea fibra est,
 Sed recti finemq; extremumq; esse recusò
 Euge tuum, & belle: nam belle hoc excute totum.
 Quid non intus habet? non hic est Iliac Acci
 Ebria veratro, non si qua elegidia crudi
 Dictarunt proceres, non quicquid deniq; lectis
 Scribitur in citreis. calidum scis ponere fumen:
 Scis comitem horridulum trita donare lacerna.
 Et verum, inquis, amo, verum mihi dicito de me.
 Qui pote? vis dicam? nugaris, cum tibi calue
 Pinguis aqualiculus propenso sesquipede extet.
 O Iane, à tergo quem nulla ciconia pinsit,

Nec

Nec manus auriculas imitata est mobilis albas,
 Nec lingua, quantum sitiatur canis appula, tantum.
 Vos o patritius sanguis, quos vivere fas est
 Occipiti caco, postica occurrere sanna.
 Quis populi sermo est? quis enim, nisi carmina molli
 Nunc demum numero fluere, ut per leue seueros
 Effundat iunctura unguis? scit tendere versum
 Non secus, ac si oculo rubricam dirigat vno.
 Siue opus in mores, in luxum, & prandia regum
 Dicere, res grandes nostro dat musa poeta.
 Ecce modo heroas sensus afferre videmus
 Nugari solitos Graece, nec ponere lucum
 Artifices, nec rursus saturum laudare, ubi corbes,
 Et focus, & porci, & fumosa * palilia feno,
 Unde Rhemus, sulcog, terens dentalia Quinti,
 Cum trepida ante boues dictatorem induit vxor,
 Et tua aratra domum licitor tulit. euge poeta.
 Est nunc Brysei quem venosus liber Acci,
 Sunt quos Pacuuiusq;, & verrucosa moretur
 Antiopa, erumnis cor lucrificabile fulta.
 Hos pueris monitus patres infundere lippos
 Cum videas, querisne unde hac sartago loquendi
 Venerit in linguas? unde istud dedecus, in quo
 Trossulus exultat tibi per subsellia leuis?
 Nilne pudet capiti non posse pericula cano
 Pellere? quin tepidum hoc optes audire decenter.
 Fur es, ait Pedio, Pedius quid? crimina rasis
 Librat in antithetis, doctas posuisse figuras
 Laudatur. bellum hoc, hoc bellum? an Romule ceues?
 Men' moueat quippe, & cantet si naufragus, affem
 Protulerim? cantas, fracta te in trabe pictum
 Ex humero portes? verum nec nocte paratum
 Plorabit, qui me volet incuruasse querela.

* Palilia.

Sed numeris decor est, & iunctura abdita crudis.

Claudere sic versum didicit, Berecynthius Atys,

Et qui ceruleum dirimebat Nerea delphin.

Sic costam longo subduximus Appennino.

Arma virum nonne hoc spumosum, & cortice pingui,

**Pregrandi. Viramale vetus *vegrandi subere coctum?*

di.

Quidnam igitur tenerum, & laxa ceruice legendum?

Torua Mimalloneis implerunt cornua bombis,

Et raptum vitulo caput ablatura superbo

Bassaris & lyncem Menas flexura corymbis

E. uion ingeminat, reparabilis adsonat echo.

Hec fierent, si testiculi vena vlla paterni

Viueret in nobis? summa delumbe salua

Hoc natat in labris, & in udo est Menas, & Atys.

Nec pluteum cadit, nec demorsos sapit ungues.

Sed quid opus teneras mordaci radere vero

Auriculas? vide sis, ne maiorum tibi forte

Limina frigescant. sonat hic de nare canina

Littera. per me equidem sint omnia protinus alba,

Nil moror. Euge omnes, omnes bene mira eritis res.

Hoc iuuat, hic, inquis, veto quisquam faxit oletum.

Pinge tuos angues, pueri sacer est locus, extra

MeYTE, discedo. secuit Lucilius urbem,

Te Lupe, te Muti, & genuinum fregit in illis.

Omne vaser vitium ridenti Flaccus amico

Tangit, & admissus circum praecordia, ludit,

Callidus excusso populum suspendere naso.

Men' mutire nefas, nec clam, nec cum scrobe? nusquam?

Hic tamen infodiam, vidi, vidi ipse, libelle,

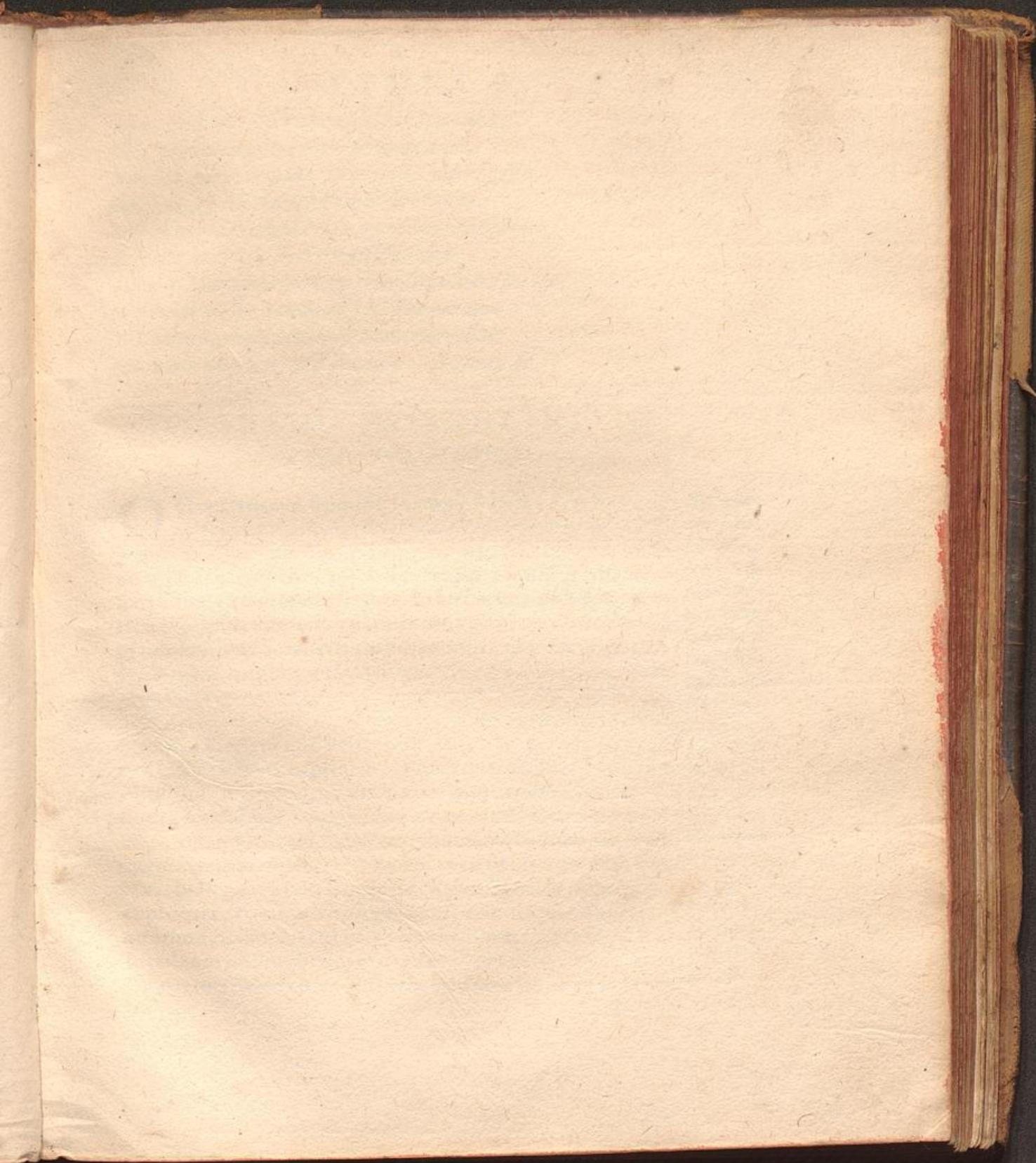
Auriculas asini quis non habet? hoc ego opertum,

Hoc ridere meum tam nil, nulla tibi vendo

Iliade, audaci quicung, afflate Cratino,

Iratum Eupolidem prae grandi cum sene palles,

Aspice

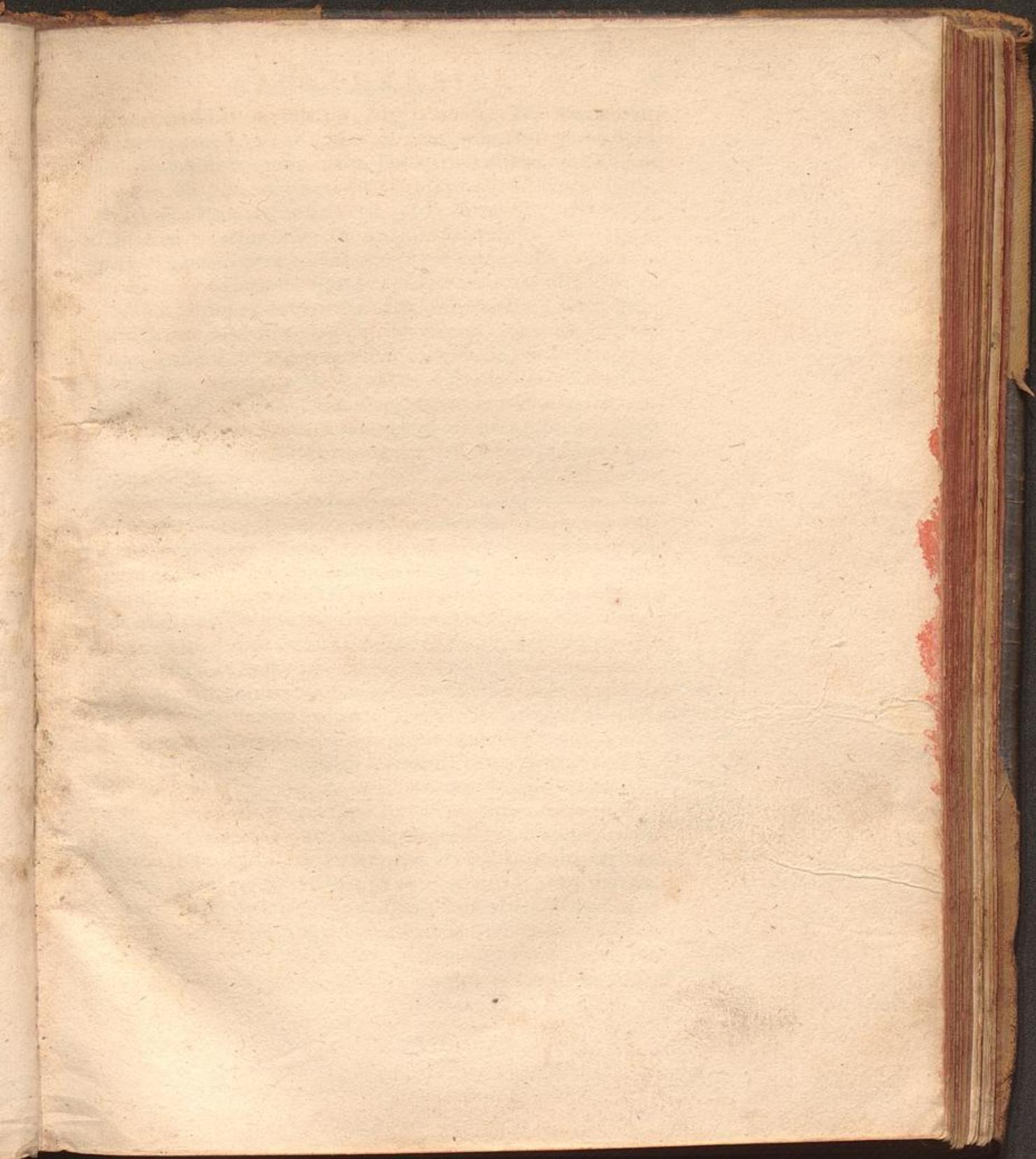
*Aspice & hæc, si fortè aliquid decoctius audis.
 Inde vaporata lector mihi ferueat aure,
 Non hic, qui in crepidas Graiorum ludere gestit,
 Sordidus, & lusco qui poscit dicere lusce,
 Sese aliquem credens, Italo quod honore supinus
 Fregerit heminas Arreti adilis iniquas,
 Nec qui abaco numeros, & secto in puluere metas
 Scit risisse vaser, multum gaudere paratus
 Si Cynico barbam petulans Nonaria vellat.
 His mane edictum, post prandia Callirhoen do.*

NICODEMI FRISCHLINI IN

Satyram primam Paraphrasis.

O Cogitationes hominū inanes : ô curas de rebus mor- Exordium
 talium præposteris & vanas : ô spes vitæ humanæ de- à persona
 prauatas. Quænam hæc animorum peruersitas ? quæ homi- lectorum,
 num ista intemperies : quod plerique omnes huius seculi præsertim
 scriptores, eò tantum in scribendo feruntur : vt sprete rei ve- nobilium :
 ritate, populi fauorem aucupentur : ac præter inanem vul- quos repres-
 gi applausum, suis scriptionibus nihil prorsus queritent ? bendit, ob
 Quæ enim vulgi hæc tâta leuitas ? quæ populi Romani tan- præpostera
 ta vanitas ? vt in aliorum scriptis examinandis, præter ina- iudicia. Nã
 nem delectationem, & ridicula quædam verborum lenoci- pleriq; ma-
 nia nihil spectent : ac veritatem cuius in primis habenda iolem capie-
 erat ratio, prorsus negligant, atque, contemnant ? Nam quo- bant volus-
 tusquisque è promiscua hominum multitudine existet : cui ptatè è lau-
 nostra hæc oratio, quæ haudquaquam ad inanem pompam dibus adu-
 atque ostentationem, sed ad vitæ humanæ communem utili- latorum :
 tatem comparata est : non dicam curæ sit, sed qui eam dun- quàm veris-
 taxat pellegat ? Nam si quis hoc ipsum ignauo populo iam tate satyris
 exprobrat, continuo è grege nobilium aliquis obstrepat : ca. Igitur
 quorsum tu ista, aut cui nam commemoras ? perinde ac si ni- hac negle-
 hil ad eum nostra pertineat oratio. Quis verò (inquit idem) ta tantū
 Satyris tuis delectetur ? quis tam stupidus sit, vt ex ista mor- fabulas leo-
 dacitate gebant.

dicitate voluptatem capiat? Equidem nemo est, inquit, nemo Hercule, qui non libentius audiat iucundissimas poetarum fabulas, quam tua maledicta & hæc vituperia? Quid igitur huic respondeam? Quid dicam? quid interrogem? An ex tota plebe nemo erit, qui hæc respiciat, qui legat? Fortè, inquit, duo in populo reperientur, qui curent ista: vel, quod verisimilius est, nemo prorsum consentio. Nam vulgò nunc ita comparatum esse video, ut non quæ veracissima, sed quæ cuique gratissima & acceptissima sunt, ab hominibus spectentur & eligantur. Sed quàm turpe hoc, & miserabile sit, quis tam cæcus est, ut non videat? quis tam vecors & amens ut non intelligat? Nam quæ tandem causa est, ut mea scripta tam ingrata sint populo; neque Romæ lectorem inueniant? An quia Polydamas iste, & reliqui effœminati Troiugenæ me spernunt & eleuant; multique Attium Laëonem, nouæ Iliados fœdissimum conditorem, anteferre ac præponere non dubitant: an idcirco scripta mea in nullo habenda sunt numero? Equidem istis popularis auræ captatoribus, nihil pulchrum, nihil acceptum, obuenit: nisi quod de rebus Romanis, in gratiam nobilium, ab assentatoribus confectum sit. Sed quia nugatoria sunt omnia, tam quæ ab hoc adulatorum genere scribuntur, quam quæ ab iniquis scriptorum æstimatoribus proferuntur: ideo dicta aliorum haudquaquam de quorumuis nobilium, qui se ab assentatoribus decipi patiuntur: deprauato corruptoque iudicio sunt ponderanda. Non enim si quid indoctum & imperitum nobilium vulgus contemnit ac eleuat: statim illius sententiæ accedendum erit: multò minus ita insistendum, ut falsas opiniones trutina veritatis examinare: & aliorum sententiæ æqua statera appendere non liceat. Nulli enim cuiusquam iudicio ita standum aut acquiescendum: ut si te assentator aliquis virum bonum aut fortem prædicet: tuo non vraris de teipso, nedum de alijs, iudicio atque examine. Nam quis hodie Romæ non? si modò liceat dicere, & oratione ac verbis exprimere: quod alij vita ac moribus exprimere non dubitant? Verum ista proloqui tum demum mihi fas erit: cum eiectis ex animo iuuentutis cupiditatibus, & n-
 cibus

cibus, quod aiunt, relictis, ad grandiores ac sapientiores ætates peruenero: ac mores adolescentiæ, cum graui & se- uera senectute commutauero. Tunc enim mihi grandæuo ac longo rerū vsu confirmato seni benignè clementerque igno- scetis, vos Romani nobiles: si quid contra vos, uestramque leuitatem liberius iusto, in medium protulero. Nunc pro- pter ætatem meam asperius uobiscum agere nolo. Quid er- go faciam? Id nempe quod cauillatores nonnulli solent: qui cum alios apertè reprehendere non audent, certa qua- dam & mordaci dicacitate, mores eorum carpere & vellica- re consueuerunt. Cum enim ad cachinnos, & immodera- tum risum natura me propensiores & largiores procrea- uerit: nunc ineptias uestras nō reprehendam acrius, sed tan- tum ridebo petulantius. Cæterum primi omnium, hoc loco mihi ridendos se offerunt Romani nobiles & principes: qui poetæ & oratores dici atque haberi uolunt. Nam alij nostro- rum nobilium domi, in occulto inclusi atque abditi, uer- sus meditantur, aptisque uerbis constrictas sententias nu- merosè conantur effingere: alij non poetico, sed orato- torio numero & modo uerba circūscribunt: & nescio quam grandiloquentiam affectantes, tumidum quoddam inflatū- que orationis genus efficere student: quod sine graui ac ue- hementi spiritu & magna laterum ac pulmonum ui, & mo- tu recitari non possit. Ad priores illos quod attinet: puta, *Prima res* qui poemata conscribunt, eaque populo recitant: & poetæ *prehensio* salutari atque haberi uolunt: solenne usitatumque illis est. *poetarum* plerisque: ut carmina sua populo recitaturi: primò omni- *nobilium* um in id studeant: ut quàm splendidissimo ornatu amicti. *quorū vitia* in concionem ueniant, & corporis cultu hominum in se o- *percentet.* culos conuertant. Nam sæpè accidit, ut quos orationis ma- *Vestitus* iestas non cōmouet: eos uestiū elegantia & corporis mun- *immodic⁹.* dicias, in sui admirationem rapiat. Itaque populo carmen lecturi, prius operam dant, ut pexi ac nitidi, togisque re- centibus, & preciosis gemmis, ipsaque natalitia sardonice or- nati, in hominum conspectum prodeant. Deinde etiā in hoc elaborant, ut uoce mollicula, ac suauiori sono, carmina *Vox effæo* sua proferant. Itaque fauces antè aliquo plasmate, & dilu- *minata.*

*Actio vi-
tiosa.*

*Affectuum
nefariorū
captatio.*

i. Obiect.

Responsio.

to potionis genere colluunt : ac vocem, quā possunt ma-
ximè, effœminatam & molliusculam reddunt. vti iam ver-
sus non recitare, sed quamsuauissimè modulari, & quasi
cantillare videantur. Quibus rebus primū domi constitu-
tis, postea in magna auditorum frequentia sedem excelsio-
rem occupant : consensuque suggestu, lasciuum & foedum
carmen recitant. Cui vt maior accedat gratia, nefario insu-
per gestu ac libidinoso cantu petulantes oculos in omnes
partes proterue circumferunt. Videre est tibi Romanos nobi-
les ac principes : cum nefariæ, & foedæ istæ voces libidinē
in eorum animis accenderint : & tremuli declamatoris ver-
sus, intimos lumborum recessus, pruritu quodam inflam-
mauerint : mox isto nefando carmine excitatos, lasciuicæ &
libidinis suæ documentum dare, turpissimo corporis mo-
tu & voce ipsa plusquam effœminata. Nam eò prolapsa est
quorundam hominum impudentia : vt turpissimos re-
citantium gestus, ac vocem ipsam illiberali corporis agita-
tione subsequi non vereantur. Sed heus tu veterator & de-
lirum silicernium : quid tandem est, quod te senem, intus
& in cute perditum, huc impellit : vt non modò aliorum
lasciuas aures, tam impudico & salaci carmine delinias, sed
etiam impudentiæ tuæ honestum, ac nescio quem prætextū
quæras : perinde ac si tua eruditio nihili sit, nisi eam apud
alios ostentes ? Quid enim profit mihi, dicis, artem poeti-
cam tanto labore, & tanto studio didicisse, & versus domi
tam diligenter composuisse : nisi hoc scientiæ fermentū,
quod cordi meo innatum est : & hæc doctrina præmatura,
iamdudum animo meo cōcepta, tandem è pectore in lucem,
velut caprificus è muro, erūpat : & auditoribus meis magnā
utilitatem ac fructum : mihi verò laudem & sempiternam
gloriam reportet ? At quæso te leuiculæ gloriæ captator, as-
pice pallorem tuum : aspice senium & rugas tuas. Nam vt
nulla res alia à stulta ambitione te reuocet : nihiluè corpo-
ris ac virium ista imbecillitas : inquam stultissimis lucubra-
tionibus tuis incidisti : nihiluè ætas tua grandior, quæ lon-
gè alios mores, ac vitam postulat : te cariosum ac decrepitū
senem commouet ; vt nō potiore aut honestaris, aut saltē
valetu-

valetudinis tuæ, quàm inanis & leuiculæ gloriæ, præsertim
 ex re turpi comparandę rationem habeas? ô tempora. ô mo-
 res. Vsq̄ue ad eò nescientia tua nulla est, nisi pluribus de ea
 constet, alijquē homines te illa ornatum & præditum esse,
 tuo pte iudicio cognitum exploratumquē habeant? At pul- *Obiectio.*
 crum est, inquis, aliorum oculis signari & digito monstrari:
 pulcrum est, de aliquo dici: hic est inclytus ille poeta, qui
 nuper carmen tam elegans pronunciauit. An enim pro nihi-
 lo ducendum sit (inquis) versus tuos in tanto esse numero
 ac precio: vt à p̄dagogis, & ludorum magistris, in frequen-
 tissima schola, iuuentuti dictari & prælegi soleant? Ego *Solutio.*
 quidem, vt verum tibi de me fatear, istam leuiculam glo-
 riam pro nihilo penitus duco. Nam quę hæc carminū laus
 est? aut quod illud de poetarum scriptis tam præclarum iu-
 dicium: quod ebrij ac vinolenti in conuiuio, de rebus non
 intellectis proferunt? Nostri enim Quirites nullibi de poe-
 matis hodiè disputant, & iudicant, quàm ferè inter pocu-
 la: nec prius de optimorum poetarum figmentis inquirunt,
 quàm saturi iam & cibis distenti atque suffarcinati fuerint: *Romanorū*
 tanquam nullo magis tempore, aut ad iudicij rectitudinem *de poetis in*
 pateat animus, aut ad poeticas cogitationes plus incalescat. *dicia, vino*
 Tum enim si quis nobilium, hyacinthinis lenis amictorum, *madida, nō*
 in conuiuio prodeat: & rancidum atque insuaue quiddam, *sobria.*
 per nares balbutiens, de Phyllidis ac Demophoontis, aut
 Hypsipyles & Iasonis amoribus, ac tristi fœminarum inte-
 ritu fabuletur: aut aliam rem miserabilem, è poetarum li-
 bris, voce in cantum dissoluta, & plasmate, effœmina-
 ta pronunciet & verba ipsa, quo maior in auditorum ani-
 mis commiseratio excitetur: quasi singultiēs, in palato sup-
 primat: tum, inquam, protinus reliqui conuiuę illi assur-
 gunt: & vnanimi consensu palmam, ac summum in arte pœ-
 tica honorem ei deferunt: tamquē blandis vocibus, impe-
 rito ac stolido versificatori assentantur: vt etiam cinerem il-
 lius poetastrī fortunatū esse prædicent: & mortui ossa nul-
 lo tumuli pondere aut cippi onere grauari exoptent. Nam
 si quem ebrij ac temulenti conuiuę laudent: quomodo non
 cinis illius felix sit: quomodo non, leuior illi tumulus futu-

rus, quàm alijs & quomodo non ex ossibus eius, ipsaque sterili & muta, sed beata tamen, fauilla, flores ac violę enascantur? At quàm verum hoc sit iudicium, quòd vino perturbati, corruptique homines, de poetastris huiusmodi ferunt: quis obsecro non videt? aut quis glorię huius, quam tu ridicule ac stulte senex, tantoperè venaris, leuitatem ac vanitatem non intelligit?

3. *Obiectio.*

Obijcies mihi fortè, nimium te irrideri, nimirumque vncis naribus suspendi: propterea quòd nemo sit, qui nõ studio laudis trahatur: & quòd optimus quisque gloria ducatur. Quis enim populi fauorẽ emereri non cupiat? quis vulgi applausum nõ admittat? quis carmina cedro & purpura ornari digna, ab omni interitu vindicari, atque ad sempiternam posteritatis memoriam peruenire non cupiat, atque desideret?

Solutio per concessionẽ & Remotionem.

Equidem concedo tibi, quisquis hæc mihi ex auerso obieceris: non omnem laudem & gloriã reiiciendam, aut contemnendam esse. Nam & ego cum scribo, si quid à me aptè eleganterque factum in lucem prodierit (tametsi aptum & elegans quippiam, hoc tempore scribi rarum, & phænicis instar sit) veruntamen, si quid aptius, & paullo concinnius à me, quàm ab alijs, conscriptum fuerit: laudari ob id non metuam: cum docta & vtilia scripta, suis laudibus nequaquam defraudanda esse iudicem. Neque enim adeo corneo ac duro, tamque auerso à Musis sum animo: vt nulla laudis dulcedine afficiar, neque vlla gloria nomen meum, præsertim ob virtutes, illustrari patiar. Vt enim turpia facinora pœnam, & inepta atque insulsa scripta infamiam ac dedecus merentur: ita rectè facta laude & præmijs ornari, & bona inuenta, sua gloria, quasi mercede compensari debent. Verùm assentationes istas tam bellas, quibus tu alijs, & alij tibi abblandiuntur: ego neque veras laudes, neque vltimum recti & honestatis finem esse affirmo. Neque enim virtuti ipsi & rectè factis (nedum vitijs) propterea dandam esse operam censeo, vt his rebus inanem gloriam aucupemur: & auram popularem, atque imperitę multitudinis applausum queramus. Nam si suum illud Euge, & bellè, & pulchrè istud, ceteraque omnia, quæ tibi assentatores illi ad voluptatem loquuntur, probè excusseris, ac peni-

Remotio.

peni-

penitus in ea introspexeris : quid quæso vanitatis ac fraudum in se non habebunt ? At verò si oculos tuos ad hæc nostra conuertas : nihil inuenies, quod auræ populari inseruiat : nihil, quod vanam gloriam assentando & adulando consecetur. Neque enim Attij Labeonis, & aliorum Quiritium exemplo, Iliada & res Troianas infulso carmine persequor : neque Neroni, cæterisque Troiugenis fictis laudibus adulari & supparasitari hîc studeo. Equidem nihil in hoc toto opere infani Labeonis est simile : nulla hîc infana, & multo elleboro digna Ilias : nulla lasciuia Elegidia : qualia proceres nostri in conuiujs temulenti & ebrij dictare solent : nihil denique ineptissimarum nugarum : cuiusmodi à ditioribus illis poetastris, nō in vulgaribus quibusdā abacis, sed citreis mensis, & pauoninis tabulis hodie cōponuntur, Quid enim mihi cū nugis atque ineptijs eorū : quos Romani nobiles ac diuites sibi adulatorum & parasitorum loco conducunt, & magnificis ac sumptuosis cænis excipiunt : tūc multis etiam donis & largitionibus corrumpunt, ac præcones laudum suarum sibi emunt ? Nam isti muneribus occæcati, versus nobilium stolidissimos, immodicis commendationibus ad astra solent extollere. Hinc sunt illæ lauticiæ, hinc illa delicatissima sumina, quæ vos patritij vestris assentatoribus apponere didicistis : hinc attritæ vestes, & lacernæ quibus ex vestra liberalitate amicti incedunt phormiones isti, quibus aliàs fame & frigore pereundum erat. At veritatem, inquis, amo : eiusque cognoscendæ & perquirendæ gratia, talium hominum familiaritate & consuetudine vtor : qui nihil in me cælent. Nam ita à me rogari solent, vt quid ipsi de me, meisque scriptis verè sentiant : & qualem poetam me esse iudicent, apertè mihi indicent. Sed obsecrote, qui possunt illi veritatem dicere, quorum de te iudicium muneribus ac largitionibus corruptum & deprauatum est ? Quod si tu veritate tantoperè delectaris, verumque de te auctore non dire adeò expetis : vis né vt ego tibi veritatem dicam ? & apertè, quid de tuis scriptis sentiam, & sine metu liberè proferam ? Equidem de tuis versibus recaluafter, ita ego mecum statuo : vt eos non alio, quàm putidissimarum, & planè illi-

*d. contra-
rio, nempe
suis poematis
satyricis.*

4. Obiectio

*Solutio :
qua multis
rationibus
probat laudes
adulatorum non
esse veras :
sed tantum
fictas et assentatorias.*

beralium nugarum loco, ab omnibus habendos esse censeā.
 Quid enim sani è tuo abdomine, in lucem proferas? cum
 tuus iste obesus venter & pinguis aqualiculus, tibi sesqui
 pede, vltra reliquam corporis tui molem, promineat? Quid
 quæso tenue aut mundum de se gignat, omnium sordium re-
 ceptaculum crassissima ista sentina tua? Felicem profectò fe-
 licem istum bicipitem & vtrinque oculatum Ianum: quem
 nulli ardeliones, à tergo subsannare, aut manufactis, cico-
 niarum rostris irridere possunt: quemadmodum nostri pro-
 ceres à suis adulatoribus ponè exhibantur & clanculum
 mordentur. O verè beatum Ianum, Ianique similes, viros
 prudentes: qui ab omni postica subsannatione liberi, nul-
 lis scurrarum asininis auriculis; quas illi manibus imitan-
 tur: neque exertis linguis, quas sanniones illi, canum æstu-
 antium modo, longissimè protendunt, eludi atque irrideri
 solent. Quare vobis, patritij, & nobiles Romani, cauendum
 est sedulo: ne laudatoribus illis temerè fidè habeatis: neu
 aures libenter eis accommodetis: qui vos coram in os lau-
 dare, clanculum verò mordere & sugillare consueuerunt.
 Cum enim cæco occipite vobis viuendum sit: neque vllos
 in ea parte oculos natura collocauerit: modis omnibus in
 id incumbendum: vt nos vestra virtute & sapientia. Ianum
 imitantes, posticis subsannationibus & Phormionum sibi-
 lis occurratis. Nam vt maximè vos, à tergo subsannari non
 sentiat: at voces ipsas assentatorum: quibus illi aures ve-
 stras deliniunt, animo vobiscum perpendite: vt vel hinc co-
 gnoscatis, quam belle de vobis sentiant, quos ita vobiscum
 loqui non pudet. Etenim si quis vestrum, adulatorem huius-
 modi interroget: quæ vulgi de se opinio: quis populi sermo:
 quis enim alius? dicet: quàm tua carmina tersa esse, & niti-
 da, & apta, & concinna & suauia: omniumquæ censorum, &
 Aristarchorum iudicio superiora ac limatiora: tum ita mol-
 li numero fluere: vt minus asperitatis in ijs occurrat: quàm
 in lapidum commissura: quos industrij artifices tam soler-
 ter & examussim coniungunt ac leuigant: vt nullibi vel la-
 tum vnguem transmittant. Dicunt enim plerique omnes de
 te (ait tuus adulator) noster poeta versus suos non alter e-
 metitur,

*Adulatores
 in os lau-
 dant stul-
 tos. Nobi-
 les: à tergo
 subsannat:
 Ergo lau-
 des istæ nõ
 sunt veræ.*

*Voces adu-
 latorum o-
 mnium in
 laudando
 modũ exce-
 dunt. Ergo
 non sunt
 veræ.*

metitur, ac fabri lignarij metiri solent trabiũ rectitudinem: quam vt ad perpendiculum consequantur: ipsi vno oculo clauso (ne vago amborum discursu, rectitudinis norma conturbetur) regulam suam dirigunt: & rubricam insuper lineam ducunt. Denique noster poeta, dicunt, ea ingenij facultate excellit: vt ad quamuis materia, versibus describendam non factus, sed natus esse videatur: adeoque cum ipsis Musis aliquod commerciũ habere credatur. Siue enim humile & Satyricum opus, contra hominum mores ac vitia, & principum luxum instituat: siue res grandes & Tragicas sibi describendas sumat: neutrubi vires ingenij eũ deficiunt. At quæso vos Romani patricij: quis vestrum est qui hæc dicentem, & sic in os laudantem, adulari non credat? quis tam stupidus est, vt hæc Phormionum esse ludibria non intelligat? quis tam vecors, vt orationis fucō obtectum, non animaduertat? Veruntamen nihilominus ea quorundam est amentia atque peruiticia: vt his adulatorum vocibus deliniti, nihil non scribendo tentare audeant: omniumque rerũ & optimarum artium ac linguarum perfectam cognitionem sibi inesse planè persuasum habeant. Ecce enim modò aliquos, tam perfrixtę frontis versificatoras esse deprehendimus: vt veteres Heroum casus, fictosque luctus imitari: & Græcorum nugas scribendo illustrare aggressi sint. Nonnullos item, qui nostrorum imperatorum laudes, & res bellicas, transmarino quodã & aduentitio sermonis genere: quod latinæ orationi permiscere, & cum ea confundere ipsos nõ pudet: memoriæ posterorum se commendaturos promiserint. Sed quæ hæc audacia? quæ dementia? quòd tantas isti res describendas, & literis mandandas sibi sumunt: cum ne minima quidem & vilissima argumenta, latinis versibus tractare possint. Est enim tãta illorum inscitia: vt ne lucum quidem describere, nec rus laudare: nec corbes aut focum, aut porcos, aut Palilia, quæ fœno accenso, ibi à rusticis celebrantur: aut alia ruris commoda percensere norint: nedum, vt subblimiora quædam, de vita rustica proferant: vt, quod Romulus & Remus, imperij conditores, ex rure & pastoribus, orti sint: quòd Quintius Cincinnatus ab agro ad

Aliud vitium poetarum nobilium: quod maiora viribus aggrediuntur, et Græcè affectant scribere.

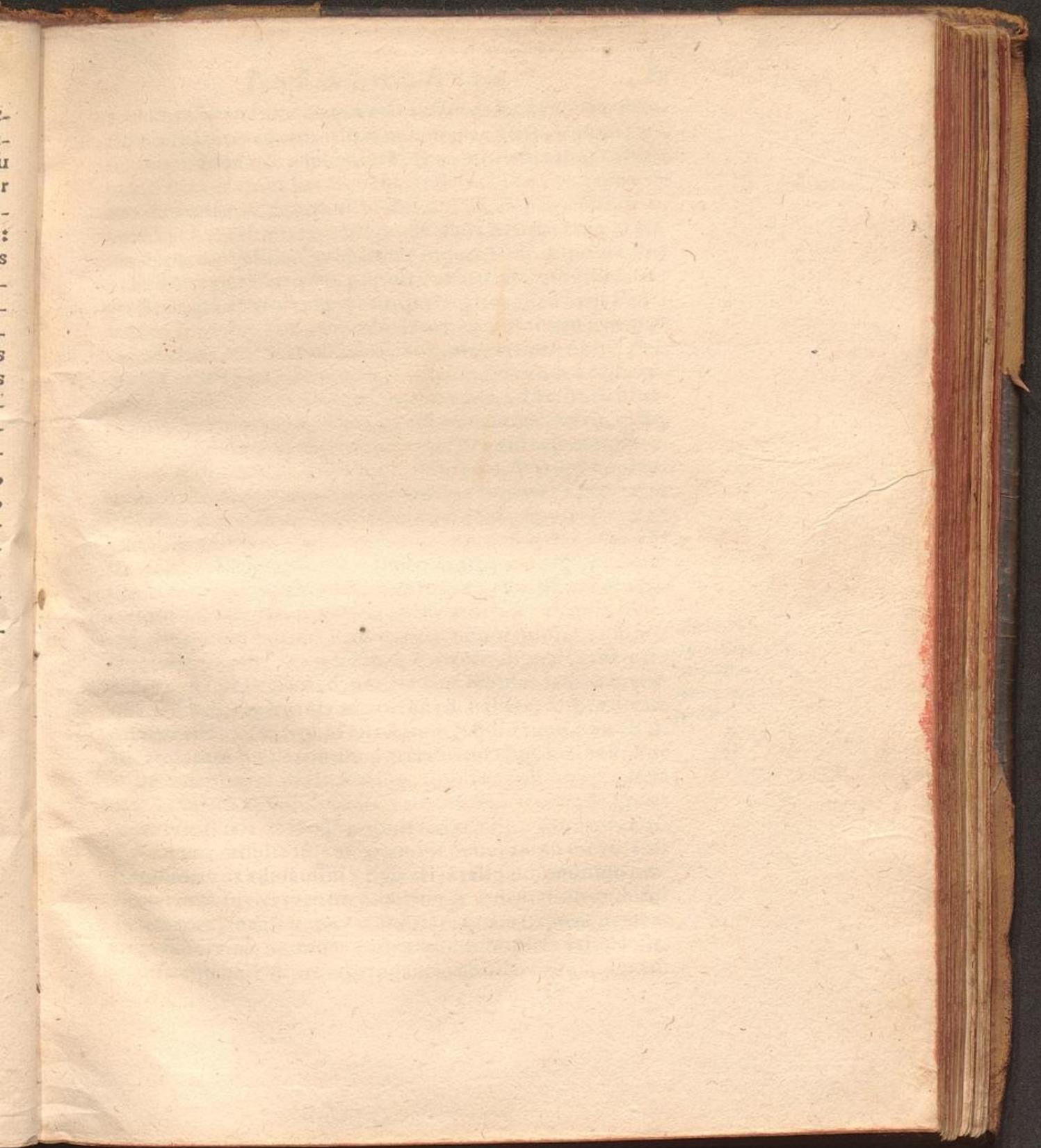
Dictaturam accersitus sit: cum trans Tyberim quatuor iugerum agellum coleret: & manu stiuam tenens, ac sulcum aratro ducens, à legatis S. P. Q. R. vnanimi consensu Dictator dictus, in urbem reuocaretur: quòd Racilia, vxor Cincinnati, rei nouitate perterrita, cum nudus araret maritus, eum Dictatorem iam dictum, toga ante boues induerit: quòd Quintius absterfo puluere, & sudore obuiam legatis processerit: quòd lictores, aratro humeris imposito, in urbem subsecuti, illud in domum Quintij deportauerint. Egregios sanè poetas: qui, cum nihil tale in minimis ac leuiculis præstare valeant, maximas tamen & difficilimas res sibi explicandas sumere non erubescunt. Alij sunt è nostris Quiritibus, qui vetera tantum probant, & antiquos poetas in pretio solos habent: sicut priores illi duntaxat recentibus gaudet scriptoribus. Nā hodiè multi obsoletis, ac durioribus delectatur poetis: quales iam olim fuerunt L. Attius, cuius extat Brisèis, liber valde turgidus: & M. Paccuius, antiquissimi Tragici: quorū oratio tumida, vegrandis, aspera, dura ac salebrosa est: vt cum Paccuij Antiopa, cor luctificabile sibi, ærumnis fultū esse conqueritur. Atque hoc malū, cum hodie frequens admodum & vsitatum sit: (nam stolidi senesiuuētuti & liberis suis, antiquatas istas & obsoletas voces diligentissimè inculcant: easque à teneris annis perdisci, & ad vsum sermonis, ac styli adhiberi volunt) quis adhuc quærat aut admiretur: vnde vetus ista, & obsoleta dicendi ratio denuò iam Romæ inoleuerit? Vnde istud sermonis dedecus in vrbe exortum, vt iam voluptarios, trofulos, & delicatulos nostros Equites, in ipso Theatro & subfellijs, talium fabularum actoribus applaudere nō pudeat? Quid? quòd nonnulli laudem illius grandiloquentiæ veteris, & iam obsoletæ, etiam in foro affectant, & vbi de capitis agitur periculo? Nam hodie plerique Rhetorum in causis perorandis, siue suas illi partes agant, siue pro reo dicant: obiecta crimina non apertè & sine ambagibus refellunt: sed fuco quodā orationis, quæ affectat, sine vlllo sententiariū pondere, sola ingenij ostentatione tegunt. Erenim Pedium, si quis furti reum agat, eique obijciat, fur es Pedi: non ille ad

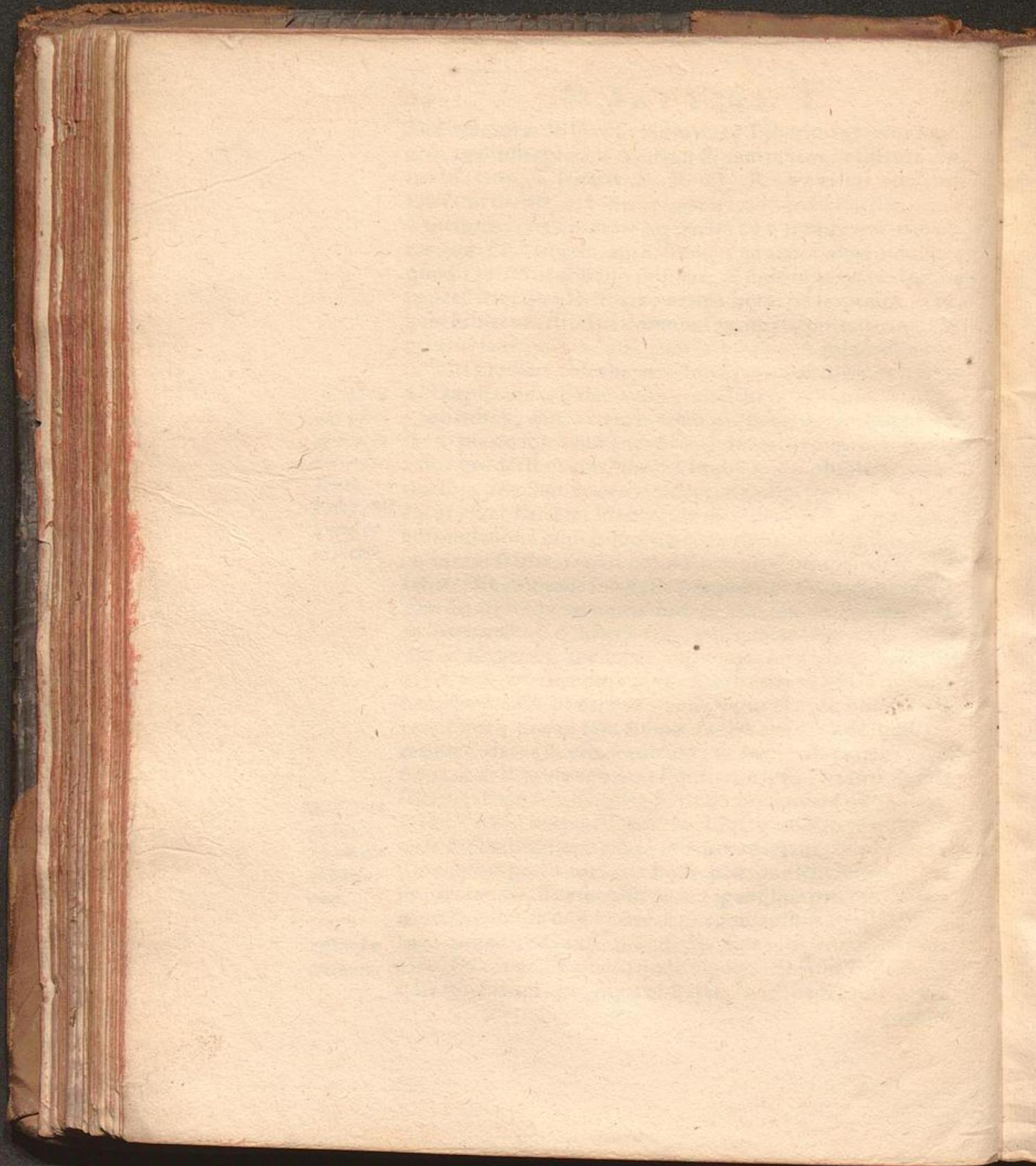
furtum

Aliud vitium poetarum in delectu versuorum. Verba antiquata & obsoleta.

Secunda reprehensio Oratorum et Rhetorum.

Affectate orationes.

furtum refutandum: neque ad causam defendendum venit: sed posthabitis ad rem obtinendam necessarijs argumentis, solummodò in voce splendorè, & in motu suauitatè obseruabit. Neque enim hoc student nostri rabulæ, vt sapientibus sententijs, & grauibus verbis ornata, & perpolita sit oratio: sed vt ieiunis tantùm, & affectatis figuris, tanquã laruis appareat vestita. Quid enim? inquit, Pedius, quid? furne sit Pedius: qui Patronus populi? & auarusnè, qui liberalis? & prædòne, qui Prætor? raptor ne, qui largitor? Sed heus Pedi: ecquid te pudet, te non modò inueniri hominem senem & capularem: cui furtum, aut aliud capitis crimen obijci possit: sed etiam hoc ipsum crimen, adeò nò defendi à te, & excusari posse, vt relictis causæ argumentis, ad verborū ornatum, & inanem orationis pompam, vocumquè, nescio quas, phaleras & calamistros te conuertas? Ecquid te pudet, rabula impudentissimè: quòd laudem insuper, & vulgè applausum, forensi tua loquacitate turpissimè venaris? Quis enim ferat contrapositionis, & consimilibus, alijsquè figuris perorantem, & hominum animos verborum sono oblectantem: vbi seueritate, vbi purgatione, vbi deprecatione opus est? Nam ista sermonis pigmenta fidem derogant affectibus: & vbi cunque ars ostentatur, veritas abesse videtur. Ecquis, obsecro, temporum horum iniquitatem non deploret: quibus Romulidè nostri fucato isto & specioso dicendi genere ita capiuntur: vt Pedium, & similes eius rabulas laudare, eosquè pro bellis ac lepidis oratoribus & habere, & prædicare nò erubescant? Nã si quid affectatum, si quid tumidum ab illis prolatum fuerit continuo acclamatur: hoc bellū est: hoc bellè & sapienter dixit Pedius. Quid an bellum est, relicta causa, impetu ac volubilitate verborū rem tegere, & figuris tantum insistere, ac laudè populi sectari? Eho Romani equites, an vos rabulis istis assentamini? an, canum more, istis impostoribus adulamini? Ego certè talium hominum oratione: quæ, præter inanem pompam & ostentationem, nihil in se habet, magis non commouear: quàm si quem naufragum suos casus, suumquè infortunium in picta tabula circumferentem, & stipem corrogantè, cantillare audia. Quem

*Auditorū
reprehensio:
qui tales o-
ratores ap-
probant.*

enim naufragus iste cantu suo commoueat? aut quis stipem illi proferat: quem cantare, & vocibus, tanquam hilarē lætumque exultare audiat? Querimonijs & lacrymis opus est ei, qui me velit flectere, & ad misericordiam perducere. Nam ut verè tum doleat, & ex animo ploret, necesse est: non autē longa, & diu præmeditata oratione, multoque minus cantilena hinc opus est. Quin imò ne ille quidē me cōmouebit, qui nocte cogitatam querimoniā recitare voluerit. Quòd si, & vos Romani meum exemplum secuti fueritis: & istam oratorij sermonis lasciuiam, ac vocum mollitiem, qua Rhetores in causis peragendis hodie vtuntur, suspectā deinceps habueritis, intelligetis profectò eos non veritatis & iusticię amore, sed laudis suę studio ad dicendum prodire: nec ex re ipsa natis, sed domi, noctu diuque elaboratis, orationibus fucū vobis facere, & turpiter vos ludificare. Sed dicas mihi, hanc grandiloquentiā & hæc verborū pigmenta, vt maximè causis forensib. non cōpetant, poetarū tamen recentiū scripta minimè dedecere. Nā qui alās crudi videntur numeri, & immaturi, si ornentur verbis antiquis & figuratis, orationē facient suavissimam. Itaque nonnulli recentium Poetarum, suos versus sic claudere iam didicerunt: Berecynthius Atys,

Redit ad primam reprehensionem: quæ est poetarum.

Exemplo rem ostendit.

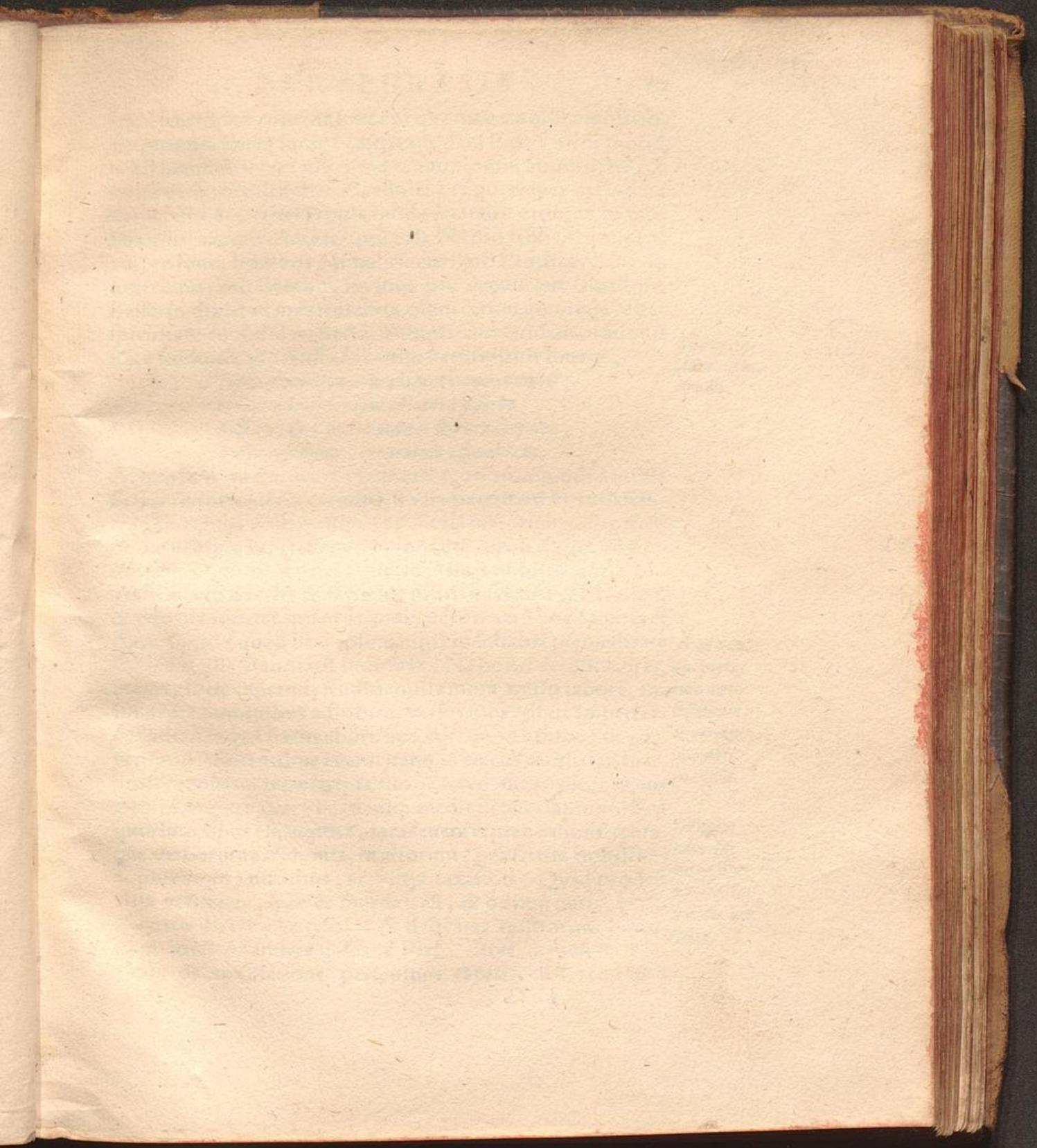
Obiectio.

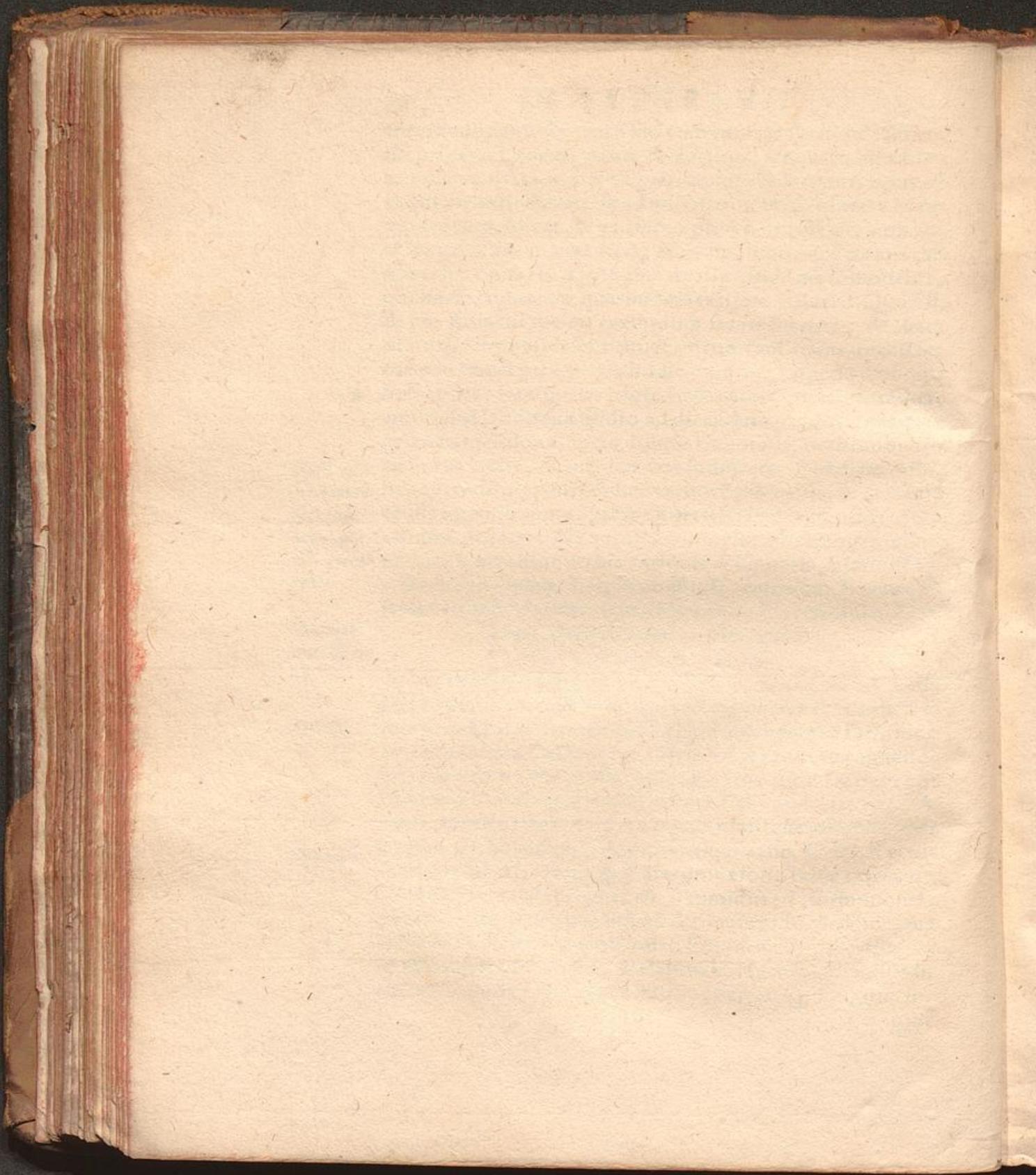
Refutatio.

Et qui caruleum dirimebat Nerea Delphin:

Sic costam longo subduximus Apennino.

At quis obsecro hinc non videt affectata esse omnia: & nulla rei proposita ratione habita, præter mollitiem & suauitatem numerorū, nihil fieri reliquū? Quid enim Atys cū Delphino commune: quæ Delphini aut Nerei cū Apennino cognatio: quæ hinc rerum cohærentia: qui contextus: dicas fortè, vt nūc est hominū in suis criminibus defendēdis audacia: etiā Maronis Aneida tibi inflatā ac turgidā nimisque affectatā videri: cū sic ille incipiat, Arma, virūque cano. Certè, si vetus & aridus suberis ramus, quē diuturnus solis calor exiccavit, si, inquā, ramus iste pinguis est, si tumidus est, si spumofus, erit etiā Virgilij Poema inflatū & præturgidū. Sed hoc, quā absurdū sit dictū, nemo nō videt. Equidem Virgilij opus ita est ab authore concoctū, & elaboratū ingenio, vt nullus in eo rumor, nulla prorsus affectatio appareat. Quid igitur, inquit.

quis, tenerū, aut concinnū? aut quę nam carmina molli sono pronuntianda sunt? Nostris quidem Poetis nihil molle, nihil suaue videtur: nisi quod et fabulosam antiquitatē, & stultā verborū ostentationē redolet: vt quę nuper in Bacchaliū festo, de Pēthei fabula quidā recitauit carmina, in quibus nihil non affectatē scriptū fuit. Nā pro tibijs, cornua torua; pro sono, bombos Mimalloneos: pro Pentheo, vitulum superbū: pro Baccho, E vion: pro Agane aut sacerdote, Bassarin dixit: vt mea sententia, omni rerum grauitate & perspicuitate consultō neglecta, tantum inani cuidam orationis sono studuisse videatur. Sic enim versus illius sonant,

Torua Mimalloneis implerunt cornua bombis:

Et raptum vitulo caput ablatura superbo

Bassaris: & Lyncem Mœnas flexura corymbis,

E vion ingeminat, reparabilis affonat Echo.

At quæso te ineptissime versificator, an istiusmodi à nobis fierent scriberenturq; carmina, si vlla paternarū virtutū scintilla in animis nostris micaret? si vlla maiorum nostrorū in nobis vestigia superessent? Nunc autē, proh dolor, eò peruentum est, vt nihil penē aliud in primis nobiliū labris, obuerferetur, nisi Bacchus & Cybele: nihil in summa eorū salua, & vdo ore innatet, quàm delumbe et eneruatū hoc Mœnas et Aty. Quid? quod hoc ipsum nihil in se habet præmeditatē factū, aut vlla elaboratū industria? Nā nostri versificatores, inanis glorię captandę studio, nulla mora, nullo labore, infundēdis carminibus adhibito, versus suos adhuc imperferunt, & rudes, tanquā fœtus abortiuos, aut (quod canibus in partu nimium festinantibus euenit) tanquā cœcos catulos in lucē, proferunt. Neq; enim scripta illorū, cœcos manu pluteos, aut arrosos vngues, aut vllas deniq; meditationes sapiunt. Sed quorsum opus est, inquis, tam seuera reprehensione, tantāque verborum acrimonia, in aliorum (præsertim nobilium ac potentum) moribus, ac vitijs taxandis? Quid prodest alijs veritatē, quæ & mordax est, & odium parit, versu Satyrico dicere, ac teneras & delicatas nostrorum hominum aures offendere? Caue Persi, dices, ne tua mordacitate & cauillatione periculum capitis tibi accerfas:

Alio exemplo idem ostendit.

Aliud vitium poetarum cœca festinatio, et carminū præmaturo editio.

Obiectio aduersus poetæ libertatē in taxandis vitijs.

Responsio.

nēue hominū superiorū & nobilium aliquis, maledica tua confidentia irritatus, amicitia tuæ renunciet: teque ædium suarum & mensæ aditu prohibeat. Nam illic canina litera assidue personat: & faciles irritatu nobiles etiam ob leuem reprehensionē ringuntur, & stomachantur. Sed audi tu, quis hęc obijcis: nihil ego moror, quin per me omnia Romanorū dicta & facta sint honesta, & candida, & proba. Probos enim & bonos esse eos cupio: ac tales si fuerint, merito omni reprehensione carebunt. Atque ut illi ipsimet videant, nihil me calumniandi, aut cuiquam detrahendi studio proferre: agere etiam illa, que paullo ante reprehendi, laudare, & vnà cū vulgo admirari volo. Euge enim omnes nobilium res præclaræ sunt: omnia illorum cœpta magnifica: & quicquid vbiq; tentauerint, id admirabile ac stupendum fuerit. Nōne hoc verbum placet? nōne hæc mea te oblectat oratio? Nā tu si tale quid ab assentatore prolatum audias, continuo subijs: rectè & bellè: hoc placet. hic edico iam omnibus, ne quis honorem & laudem meam deturpet, atque contamine. Locus enim hic sacer est, & duobus Genijs, seu pietis in vestibulo anguibus, notandus. Itaq; omnes pueri & senes hinc apagete: ne quis oletum hinc statuat: ne lotio sacros parietes commaculet. Tam enim enormis est hodiè quorundam superbia atque insolentia, ut se ipsos, & vitam, moresque suos turpissimos, locis diuorum imaginibus consecratis equiparent: in quibus oletum facere, aut meiere nefas sit: poetas vero & illorum admonitiones, oletum & lotio comparare non dubitant. Proinde à vita Nobilium, tanquam à sacro loco mihi recedendum: ne si liberius obscœnos illorum mores castigem, nefas aut piaculum committere videar. At licuit tamen Lucilio & Horatio, poetis acerrimis, Satyram scribere, & vitia suorum ciuium seueriter arguere: cur ergo idem mihi non liceat. Nam Lucilius non contentus paucorum reprehensione, totam urbem lancinauit, et singulari verborum acrimonia pessimos quosque flagellauit: ac ne potensissimis quidē, & nobilissimis in Rep. viris pepercit. Quippe is Rutilium, Lupum & Mutium, Albutium tam acerbè & mordaciter insectatus est: ut omnes irarum habenas in eos laxasse, & mo-

*Defendit
libertatem
suā exēplis
Lucilij &
Horatij.*

& modò non dentes in illis lacerandis fregisse videatur. Horatius verò Flaccus, et si tanta acerbitate in hominum vitia non inuehitur: tanta tamen calliditate, tantòque lepore & sale amicorum vitia perstringit: vt rem non serio agere, sed ludere tantùm, & cum amicis iocari, populumquæ naso suspendere, & subsannare credatur. An igitur, quod palàm aliis & nominatim facere concessum fuit, idem mihi ne clam quidem mutire liceat: vt ne Midæ quidem famulum imitari ausim: qui cum asininas domini sui auriculas reticere nò posset, nec tamen prodere auderet: in scrobem immurmurauit, & eam arena pòst obruit. Quod si & hæc mihi copia denegata fuerit, an nusquam quicquam mutire poterò? Non faciam. Nam vt maximè nullibi locorum vitia nobilium proclamare fas sit: ea tamen huic libro inscribere non dubitabo: & quod Midæ famulus scrobi insufurrauit, id libro huic infodiam: Vidi, vidi ipsemet, ô libelle, Auriculas asini Mida rex, & Romani Principes habent. Atque hunc ego Satyricum risum, & hanc tectam atque opertam cauillationem, quamlibet in animis Romanorum Nobilium vilescat, nec facile lectorem inueniat: longè tamen pluris nunc facio, quàm totam Labeonis Iliadem, & apertas aliorum assentationes. Et mehercule sicut operis mei lectione nò omnes delectantur: ita neque ego quosuis ex plebe, aut nobilium & sannionum grege, lectores admitto: sed eos tantùm, qui literarum expertes non sint, quique veteres Comicos magna libertate hominũ vita taxantes, adeò diligenter lectitauerint: vt ex nimia styli acerbitate, & verborum amaritudine, quæ in illis est, horrorem ac metum aliquem concipiant. Quare agite Romani, quicumque prius Cratini, Eupolidis & Aristophanis mordacissima scripta legistis, etiam hæc nostra aspiciate: si fortè aliquid reconditæ eruditionis, & consummatæ doctrinæ in se habeant: vnde diligens & accuratum lectoris studium accendat: & hominum animi iusto virtutis ac honestatis desiderio inflammari possint. Nam lectores illos nihil moror, qui cum rudes & illiterati sint, nihil aliud solent, quàm aut Philosophorum crepidas ridere, & viris doctis illudere: aut alijs fortuita corporis vitia exprobare, &

Midæ famulum se hoc libro imitaturũ dicit. Id est Nero Imperator.

Quales lectores Satyarum admittat.

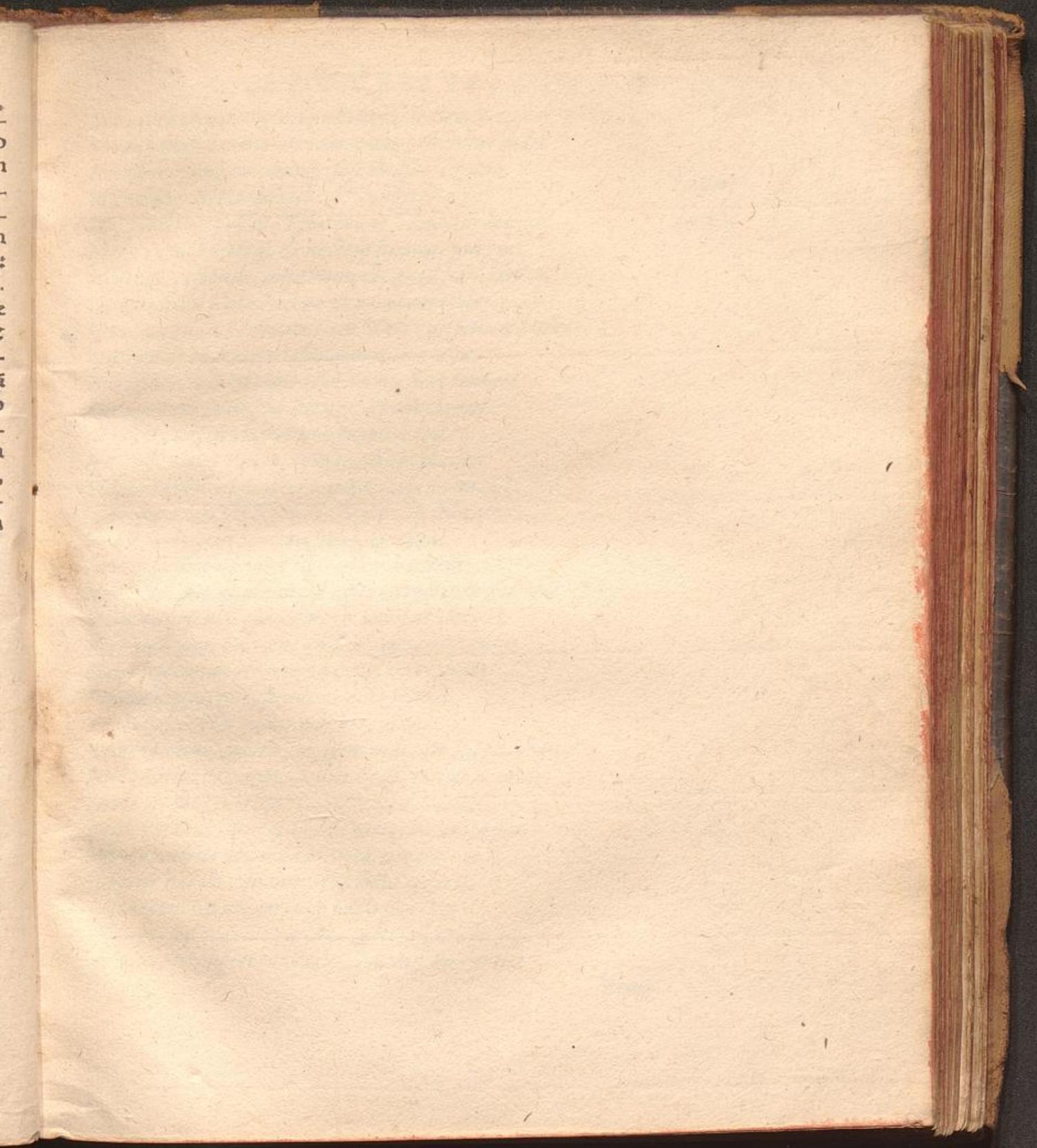
Quos lectores respuat.

Iusco oculorum nœuos obijcere : cùm ipsi sint consceleratissimi, & animi vitijs inquinatissimi : se verò ipsos in magno honore & pretio habere: quòd olim ædilitatis magistratum indignè consecuti mensuras fregerint: & hinc inde in municipijs, abrogatis veteribus & iniquis, novas heminas cõstituerint. Horũ ego demeis scriptis iudicia floccipendo : cum illi omniũ virtutũ, & omnis honestatis contemptores sint : nec digni, quibus res bonę & vtilis ridendę proponantur. Sed nec illos magnifacio, qui nihil norũ aliud, quàm irride re Mathematicos, eorũq; figuras & numeros in tabulis, & puluisculis deductos : quĩq; ex nulla re alia voluptatē capiunt, quàm si meretricē aliquã diobolarē philosopho barbã vellere, eũq; vulgi ludibrio propinare videant. Quos ego impudentes scurras, & petulantissimos ardeliones, præmonitos hĩc velim, vt ab operis mei lectione facefsãt. His enim vjmorum & virtutum, atq; omnis disciplinę contẽtoribus, nihil aliud concedo, quàm vt manè ad Prætores eant, & illorum edicta audiant : post prandium verò se ad scorta sua conferant, & cum his se oblectent.

A. P E R S I I F L A C C I
S A T Y R A S E C V N D A.

H Vnc, Macrine, diem numer a meliore lapillo,
 Qui tibi labentes apponit candidus annos.
 Funde merum Genio, non tu prece poscis emaci,
 Qua nisi seductis nequeas committere diuis.
 At bona pars procerum tacita libabit acerra.
 Haud cuiuis promptum est murmurq;, humilesq;, susurros
 Tollere de templis, & aperto viuere voto.
 Mens bona, fama, fides, hæc clarè, & vt audiat hospes,
 Illa sibi introrsum, & sub lingua immurmurat : ò si
 Ebullet patruĩ præclarum funus, & ò si

Sub

Subraſtro crepet argenti mihi ſeria, dextro
 Hercule, pupillũmie utinam, quem proximus heres
 Impello, expungam: nanq; eſt ſcabiſus, & acri
 Bile tumet. Nerio iam tertia * conditur vxor.
 Hac ſanctè ut poſcas, Tyberino in * flumine mergis
 Mane caput bis, terq; & noctem flumine purgas.
 Heus age, reſponde, minimum eſt, quod ſcire laboro,
 De Ioue quid ſentis? eſt ne ut præponere cures
 Hunc cuiquam? cui nam? vis Staio? an ſcilicet heres?
 Quis potior iudex, pueriſue quis aptior orbis?
 Hoc igitur, quo tu Iouis aurem impellere tentas,
 Dic agedum Staio, pro Iupiter, ò bone clamet.
 Iuppiter, ad ſeſe clamet non Iuppiter ipſe?
 Ignouiſſe putas: quia, cum tonat, ocyus ilex
 Sulphure diſcutitur ſacro, quàm tuq; domusq;?
 An quia non fibris ouium, Ergennaq; iubente
 Triſte iaces lucis, euitandumq; bidental,
 Idcirco ſtolidam præbet tibi vellere barbam
 Iuppiter? aut quidnam eſt, qua tu mercede deorum
 Emeris auriculas pulmone, & lactibus vnctis?
 Ecce auia, aut metuens diuũ matertera, cunis
 Exemit puerum, frontemq;, atq; vda labella
 Infami digito, & luſtralibus antè ſaliuis
 Expiat, vrentes oculos inhibere perita.
 Tunc manibus quatit, & ſpem macram ſupplice voto
 Nunc Licini in campos, nunc Craſſi mittit in edes.
 Hunc optent generum rex, & regina, puella
 Hunc rapiant, quicquid calcauerit hic, roſa fiat.
 Aſt ego nutrici non mando vota. negato
 Iuppiter hæc illi, quamuis te albata rogarit.
 Poſcis opem neruis, corpusq; fidele ſenectæ:
 Eſto age, ſed grandes patinæ, tucetaq; craſſa
 Adnuere his ſuperos vetuere, Iouemq; morantur.

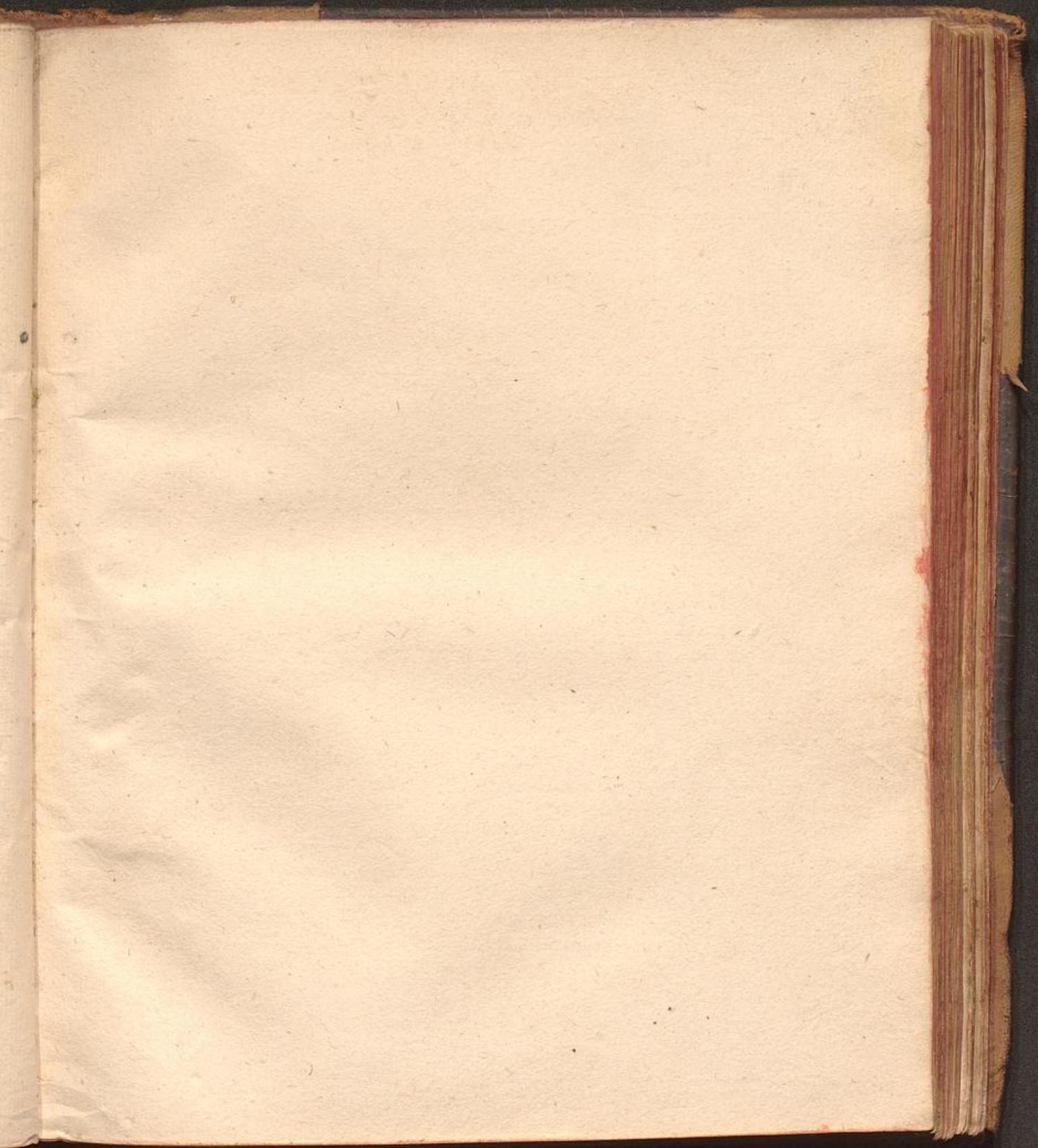
* ducitur:

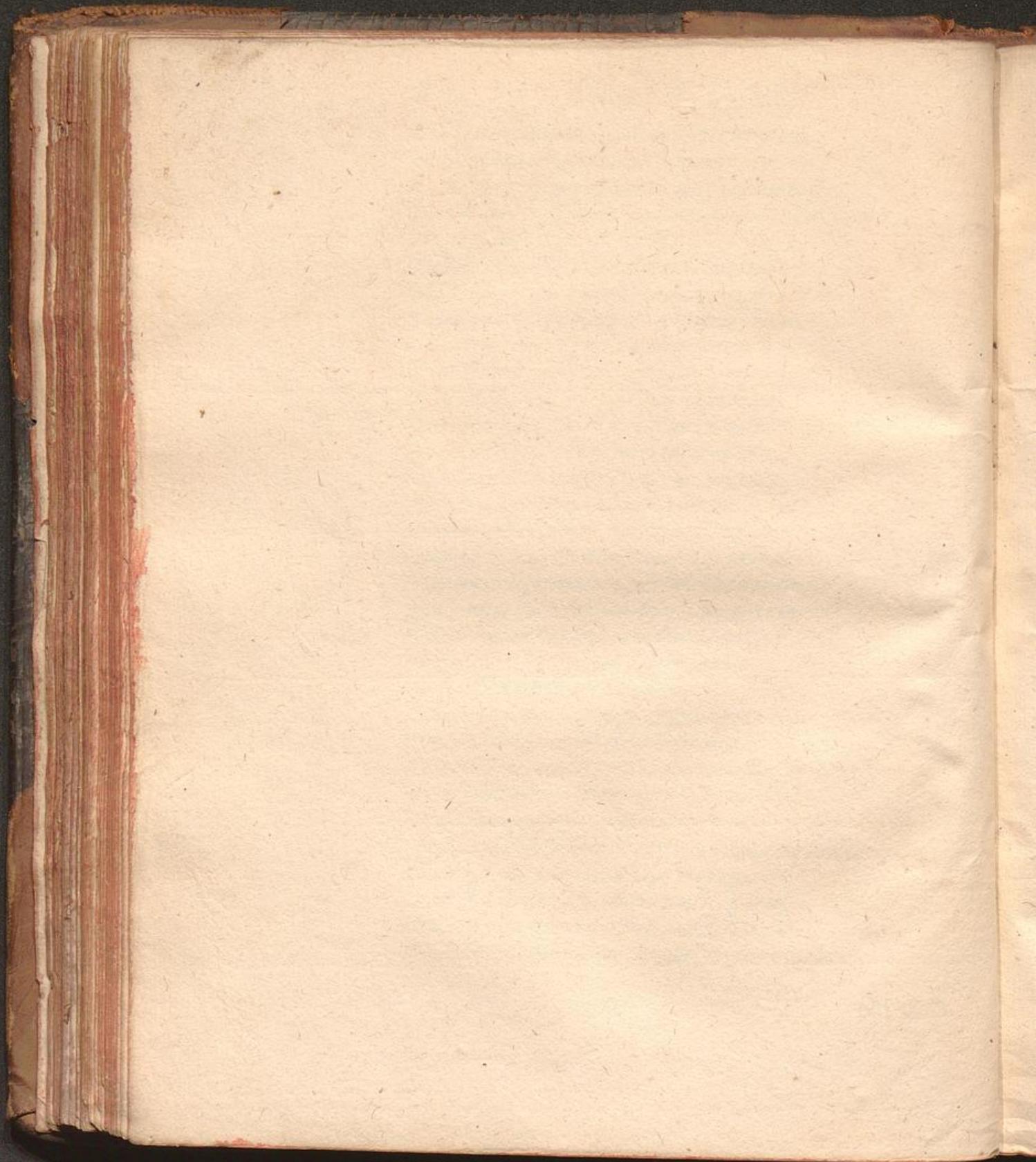
* gurgites

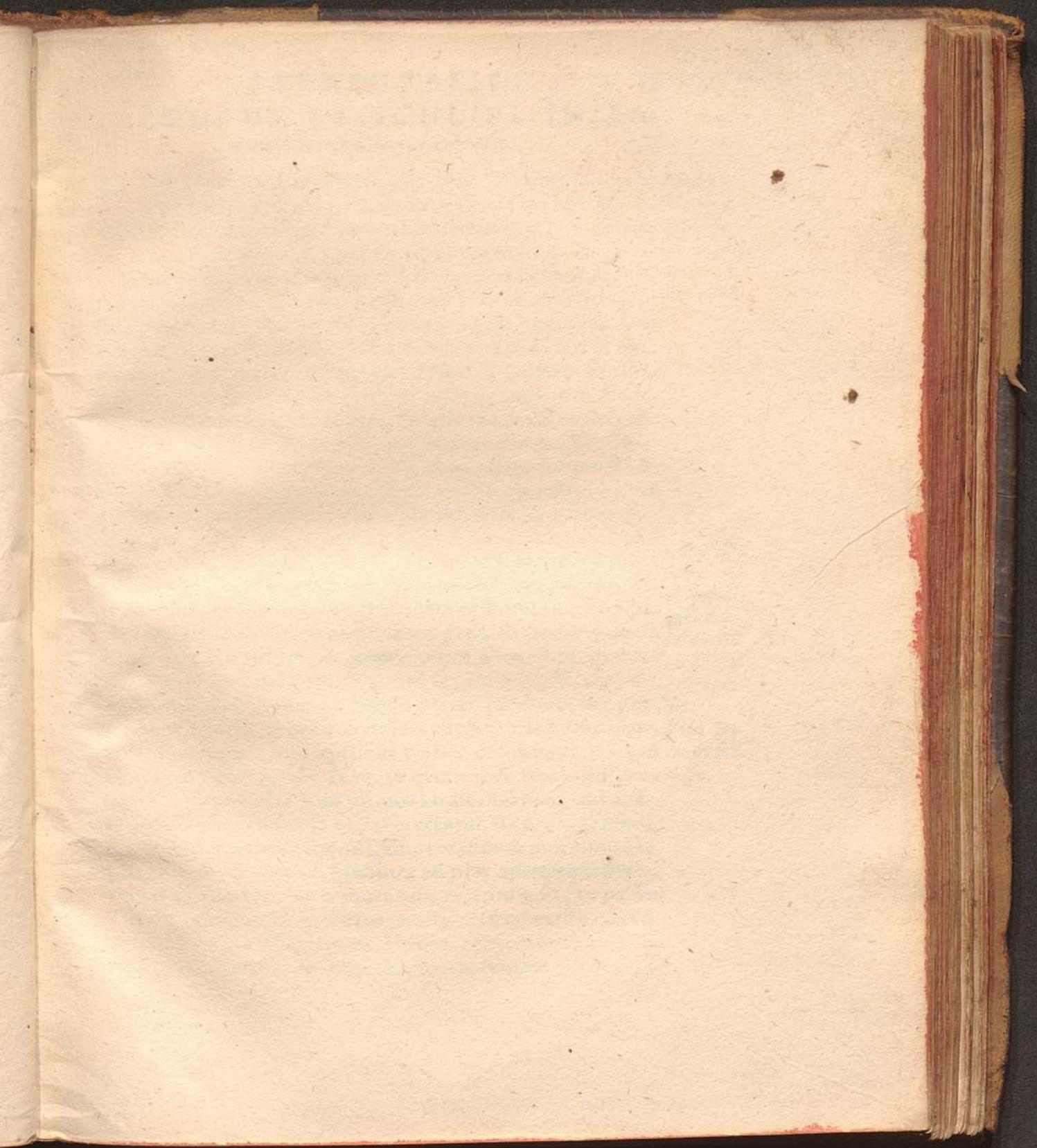
Remæ

Rem struere exoptas caso boue, Mercuriumq;
 Arceſis fibra, da fortunare penates,
 Da pecus, & gregibus fatum. Quo peſſime pacto,
 Tot tibi cū in flamma iunicum omenta liqueſcant?
 Attamen hic extis, & opimo vincere farto
 Intendit iam creſcit ager, iam creſcit ouile,
 Iam dabitur, iam iam, donec deceptus, & expes
 Nequaquam fundo ſuſpiret nummus in imo.
 Si tibi crateras argenti, incuſaq; pingui
 Auro dona feram, ſudes, & pectore lauo
 Excutias guttas, * letari prætrepidum cor.
 Hinc illud ſubiſt, auro ſacras quod ouato
 Perducis facies: nam fratres inter ahenos,
 Somnia pituita, qui purgatiffima mittunt,
 Præcipui ſunto, ſitq; illis aurea barba.
 Aurum vaſa Numa, Saturniaq; impulit æra,
 Veſtalesq; urnas, & Thuſcum fictile mutat.
 O curua in terris anima, & cæleſtium inanes,
 Quid iuuat hoc templis noſtros immittere mores?
 Et bona dijs ex hac ſcelerata ducere pulpa?
 Hæc ſibi corrupto caſiam diſſoluit oliuo.
 Hæc Calabrum coxit vitiatum murice vellus,
 Hæc baccam concha raſiſſe, & ſtringere venas
 Feruentis maſſæ crudo de puluere iuſit,
 Peccat & hæc, peccat, vitio tamen vititur: at vos
 Dicite pontifices, in ſacro quid facit aurum?
 Nempe hoc, quod Veneri donata à virgine puppe.
 Quin damus id ſuperis, de magna quod dare lance
 Non poſſit magni Meſſalæ lippa propago,
 Compoſitum ius, faſq; animi, ſanctosq; recessus
 Mentis & incoctum generoſo pectus honeſto.
 Hoc cedo, ut admoueam templis, & farre litabo.

* letetur
 pertrepidū
 cor.

PARAPHRASIS. 33
NICODEMI FRISCHLINI IN SA-
tyram Secundam paraphrasis.

ETS I omnes dies vitę tuę, optime Macrine, felices ac
fortunati sunt: propterea quod tu illos bene beatęq; vi-
uendo, laudatę tranligis: tamen hodiernus dies præ cęteris
auspicatus, & meliori calculo tibi numerandus est: non
eod tantum quod natalis tuus est, & primus in hanc suauif-
simam lucę te protulit: sed etiam quod huius anni spacium
superioribus illis adiunxit: et vitam tuam hucusque tam
feliciter prouexit, vt hodię etiam cum amicis lætari & ani-
mum relaxare possis. Itaque quod felix & faustum sit, tibi-
quę benę verat: hunc diem hilari animo concelebra, & Ge-
nio tuo vino ac thure supplica, vt is hunc diem multis an-
nis felicem, ac lætum tibi referat. Neque enim tu aliorum ho-
minum similis es, qui vota dijs facturi etiam inhonesta &
turpia ab illis petere audent: eaque nescio quo iure, a Dijs
(non secus ac si muneribus, & oblatijs sacrificijs eorum gra-
tiam sibi redemissent) tanquam sibi debita exposcunt. Nam
tanta quorundam est dementia, vt Deos precaturi, remotis
arbitris in secretiorem locum aliquem secedant: & quę sci-
re homines nollent, ea Dijs, tanquam ex hominum conspe-
ctu remotis, committere non reformident. Et hodie quidem
bona pars Nobilium, & Romanorum Procerum, quoties
natalem suum celebrant, nõ apertę & palam sacrificant, nec
audientibus alijs suas ad Deum preces fundunt: nec præ-
sentibus arbitris thura acerris suis adolent: sed vota in oc-
culto nuncupant, conceptisque verbis, & submissa voce in
templis obmurmurant. Nam ex maxima & frequentissima
sacrificantium turba paucissimos hodie inuenias, qui aper-
to viuāt voto, & honesta a Dijs precentur. Ac proinde omni-
um difficilimus nunc labor est, susurros istos & murmura a tē-
plis auferre, & nostros homines ad pias apertasquę preca-
tiones assuefacere: cum more iam receptum sit, vt palam
Dij rogentur, cum honesta petuntur: arcanaę verò preces fi-
ant, cum turpia efflagitantur. Etenim procerum aliquis Io-
uem pia & honesta oraturus, & mentem bonam, fidem ac fa-

Laudat
Macrinū.
quod die
suo natali
honestā a
Dijs petat.

1. Reprehē-
sio Roma-
ni populi:
qui a Dijs
inhonestā
& illicitā
petere sole-
bat.

Voces pre-
cantiū sub-
missę.

*Exemplū
tacitæ pre-
cationis :
qua res in-
honestæ pe-
tuntur.*

*Ceremo-
niæ. & si-
mulatio
pietatis in
homine ne
quam, pe-
tituro in-
honestâ à
superis.
Si à sceleva-
tis homini-
bus nemo
facile petit
rem turpē,
multò mi-
nus à Dijs
optimis pe-
tenda erit.*

mam bonam rogatus, clarè sua verba profert, & vt omnes audiant. Idem illicita petiturus, secum mulsitat, & clam sua vota Dijs immurmurat. Sic enim tacitus orat : ò Iupiter, vtinam patruī mei funus hodie repentè, tanquā bulla exītat, & præclaram ipse mortem oppetat : vtinam, propitio Hercule, hodie seriam auro & argento onustam è rure meo rastris effodiam : vtinam pupillum, qui in testamento me prior hæres constitutus est, & quem ego proximus insequor, pulchrè expungere, & quoquo modo nomen eius è talibus eradere, vel ipsum etiam è medio possim tollere. Nam & iam antè scabiosus, ac multa bile infectus, vt propter vitiosos in ægro & morbidò corpore humores diutius superstes fore non videatur. Aut si hoc mihi abs te, ò bone Iuppiter, impetrare non licet : tum saltem eodem modo, quo Nerium illum beasti, me quoque fortunare digneris. Is enim iam tertiam vxorem ad sepulcrum effert, & magnas inde opes consequitur. At ego superis inuisus nondum vnica sepelire potui. Et hæc quidem turpissima vota, quoties nostri homines Dijs insufurraturi sunt, semper matutino tempore capitibus ablutione in Tyberī, septies purgari solent : & aquæ lustralis aspersione, labem corporis sibimetipsis abstergere conantur : vt casti scilicet, & puri Deos adituri, & res honestas ac sanctas ab illis petitori videantur. Sed heus tu improbissime precator : responde mihi. Nam minima ac leuissima res est, quā interrogare & cognoscere ex te cupio. Quid sentis de Ioue : à quo ista petere te non pudet ? est ne tantus Iupiter, vt eum cuiquam alij vel Deorum, vel etiam hominum ausis præferre, & anteponeere ? quòd si cuiquam : cui tandem antepones ? annè Staiō Oppianico, homini sceleratissimo ? Quid an dubitas, præferre Staiō Oppianico Iouem Opt. Maximum ? cedò, vter horum tibi melior iudex videtur ? vter pupillis & viduis aptior patronus & tutor ? Iupiter ne an Staius Oppianicus : quo homine inter mortales nemo vnquam vixit deterior, nemo profligatior ? Tanta enim illius in cognatos fuit crudelitas, vt Cluentiam vxorem, & C. Oppianicum fratrem, cum vxore grauida, appropinquante iam partu, veneno sustulerit. Quòd si Staius iste

tus iste Ioue sceleratior tibi videtur, vt certè est, agè, dic mihi, an ausis eadem ab illo petere, quæ à Ioue petijsti, aut eadem ad illum preces fundere, quibus Iouem sanctissimum alloqui, & placare tibi voluisti? Dispeream, nisi auditis ille precibus tuis, continuò magna voce, proh Iupiter, exclamet. At si Staius, aut quilibet alius profligatissimis ac perditissimis moribus homo, audita tuorū votorū, quæ ad Deos facis, nefaria turpitudine: ad Iouē indignabundus exclamat, quomodo non credas, sanctissimum Iouē ad semetipsum exclamare, & summa indignatione ob preces tuas commoueri? Quid enim tandem est, quod te adeò securum & peritancè reddit? An propterea tibi omnia impunè licere existimas, nec iratū tibi Iouem credis, quia nondum fulmine te percussit? & cum tonaret, illic citiùs quàm te domumquæ tuam sacro igne afflauerit? An verò Iupiter tibi barbā idcirco velligandā, seq̄ue deridendū & votis tuis eludendū præbet: quia tu nondū in bidentalī iacueris, & pro fulminato, cæsis victimis extructisquæ aris, à procuratore expiatus fueris? Aut qua tu tandē mercede, quibusue largitionibus Deorū aures corrupisti, aut quibus rebus tibi sic obnoxios Deos reddidisti, vt petēdi tibi nihil denegare ausint? Nū sacrificijs hæc obtinuissti, & pinguibus hostijs? Minimè omniū, opinor. Nā diuina maiestas vilissimis & abiectissimis pecudū intestinis & pulmonibus, haudquaquam perinde, vt casta & pura mēte hominis flecti & cōmoueri solet. Quare omniū stultissimi sunt, qui cū animis sint impurissimis et sceleratissimis, interim Deū placare victimis, et oblationib. sibi gratiā eius demereri annitūtur. Verū enimverò hac ipsa demētia longè maxima, nō minor est anicularū, & mulierū nostrarum infania, quæ liberis suis haudquaquā vera bona, sed leuicula tantum, et falsa noxiāq; interdū à Dijs immortalib. exoptāt, adhibitis insuper stultissimis ac ridiculis ceremonijs: quibus pueros suos modo nō incantare & fascinare cōsueuerūt. Videas alibi auiam aut superstitiosā materterā, quæ cunis nepotem eximat: & primū labra ac frontē illius medio digito, ieiunis saluis antè madefacto, lustrat atq; expiet, vt hoc ritu fascinationes et incātationes prohibeat: et virulētis oculorū

*Impunitas
scelerū non
est argumē
tū gratiæ
diuinæ.
Sacrificia
et victimæ
nō possunt
Dei gratiā
emereri.*

*2. Reprehē-
sio. Repre-
hendit vo-
ta et preces
mulierum:
quas ille fa-
ciunt pro
suis pueris.*

intuentium radios repercutiat. Nam fœminas omnes, quæ
 duplices habeant pupillas, visu nocere, longa superstitione
 creditum est. Videas eandem mox puerum cunis exime-
 re, saluius lustrare, tractare manibus, ac fallaci spe de illo
 concepta, nihil aliud supplice voce à superis contendere pre-
 cari quæ, quàm, vt puer iste diues olim, et vir opulentus fiat:
 qualis Licinius ille Stolo fuit: cuius prædia & horti ubiq;
 terrarum inclaruerunt: qualis Crassus ille fuit, homo ditissi-
 mus: cui domus marmorea, & villæ erant magnificentissimi-
 mæ. Sic enim preces suas componere solent istæ mulierculæ:
 vtinam, inquiunt, hic puer in maximorum principum augu-
 stissimas familias adsciscatur. Vtinam summi Reges & Re-
 ginæ eum sibi generum exoptent: vtinam puellæ & virgi-
 nes, huius pueri venustate elegantiaquæ incitata, certatim eū
 ad suam consuetudinem & supra alliciant, rapiantquæ: vtinā
 quoquò locorum pedes ille fixerit, ibi continuo rosæ ena-
 scantur. Hæc suis alumniis, deliræ nutricula: hæc suis nepo-
 tibus, dementes auix: hæc suis liberis, stolidæ matres pre-
 cari non verentur. Sed hæc vota, cum stulta impia, & nullo
 modo cõcipienda sint: ego superstitiosis aniculis ea nequa-
 quàm mandauero. Tu quæ adeò, ô bone Iupiter, nunquā hæc
 illis annuito: sed surdis auribus quantum potes, ea præte-
 rito: licet aniculæ candidis vestibibus, sacrificantiū more, pro-
 istis rebus opem tuam implorauerint. Neque verò illi à te
 audiendi, votorumuè cõpotes reddendi erunt, qui cum vi-
 tam longæuam, & bonam à Dijs valetudinem orare solent,
 interim gula & crapula omnis generis morbos, & immaturā
 senectā, adeoque mortē ipsam sibi accersunt. Quæ enim hæc
 stultitia est? quæ amentia? commodam valetudinem, ac ner-
 uosum robustumquæ corpus ad consequendam senectutem,
 à Dijs exposcere, & nimio interim luxu corpus affligere,
 seqûe ipsum in ægritudinem, ac voluntarios morbos præci-
 pitare? Nam vt maximè bona valetudo Dei donum sit, &
 ab ipso solo petenda ac speranda: tamen alia ratione quàm
 vita sobria ac temperata, ab eodem impetrari non potest. Iouem enim
 cæterosquæ Deos immortales, vitam longæuam
 & prosperam valetudinem omnibus fauentes, nihil penè a-
 liud

*Vetularum
preces.*

*Exemplū
aniculæ pre-
cationis.*

*Deprecatio
poetæ.*

*3. Reprehē-
sio illorum,
qui petunt
a Dijs bonā
valetudi-
nem: quam
ipsi luxu
perdunt &
gula.*

Huc remoratur, atque impedit, quò minus eam tibi annuât,
 quàm lautiora cibaria, grandes patinæ, tuceta pinguiâ, & fer-
 culorum ingluuiés, quibus te ingurgitas, tuamquæ sanitatē
 spõrè opprimis. Multos enim morbos multa fercula effici-
 unt, & sanitatem non nisi volentibus tribuere solet Deus.
 Itaque ridiculi ac stulti sunt, qui vires corporis è cœlo pe-
 tunt: et impetratas in terra intēpestiuís cōiuijs, cōmessatio-
 nibus, ingurgitationibus perdunt, & easdē effœtas decrepi-
 tasquæ vltro reddunt. Quid verò de illis nunc statuendum,
 qui dum locupletari & ditari à Dijs cupiunt, rem suam in sa-
 crificia profundunt: & ferè singulis diebus pecudum suarū
 numerum imminuunt: quodquæ à Dijs per vota impetra-
 runt, id sua ipsi superstitione & debita opera rursus prodi-
 gunt? Mihi profectò hi homines prioribus illis nihilo me-
 liores, aut saniores esse videntur. Nam quæ hæc amentia est,
 pecudes à Dijs petere, & illas deinde in sacrificijs immolare?
 quæ stulticia, opes exoptare, & bouem, agriculturæ ac labo-
 ris socium securi percutere? Etenim nostri homines à Dijs
 opes petituri, da mihi, inquit, ò Mercuri, vt domus mea
 fortunata & locuples sit: da pecudum greges: da copiæ cor-
 nu, & omnium rerum affluentiam. At, ò stolidi & improbi
 homines, quo pacto Mercurius vestras augere possit diuiti-
 as, cum vos quotidie & rem & gregem vestrum, hac sacrifi-
 ciorū frequentia comminuatís, ac tot iumentorum solida
 exta flammis adoleatis? Quasi verò Dij immortales pietate
 hominū non magis delectentur, faciliusque placentur, quàm
 pecudum sanguine & intestinis ouium? Quis obsecro hanc
 insignem humanarū mentium stupiditatem non detestetur?
 & eò quidem magis: quoniã ad eam p̄se intolerabilis quædã
 pertinacia accedat? Etsi enim plerique intelligunt, victimis
 suis Deos non oblectari, neque sacrificijs huiusmodi gregē
 augeri, sed subinde magis ac magis rem decrescere: tamen o-
 pimis ac pinguibus fartis sacra facere nō desistunt, semp̄erq;
 sperant aliquando fore, vt agri, & ouilia, & cæterę res auge-
 antur, & crescant: donec tandem omni grege sacrificijs ex-
 hausto spe, sua se longè deceptos esse intelligunt: & seram in
 fundo parsimoniã frustra, exercent vbi iam nihil in arca reli-

4. Reprehē-
 sio illorum,
 qui diuiti-
 as & pecus-
 dū prouen-
 tum petūt:
 interim res
 & pecudes
 in sacrificia
 & Hecatō-
 bas profun-
 dunt.

Pertinacia
 sacrifician-
 tium pecu-
 des.

5. Reprehē
sio vulgi :
quod opes
& similia
petiturum
à Dijs, au-
rum in or-
nandis sta-
tuis profun-
dit.

Priscorum
parsimonia
& frugali-
tas.
Dij non ca-
piuntur au-
ro & mu-
neribus.

quum esse animaduertunt. Neque enim pecunia domi in ar-
ca relicta crescit, aut vlllo fœnore augetur: sed subinde ipsa
etiam imminuitur. Sed quid hoc malî, obsecro? aut quæ nam
hęc execranda superstitio, quos nos fanatici homines, Deo-
rum voluntatē nostra cupiditate metimur: & aurum atque
hęc terrę munera perinde illis, vt nobis, placere arbitramur?
Ita enim de Dijs iudicat imperita hominū multitudo, quasi
illi muneribus ac donis nō minus afficiantur, ac ceteri mor-
tales: quibus si donaria argentea, aut crateres auro ornatî
atque insculpti offeruntur, magno ipsi perfundi solent gau-
dio: præquę summa læticia exultare, & lachrymas inter-
dum profundere, aut etiam sudorem emittere. Quod cum
Deos etiam facere, & donis itidem vt alios capi existiment
homines stulti: idcirco statuas & simulacra ex manubijs &
spolijs hostium aurare solent: Deosquę suos penè totos au-
reos student effingere: præsertim eos, qui per somnū vitiosis
humoribus iam discussis, purgatissîma ac syncerissîma visa
mortalibus immittunt. Hos enim præcipuos illi habent, cę-
terisquę Dijs longè anteponūt, & aureas iisdē barbas affin-
gunt. Nam hodie expulsis & abiectis è tēplo vasis æneis, &
urnis fictilibus: quibus prisce illi homines iā olim Saturno,
& Numę Pompilio regnantibus, ad cultū Deorū vrebantur:
pleraque vasa aurea in eorum locum successerunt: vt iam mi-
rum videri non debeat, quod fictilibus vasis olim aurei ho-
mines, nunc fictiles et lutei homines, aureis vasis sacrificare
solent. Quasi verò auro & muneribus, ac non potius animi
synceritate, ac vitæ integritate Dij immortales capiantur &
oblectētur. Quasi nostri homines auro suo plus possint, quā
Saturnus ære, Numa fictilibus? O stolidi, atq; anili supersti-
tione fanatici homines: ô abiectæ in terras animę: ô mentes
angustæ, humiles, prauę, oppletæ tenebris ac sordibus: quę,
nescio qua cœlestium rerum obliuione omnes cogitationes
vestras, à diuinis & æternis ad hęc terrena & caduca reuoca-
tis, & pecudū ritu, quas natura in ventrem prostrauit, etatem
vestram agitis. Quę enim hęc est voluptas, aut quę insania,
mores nostros in tēpla inferre, ac non potius inde efferre: tū
Deos immortales fœneratorū similes iudicare: qui se auro
& mune-

& muneribus capi atq; corrumpi sināt? Quis est tam stultus aut credulus: qui iudicet, nos sceleratissimos, & omnibus vitijs inquinatos homines, aliquid boni sacratissimis, & ab omni labe alienis Dijs offerre, & ex hac deprauata carne res sacras cœlitibus exhibere posse? Nā quibus & quantis sceleribus vitiosa hæc & omnibus peccatis obnoxia caro, sese indies polluat ac maculet, nemo nō videt. Hæc enim vt splendida niteat cuticula, vnguētis & preciosis odoribus in oleo conseruatis, sibi fucum accersit: hæc, vt comitis ornata vestibus conspiciatur, lanas Tarentinas, purpura & murice tingere monstrauit: hæc in sui cultū margaritas preciosissimas, & vniones nobilissimos cōchis auellere, & auro includere docuit: hæc ipsum aurum terrę venis eruere, & igni excoquere, atq; in massas redigere iussit: hæc animos hominem varijs illicebrijs à cœlestiū rerū studio, ad terrena & mortalia auocat, multisq; peccatis eos contaminat. Et quanquā his omnibus rebus maximè peccant, & grauissimè delinquent homines, aliquam tamen inde voluptatem & fructum percipiunt. At verò ex auro, & muneribus preciosisque vestibus: quę statuis Deorum offeruntur, nulla omnino ad Deos immortales voluptas, nulla vtilitas redit. Dicite enim mihi vos pontifices, in templis & Deorū sacris aurum quid faciat; aut cuius rei proffit? Equidem mea sententia tantundem prodesse aurum videtur statuis, quantū Veneri profunt cereę, aut lanę pupę, & imagines puellares, quas nupturę virgines in templum afferre, & Deę consecrare solent. Vt enim harum puparum nullus in templo vsus est: ita nullum ex auro templis illato, vel ad Deos vel ad homines emolumentum redundat. Quare cum victimarum multitudinem, & aurum argentumque Deos à nobis expetere non videamus, longè alia munera illis exhibenda erunt, quàm quę diuites nostri, & clarissimi illius viri Messalę Coruini degeneres posterij, in templis offerre possint. Quę animus iustitię & æquitatis amans, & sancti ac puri mentis recessus: tum pectus longo virtutum atque honestatis vsu perfectum, atque ab omnibus prauis cupiditatibus purgatum & liberum. His enim rebus solis

Nibil boni à malis bonis minibus potest redire ad optimos Deos. Humane nature corruptela.

Auri nullum in templis esse vsum.

Quibus rebus Dijs delectentur.

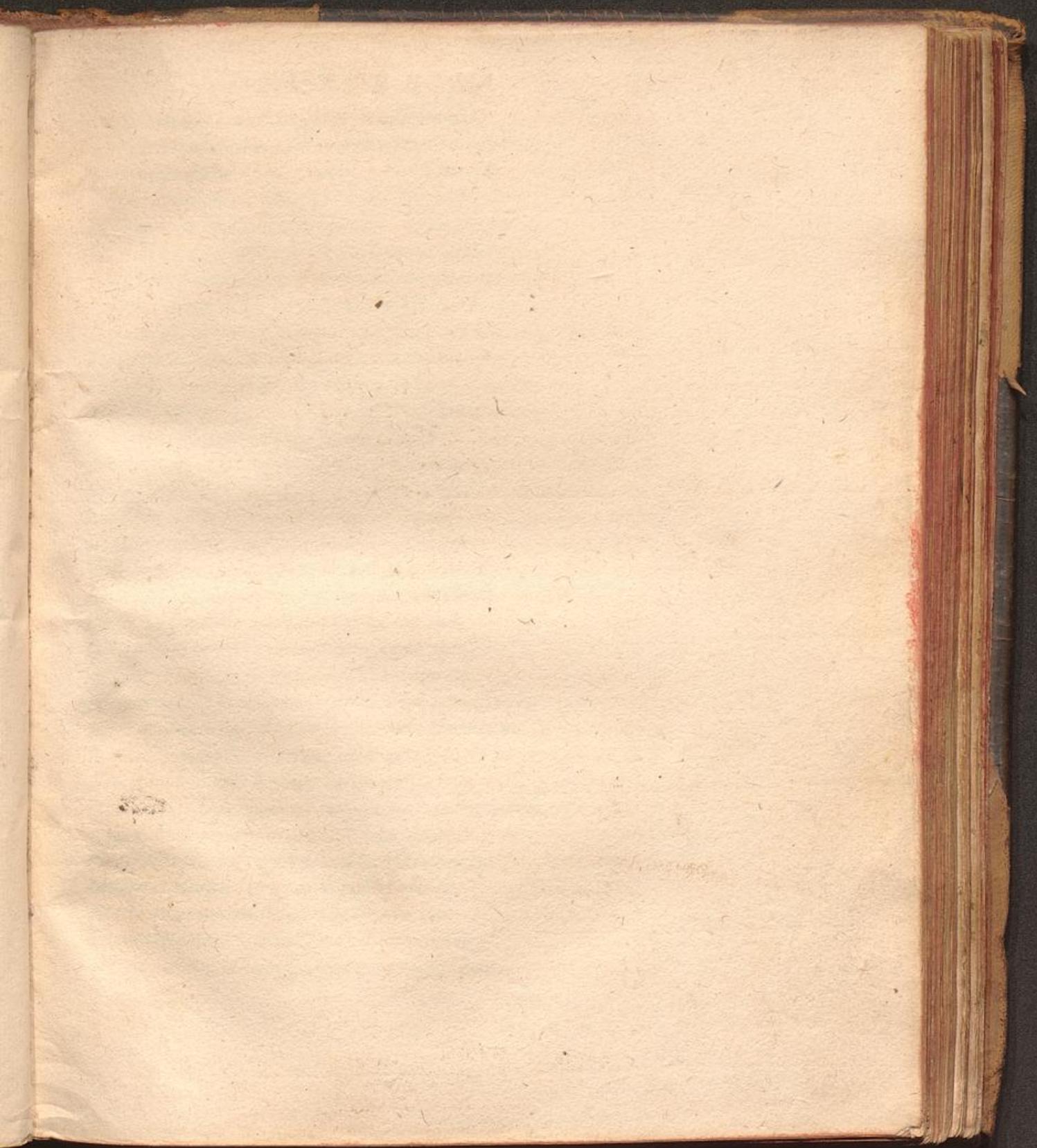
Deos placari & oblectari scio : atque, ut ipse etiam hæc sanctissima munera illorum aris admouere: & tam puro castoque farre dijs immortalibus litare possim, omnibus precibus eisdem oro atque obtestor.

A. PERSII FLACCI
SATYRA TERTIA.

N Empe hoc assidue. iam clarum manè fenestras
Intrat, & angustas extendit lumine rimas.
Stertimus, indomitum quod despumare falernum
Sufficiat, quinta dum linea tangitur umbra.
En quid agis? siccas insana canicula messes
Iandudum coquit, & patula pecus omne sub ulmo est.
Vnus ait comitum, verumne? itane? ocyus adsit
Huc aliquis: nemon? turgescit vitrea bilis,
* Findor, ut Arcadiæ pecuaria rudere dicas.
Iam liber, & bicolor positis membrana capillis,
Inq; manus chartæ, nodosq; venit arundo.
Tum querimur, crassus calamo quod pendeat humor,
Nigra quod infusa uanescat sepia lympha,
Dilutas querimur geminet quod fistula guttas.
O miser, inq; dies ultra miser, huccine rerum
Venimus? at cur non potius teneroq; columbo,
Et similis regum pueris pappare minutum
Poscis? & iratus mamma lallare recusas?
An tali studeam calamo? cui verba? quid istas
Succinis ambages? tibi luditur, effluus amens.
Contemnere: sonat vitium percussa malignè
Respondet viridi non cocta fidelia limo.
Vdum, & molle tutum es, nunc nunc properandus, & acri
Fingendus sine fine rota. sed rure paterno
Est tibi far modicum, purum, & sine labe salinum.

Finditur,
Arcadiæ.

Quia

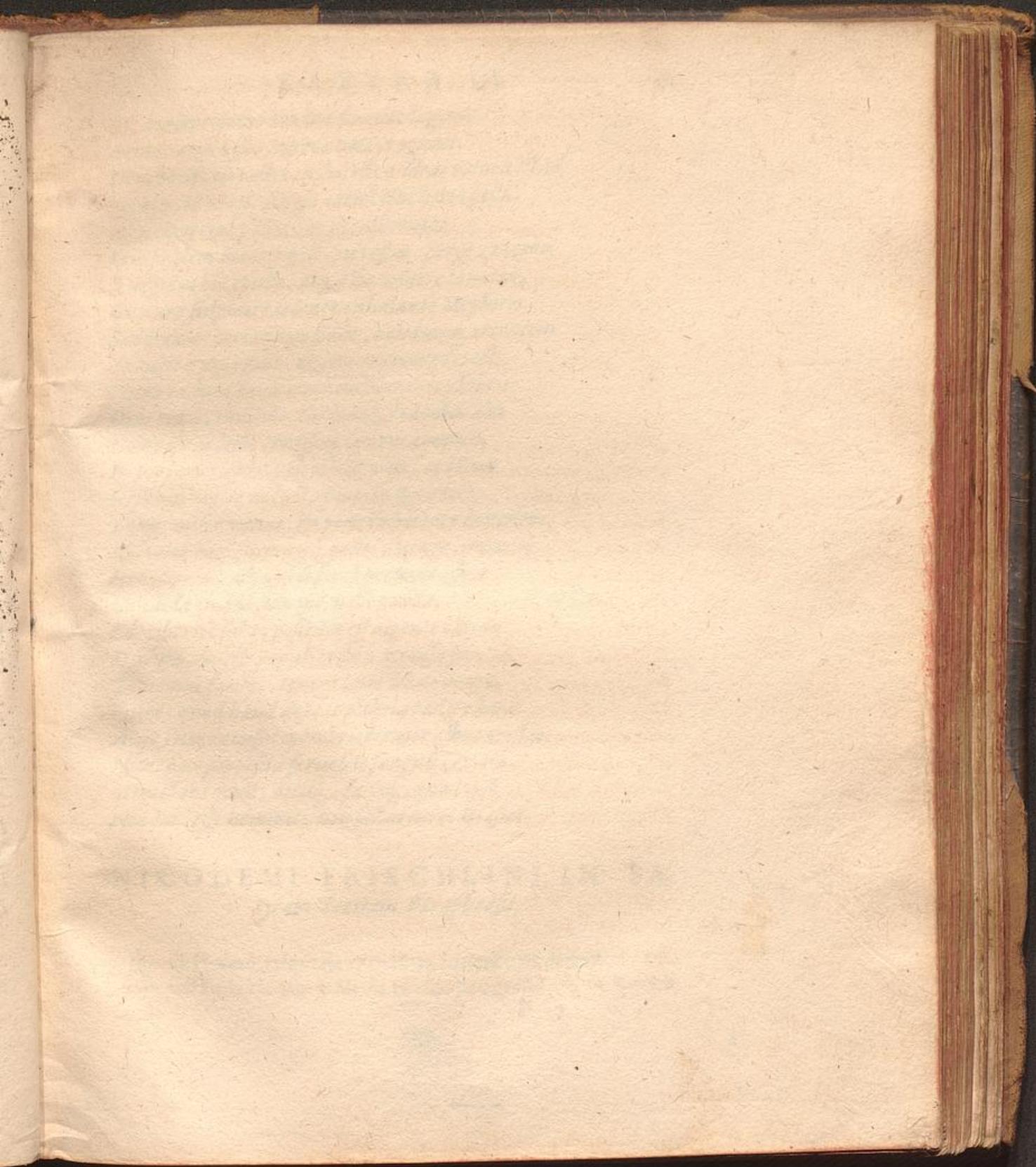

Quid metuas? cultrixq; foci secunda patella,
 Hoc satis? an deceat pulmonem rumpere ventis,
 Stemmata quod Thusco ramum millesime ducis,
 Censorémue tuum vel quod trabeate salutas?
 Ad populum phaleras: ego te intus, & in cute noui.
 Non pudet ad morem discinēti viuere Natta?
 Sed stupet hic vitio, & fibris increuit opimum
 Pingue, caret culpa, nescit quid perdat, & alto
 Demersus, summa rursus non bullit in vnda.
 Magne pater diuūm seuos punire tyrannos
 Haud alia ratione velis, cum dira libido
 Mouerit ingenium, feruenti tincta veneno,
 Virtutem videant, intabescantq; relicta.
 An né magis Siculi gemuerunt era iuuenti,
 Et magis auratis pendens laquearibus ensis,
 Purpureas subter ceruices terruit? imus,
 Imus precipites, quàm si sibi dicat, & intus
 Palleat infelix, quod proxima nesciat vxor?
 Sape oculos, memini, tingebam paruus oliuo,
 Grandia si nollem morituri verba Catonis
 Discere, ab insano multum laudanda magistro,
 Quæ pater adductis sudans audiret amicis,
 Iure etenim id summum, quid dexter senio ferret,
 Scire erat in voto, damnosa canicula quantum
 Raderet, angusta collo non fallier orca,
 Neu quis callidior buxum torquere flagello.
 Haud tibi inexpertum est curuos deprendere mores,
 Quæq; docet sapiens braccatis illita Medis
 Porticus insomnis, quibus indetonsa iuuentus
 Inuigilat siliquis, & grandi pasta polenta.
 Et tibi quæ Samios diduxit littera ramos,
 Surgentem dextro monstrauit limite callem.
 Stertis adhuc? laxumq; caput compage soluta

Oscitat hesternum dissutis undiq; malis?
 Est aliquid quò tendis, & in quo dirigis arcum?
 An passim sequeris coruos, testaq;, lutoq;
 Securus quò pes ferat, atq; ex tempore viuis?
 Helleborum frustra, cum iam cutis agra tumebit,
 Poscentes videas: venienti occurrite morbo.
 Et quid opus Cratero magnos promittere montes?
 Disciteq; ò miseri, & causas cognoscite rerum,
 Quid sumus, aut quidnam victuri gignimur, ordo
 Quis datus, aut metæ quàm mollis flexus, & vnda,
 Quis modus argento, quid fas optare, quid asper
 Vtile nummus habet, patria, charisq;, propinquis
 Quantum elargiri deceat, quem te Deus esse
 Iussit, & humana qua parte locatus es in re
 Disce: neq; inuideas quòd multa fidelia putet
 In locuplete penia defensis pinguibus umbris,
 Et piper, & perna Marsi monumenta clientis,
 Menaq;, quòd prima nondum defecerit orca.
 Hic aliquis de gente hircosa centurionum
 Dicat, quòd satis est, sapio mihi, non ego curo
 Esse quòd Arcefilas, erumnosiq;, Solones
 Obstipo capite, & figentes lumine terram,
 Murmura cum secum, & rabiosa silentia rodunt,
 Atq; ex porrecto trutinantur verba labello,
 Aegroti veteris meditantés somnia, gigni
 De nihilo nihil, in nihilum nil posse reuerti.
 Hoc est quòd palles: cur quis non prandeat, hoc est.
 Hos populus ridet, multumq;, torosa inuentus
 Ingeminat tremulos naso crispante cachinnos.
 Inspice, nescio quid trepidat mihi pectus, & agris
 Faucibus* exuberat grauis halitus. inspice fodes,
 Qui dicit Medico iussus requiescere, postquam
 Tertia compositas vidit nox currere venas,

* exudat.

De ma-

De maiore domo modicè sitiēte lagenā
 Lenia loturo sibi Surrentina, rogauit.
 Heus bone, tu palles, nihil est, videas tamen istud
 Quicquid id est: surgit tacitè tibi lutea pellis.
 At tu deterius palles, ne sis mihi tutor.
 Iam pridem hunc sepeli, tu restas. perge, tacebo.
 Turgidus hic epulis, atq; albo ventre lauatur,
 Gutturē sulphureas lentè exhalante Mephites.
 Sed tremor inter vina subit, calidumq; trientem
 Excutit è manibus, dentes crepuere reiecti,
 Vnctā cadunt laxis tunc pulmentaria labris.
 Hinc tuba, candela, tandemq; beatulus alto
 Compositus lecto, crassusq; litatus amomis,
 In portam rigidos calces extendit, at illum
 Hesterni capite inducto subiere Quirites.
 Tange miser venas, & pone in pectore dextram.
 Nil calet hic: summosq; pedes attinge, manusq;
 Non frigent, visa est si fortè pecunia, siue
 Candida vicini subrisit mollè puella,
 Cor tibi ritè salit, positum est argente catino
 Durum olus, & populi cribro decussa farina.
 Tentemus fauces, tenero latet vlcus in ore,
 Putre, quod haud deceat plebeia radere beta.
 Alges cum excussit membris tremor albus aristas.
 Nunc face supposita feruescit sanguis, & ira,
 Scintillant oculi, dicisq;, facisq;, quod ipse
 Non sani esse hominis, non sanus iuret Orestes.

NICODEMI FRISCHLINI IN SATYRAM TERTIAM PARAPHRASIS.

AGE verò, etiam de moribus iuuentutis dicamus: cuius audacia atq; malitia eò nūc progressa est, vt spretis

*Reprehen-
dit iuuen-
tutem scho-
lasticam:
& vitia il-
lius per-
stringit.*

*Primum
vitium iu-
uentutis
pigritia &
sommolen-
tia.*

*Mores som-
nolentorū,
quando ex
pergefatti
ad scholam
properant.*

amicorum ac præceptorum monitis, sola generis nobilitate & opibus freta, omnem virtutem negligat: crapulæ & somno studeat: suisquæ monitoribus, qui meliora suadent, audacter & pertinaciter obstrepat, eosquæ derideat. Dicat enim aliquis præceptor, vel etiam sodalis ad suos somnolentos atque inertes discipulos: quos circa meridiæ adhuc stertentes in lectis reperit. Quæ hæc, ô pueri, tanta segnitias? quæ hæc socordia, adolescentes, quod sic in multam vsque lucem stertitis? Quæ ista intemperies, quod nocte intempesta conuiujs & comestationibus indulgetis: & clara dein luce, neglectis literarum studijs, crapulam sic edormiscitis? Nempe hoc fiet assiduè: nempe pigritiæ atque inertix vestrx nullus erit modus? Euigilate ignaui, malè habiti, malè conciliati: & animis vestris illum veterinū excutite. Nam clara lux iamdudū exorta, fenestras penetrat, rimisquæ ædium angustissimis sese insinuat, ac totam domum perlustrat. Nos tamen adhuc stertimus, & somnum ad quintam vsque diei horam producimus: perinde ac si tempus hoc diurnum, hesternæ crapulæ edormiendæ, & mero concoquendo, ac nō potius laboribus & studijs continuandis destinatum sit. Hem quid agis tu somnolente? cur non surgis? Nam æstuosa canicula cum sole exorta, iamdudum messes calore suo percoquit, ac segetes maturat: tum pecudes, medio iam appetente die, umbrās querunt, & sub patulis arboribus requiescunt. Hoc ubi audiunt ignaui, & sese vltra tempus dormiuisse intelligunt, vix tandem è somno expergefatti è lectulis prorepunt. Videas ibi somnolentiozem aliquem, qui, quod hesternam comestationem nondum concoxit, caput rursus deponit: sed mox voce contubernalis monitus, & denuò excitatus, primū de hora diei interrogat: & verane Magister, aut quicumque alius admonitor dixerit, oscitanter admodum inquirat: deinde re comperta, famulos suos magna voce inclamat: & , vt sibi quàm celerrimè cum vestimentis accurrant, stomachosè imperitat. Quod si tum nemo seruulorum ocys illi præstò sit, tanto ille commouetur stomacho, tantâq; bile & iracundia inflammatur, ac rumpitur, vt clamore eius audito, asinum quendâ Arcadicū rude re arbi-

re arbitreris. Tandem ubi magno labore è somno excitatus, lectoque expulsus est, vix tandem sera iam meridie librum & chartas, & raras membranas cum calamo in manus accipit. Hic audire est varias excusationes, varios prætextus: quos inertiae tegendae causa piger ille comminiscitur, ut sic discendi laborem & ludum literarium subterfugiat. Tum enim queritur, quod atramentum aut nimis crassum sit, & calamo fixum adhæreat, aut nimis tenue, & propter infusam aquam nimis fluidum, & quod inter scribendum evanescat, & perfluat, ut non raro geminae guttae pro vna in papyrus calamo excidant, scripturamque contaminent. Nam semper habet humana inertia quo tedium laboris excuset, discendique molestiam declinet. At ô miseri, & indies semper miseres: hucine ignaviae pervenimus, ut in acquirendo virtutis habitu nihil laborare velimus? & molliam infuper hanc nostram confictis mendacijs tegere & excusare studeamus? Quod si inerti tantum ocio, & brutis voluptatibus perfruendis nati estis, cur non vos adolescentes, aut palumbibus delicatissimis, quos natura molles & venereos procreavit, aut etiam regum ac principum liberis, qui dapibus aluntur lautissimis similem vitam agitis: cur non illorum more inescari vos ipsos permittitis? Cur non iterum pappare vultis? cur non mammis & nutriculis vestris irati, lallare & ablandiri studetis? cur non ad omnem pristinam infantiam reditis, & perpetuam pueritiam agitis? Quid enim aliud est, virtutem negligere & Philosophiae præcepta contemnere, quam semper puerum atque infantem esse? Dices fortasse, an tali atramento, & hoc calamo studeam? Intelligo: Sed obsecro te, cui nam verba das, aut cui os sublinis? cui nam istas verborum ambages tam odiosè succinis? Neque enim tu magistrum, qui in officio te continere studet, sed te ipsum vanis istis excusationibus, & vocum circuitibus turpiter fallis ac decipis? Nam tua hinc res agitur: de tuo corio luditur. Si enim tempus ignavo perdas ocio, & frugi non sis, ac velut rimosum vas hinc atque illuc perfluas, tunc temetipsum omnibus contemnendum ac deridendum expones: tuoque te iudicio prodes. Ut enim fidelia rimosa,

Excusationes, quibus pigri & somnolenti suam inertiam excusant.

Obiectio pro defensoribus: & solutio. Ignavi se ipsos produnt suo iudicio.

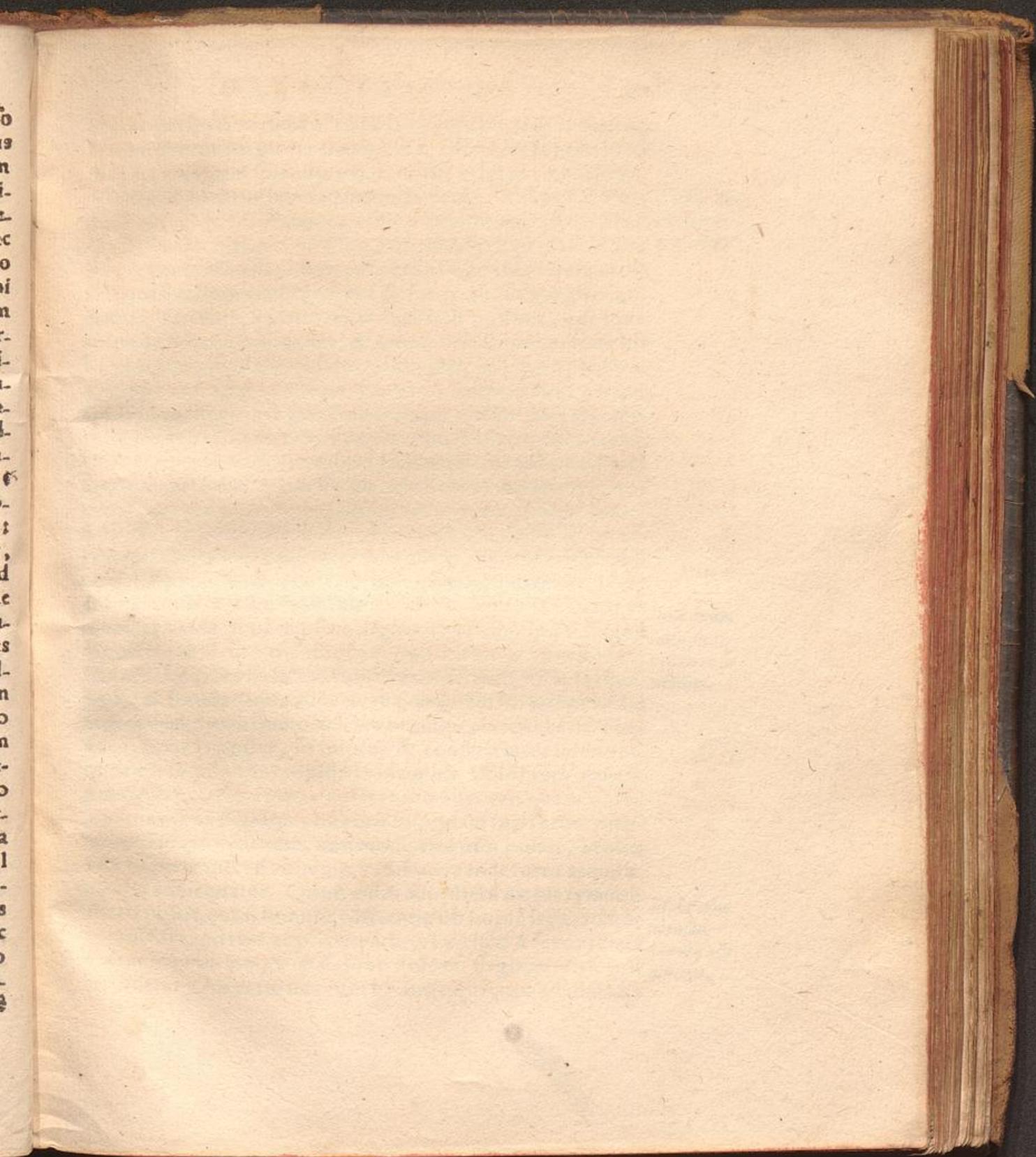
aut malè cocta, vbi digito percussa fuerit, malè tinnit, & ipso sono emtori vitium indicat: ita puer aut adolescens, cuius animus philosophiæ præceptis, aut honestis moribus non benè excultus est: ipso sermone, & omnibus vitæ actionibus viciosum animi habitum aperit: & conuersantibus semetipsum prodit. Et quoniam argillæ similes sunt pueri, ac luti more, fingi resingique possunt, ideo præceptorum est bonos imitari figulos: & quemadmodum illi rota, ex informi luro fidelias atque ollas effingunt, ita ipsi rudes puerorum animos, omni morâ sublata philosophiæ institutis informant, atque expoliant: tum vitia interdum & prauas cupiditates lentis ferulis ac fustibus eorundem animis excindunt. Sed video ego cogitationes vestras, ignaui adolescentibus. Multi enim vestrum, quia diuites & opulenti sunt, idcirco hæc studia negligunt: neque literis bonis sibi incumbendum putant. Ac proinde illorum aliquis dicet mihi: Quid ego, aut quem metuam? An non ego maiorum meorum virtute diues sum satis? Aut quid adhuc desit mihi; cui è paterno rure annum frumentum abundè prouenit, & cui purum in frugali mensa salinum splendet? Quid amplius requiram, quàm mundum & securum, omnique perturbatione liberum victum? sit sanè vita tua sic comparata, vt dicis: at, obsecro te, satísne hoc est? te mediocres & vitæ necessarias possidere diuitias? Satísne tranquillam & ociosam in hoc æuo vitam te agere? Quid? an tu, quia diuitijs & opinione maiorum niteris, idcirco cristas erigis? an te propterea superbire, & studia literarum decet contemnere. An, quia ex Hetrusca nobilitate millisimum ramum ducis, & equestri trabea amictus, ex equo nitido & phalerato censorem tuum salutare potes: idcirco inflari, & inani fastu turgere te conuenit? Quin tu ista leuicula ornamenta, quæ præter inanem pompam, nihil in se habent, populo relinque. Vulgus enim præter externam speciem, velut trabeas equestres, regios & comtos equos, nihil intueri, nihil admirari solet. Mihi verò hac externalarua haudquaquam poteris imponere. Nam ego intus & in cute te noui: omnesque animi tui latebras penitissimè

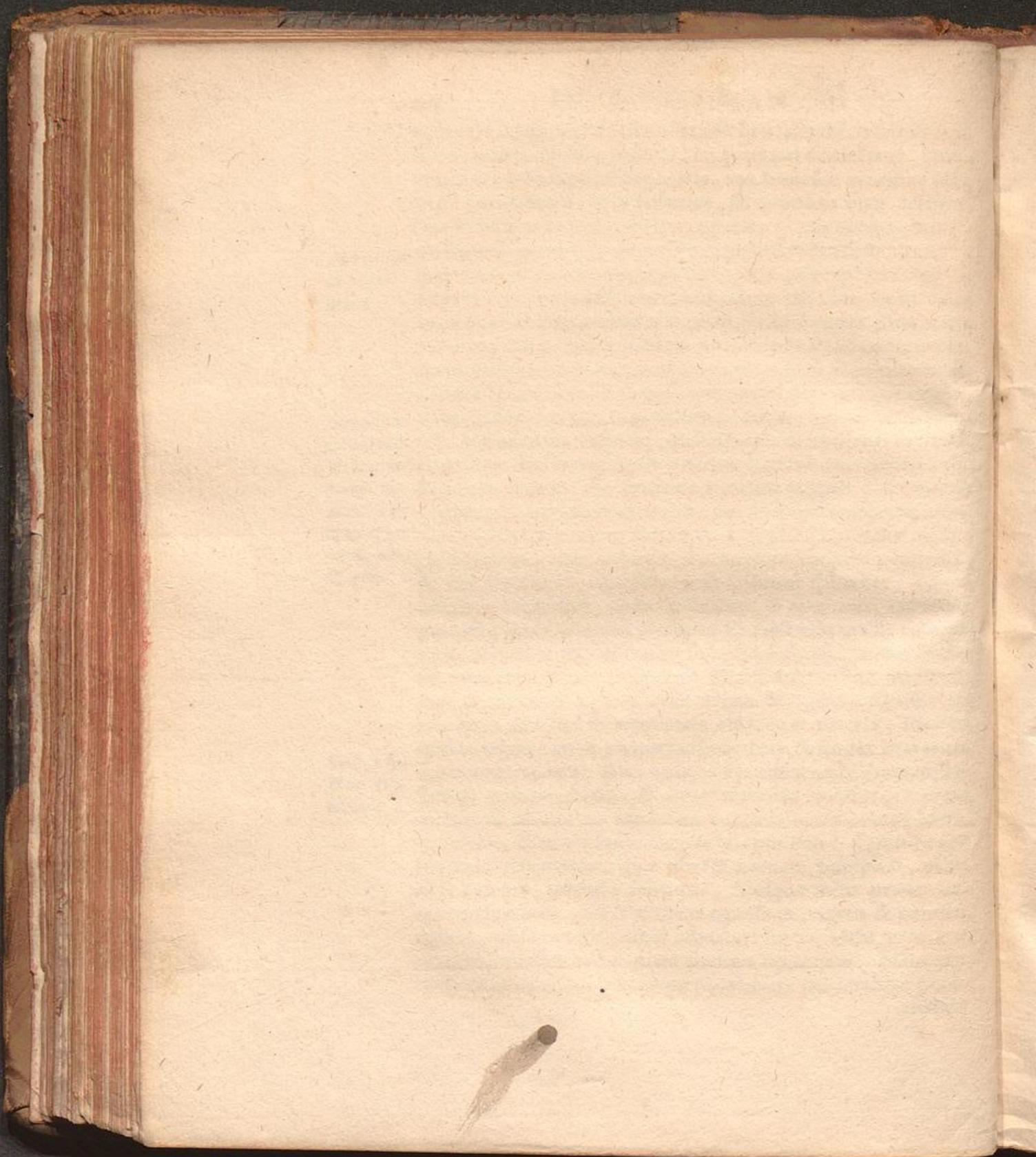
*Admonitio
ad præce-
ptores*

*Secundum
iuuentutis
vitium su-
perbia ob-
diuitias co-
opes: ac ge-
neris nobi-
litem.*

*Contra fas-
tum No-
bilitatem.*

o
9
n
i
l
c
o
i
n
l
l
e
o
t
d
e
s
l
n
o
n
o
a
l
s
c
o
l
e

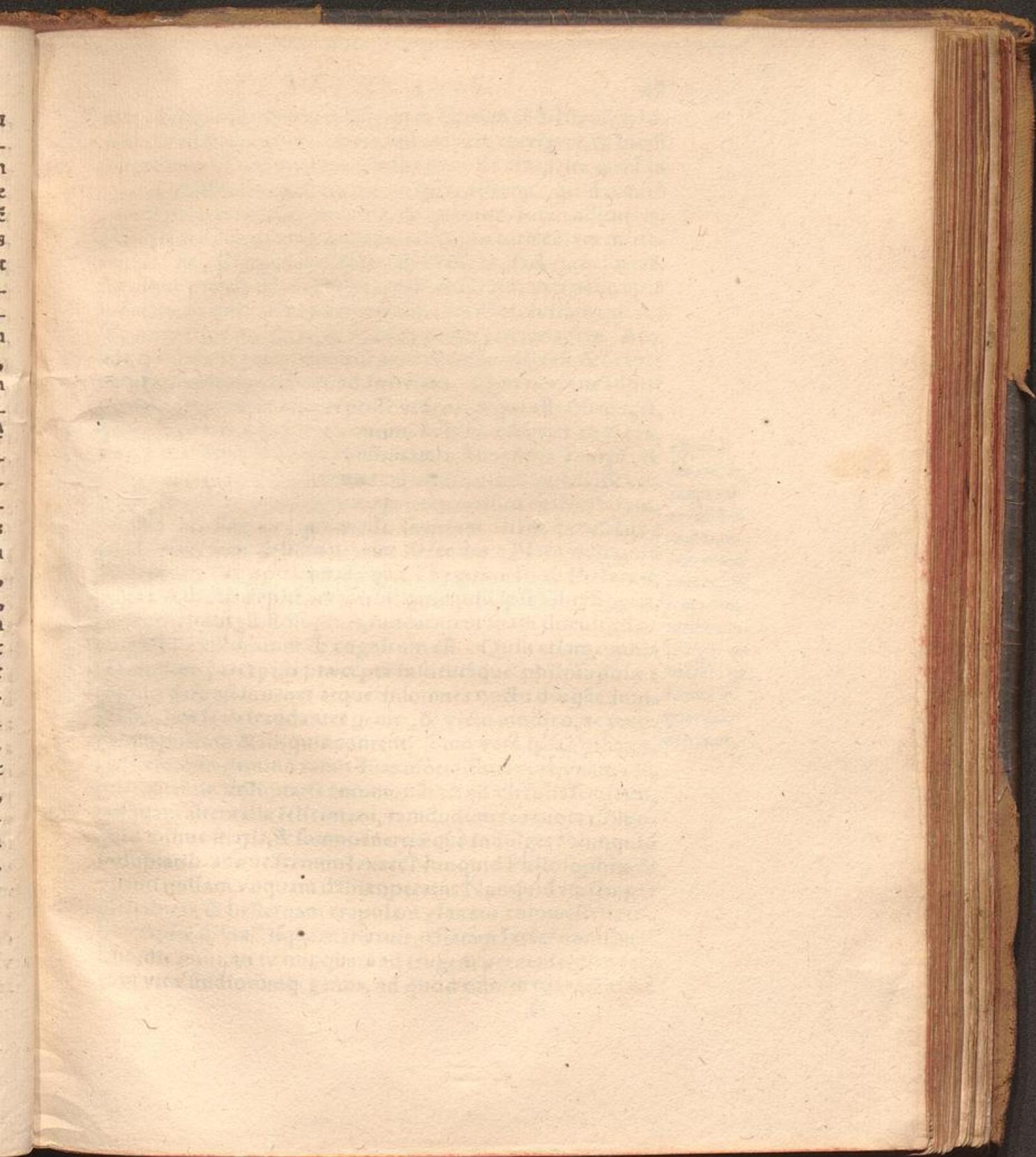

tiffimè perſpectas habeo. Sed obſecro, an non te pudet,
 maiorum tuorum gloria tantopere te efferri, ac ſupercilium
 propter natalium ſplendorem, tam altè erigere: interim ve-
 re virtutis adeò nullam rationem habere, vt abiectiſſimos *Tertiū vl-*
 homines, ac perditiffimos quoſque ardeliones, qualis Nat- *tiū ætatis*
 ta eſt, quàm maiores tuos imitari malis? Equidem Natta *neglectus.*
 hic, & conſimiles deplorati, ac perditii homines: quia vitijs
 ſuis quaſi callum obduxerunt: & ſclerum iſti gurgites, ab-
 domini ſuo nati, ad frugem reduci non poſſunt, ideòque
 culpa quodammodo carere, & ignorantia ſolum peccare mi-
 hi videntur, quaſi qui neſciūt quid agant, aut quid perdant.
 Quippe tam alto vitiorum barathro immerſi ſunt: ſequè
 ipſos in tot flagitia ingurgitauerunt, vt ruruſum inde emerge-
 re, & ad ſanā mentem redire non queant. Tu verò adoleſcens,
 qui per ætatem vitijs nondum induruiffi, & adhuc corrigi
 atque ſanari potes: (præſertim cum habeas monitores, qui
 te optimarum diſciplinarū ſtudijs informant, qui què hone-
 ſtorum & turpium diſcrimen ob oculos tibi ſtatuant) an vl-
 lam mereberis veniam, ſi omnibus diſciplinæ caſtris nequi-
 ter excuſiſ, ab humanitate ad beluinam feritatem recedas,
 & ſcleratiſſimorum hominum veſtigia ſequaris? Nam vt *Sera iumen-*
 maximè venia nunc teipſum digneris: ac tibi ipſi benignè *num peni-*
 ignoſcas: & ſecuro ocioſoque animo virtutem contempnas, *tentia in ſe-*
 ſera nihilominus ſclerum tuorum conſcientia olim torque- *neſtute.*
 beris, & fraude atque audacia tua, tanquam furiarum rædis
 ardentibus, deorū immortalium impulſu perterreberis. Tūq;
 adeò, bone Iuppiter, in impios & conſcleratos tyrannos,
 quos effrenata animi cupiditas in omnia libidinum genera
 præcipitat, certiore pœna noliſ animaduertere: quàm vbi ſi-
 mul omnibus flagitijs vita eorū inquinata fuerit, tum men-
 te conceptum venenum, non modo elui non poſſit, verum
 uſq; eò permanet ad animum, vt ſummus inde furor atque a-
 mentia conſequatur. Quod enim ſupplicium maius tyranno
 afferri poſſit, quàm ſi ſtimulis cōſcientiæ ob impiè ſcleratiè que *Mala con-*
 cōmiſſa, ita agitetur ac perterreatur, vt virtutē à ſe contemptā *ſcientiæ*
 videat, cognoscātq; & cū ſummo dolore, flagitiorum ſuorū *quanta car-*
 recordetur? An enim nos eum hominē, qui æneo Phalaridis *nificina.*

tauro inclusus succensis ignibus torretur, maiori cruciatu torqueri putabimus, quam impios & consceleratos homines, quos mala vexat atque excruciat cōscientia? Quid? An Damoclem illum, in maiori metu apud Dionysium fuisse credamus: cum in exquisitissimo cœnæ apparatu fulgentē gladium è lacunari, seta equina appensum purpuratis suis ceruicibus impendere aspiceret: quam in quo metu sint miseri & infelices illi, quos assiduæ domesticæque furie dies noctesque excarnificant, neque vlllo loco tutos sinunt cōquiescere? An non miserrimus est, qui recordatione fraudum & facinorum suorum, simulac virum bonum conspexerit, vecors repente sine vultu, sine colore, sine voce consistit? An non ille perditissimus est, qui animi morbum, ne vxori quidem arctissimæ concredere, ne dum alijs fidere, aut aliundè remedium & solatium audet expetere? An non infelicissimus est omnium, qui seipso iudice damnatus, pœnam semper ob oculos versari iudicat, & auribus suis hanc vocē perpetuò insonare putat: perijsti, perijsti: nec vlla spes salutis reliqua est, præter vnam omnium miseriarum voraginem, in quam tibi præcipiti eundum est? Quòd si, ô adolescentes, nihil vos à vitæ turpitudine ad honestatis cultum auocabit, auocare certè debet, vel ætatis vestræ, vel temporum horum cōmodissima oportunitas: quando ad studium virtutis, & literarum culturam diligentibus nihil deesse potest. Nam & ego iam olim puer, desertis virtutum ac liberalium studio- rum castris, voluptates sectari, & ludis indulgere cœpi: sed vitio tamen magis ætatis, quam deprauato animi habitu. Sæpè enim (quod memini) lectionis audiendę pertæsus, vt discendi laborem subterfugerem, lippitudinem simulabam, & oleo sanos oculos inungebam, ne declamationē de morte Catonis Vticensis, aut aliam rem grauem memoriæ mandare, eamque coram parentibus, & amicis recitare cogerer. Et si enim non ignorabam me hoc modo, & laudē mihi ipsi, & parentibus atque cognatis gaudium & lætitiā comparaturum: tamen inertiam ac desidiā honesto studio & gloria potiorem habebam. Neque verò id à me factum iniuria. Nam propter iudicij inopiam, meliōra tum non perspexeram, a-

*A suo exem-
plo petit ra-
tionē, qua
probat iu-
venes ne-
gligere æ-
tatem suā,
& sequi
praua stu-
dia.*

ram, adeoque summum mihi puero bonum videbatur, talorum & tesserarum ludo teneri, iactum arte corrigere, & lucrum inde facere. Tum præcipue mihi in votis erat, scire quid in tesseris valeret senio, & quantum lucri afferret: quid contra damni pararet in talis canicula, & quantum lucro adimeret. Scire item in votis erat, qua arte taxilli in turriculam mitterentur: ne, si angustiiori collo aberrassem, iacturam facerem. Denique præcipuum erat hoc mihi studium: ut trocho apte luderem, ne quis alius puerorum in rota esset ciuitate, qui turbinem melius torquere, & habena posset circumagere. Atque hoc quidem ea ætate commisi, quæ & imbecillis est, & suapte natura procliuvis à labore ad inertiam. Quo nomine adhuc veniam aliquam consequi posse videor, ut qui affectu magis, quam deprauato & vitioso animi habitu deliquerim. At tu, cum per ætatem vsu iam confirmatam, honestum à turpi, & bonos mores à malis discernere quamfacilimè possis: & virtutis insuper viam ab optimis præceptoribus in schola iam pridem edoctus sis, quomodo inertiam tuam excusabis? qua fronte istam desidiam tuam defendes? Nam quicquid Stoicorum illa porticus, in qua Themistoclis & Persarum pugna Athenis depicta cernitur: quicquid ipse Chrylippus, sapientissimus philosophus, iuuentutem suam docuit, id omnine tibi exploratum & cognitum est. Quin etiam omnia iamdudum percepisti præcepta institutæque philosophiæ: videat: quibus detonsi iuuenes atque insomnes noctu diuque inuigilant, suo se defraudantes genio, & victu modico, ac tenuissima polenta & siliquis contenti. Tum verò ipsa Pythagoræ litera, quæ gemino ramo duas mortalibus vias, vnam virtutis, alteram voluptatis commonstrat: ad virtutis semitam, tanquam altera illa felicior, iamdudum te reuocat. Nunquid adhuc stertis, & somno inertæque indulges? Nunquid voluptatibus adhuc frenum laxas? Nunquid Philosophiæ & virtuti nullam vnquam dabis operam? Nunquid ita semper oscitaberis & hefternam crapulam, laxato commestationibus capite, distractisque malis tuis, restatam facies omnibus? Ehò, dic mihi, an tu nunquam ad frugem peruenies? An certum vitæ studiorumque genus, ad quod omnes tuas actiones

Opponit
suo exēplo
tanquam
excusabili
malitiam
iuuentutis
inexcusabili
lem: cum
meliora in-
telligat: &
videat: &
tamen se-
quantur
deteriora.

*Quartum vitium iuuentutis, perti-
nacia in suis delictis:
et quod nullum sibi vitæ genus
certum deligunt: quod
summæ leuitatis est.*

referas, tibi nunquam constitues? Quid? an nondum viam aliquam viuendi certam ingressus es? certoque ætatis tranfigendę cursu implicaris? an nullus omnino tibi finis est propositus, quo vitam tuam, & omnia consilia velut ad metam & scopum dirigas? an sine omni ratione, sine omni consilio, modò huc, modò illuc, paullo momento impelleris? an in diem viuis, & nihil animo & cogitatione de crastino complecteris? At caue, caue inquam, ne idem tibi sic fluctuanti eueniat, quod pueris & aucupibus, volucres incautius persequentibus, euenire consuevit. Vt enim aucupes, cum sine ratione oculis sursum sublatis aues lapidibus aut luto insectantur, neque ea, quæ ante pedes sunt, prospiciunt, frequenter in foueas incidunt, aut certè pedem offendunt: ita qui certum vitæ cursum, quem potissimum sequantur, ab ineunte pueritia non constituunt, neque futura prouident, eaque præcauent, ij in maximas miseras, & summas calamitates plerunq; deueniunt. Quas vt singulari tu deuotes studio, tibi maturo opus erit consilio atq; remedio. Nam principijs obstandum antequam mala longiori mora inualescant. Vt enim morbi, cum semel in homine inueterauerint, postea nunquam, aut ægrè curantur, & frustra helleborum, aliaque remedia tentantur, vbi iam conclamatum est: ita vitia adolescentiæ, vbi semel animo radices egerint, & cum ætate increuerint, difficulter postea recidi, animoque euelli possunt.

Quo semel est imbuta recens, seruabit odorem testæ diu.

Dehortatur à pro crastinatione ad maturam virtutis et philosophiæ studium.

Quare vitij & animi morbis tempori occurrendum est, dum adhuc pullulascunt: & mala hæc philosophiæ adiumento, & doctrinæ auxilio propulsanda, dum adhuc sanari & corrigi possunt. Quid enim proderit tibi aureos montes Cratæo præstantissimo Medico polliceri, vt sanitati te restituat, vbi iam morbus inueteratus, & planè incurabilis fuerit factus? Quid proderit tibi philosophos accersere, teque illis excolendum dare: cum ætas tua iam segnior & languidior, & ad literas discendas planè inepta fuerit? O miseri & stolidi adolescentes: hæc literarum studia, virtutumque exercitia, haudquaquam in seram senectutem reiicienda, aut diu proroganda sunt: sed ad
huc

huc tenera ætate, & annis iuuenilibus tentanda. Nam hoc ætatis tempus solum est idoneum perferendis laboribus: solum idoneum agitandis per studia ingenijs: solum idoneum exercendis, per operationes corporibus. Reliquum verò, & segnius & languidius est, & propius tendit ad finem. Discite igitur hac tenera ætate rerum causas ex naturali philosophia inquirere. discite vos metipsos cognoscere. discite, quos & quales nos in hunc mundum natura procreauerit: quem viuendi ordinem, quam perpetuitatem cuique largita sit: quàm breuibus, angustisque limitibus hanc vitam corpusque nostrum incluserit: quàm citato ac veloci cursu iuuenilis ætas prætereat. discite, quæ fragilitatis huius, quæ humanæ inconstantiae causa sit: discite, qua mediocritate pecuniæ & opes non solum quærendæ, sed etiam erogandæ sint. discite, quæ bona homini aut fugienda aut expetenda veniant. discite, quis verus diuitiarum vsus sit, & quantum in collocando beneficio cuique elargiri deceat. discite, quid parentibus, quid amicis, quid propinquis, quid ipsi patriæ, cuius cognatione nulla potest esse propior, tribuere & præstare debeatis. discite sorte vestra, in quam Deus nos collocauit, contenti esse: & ea, qua nati estis condicione viuere, nec maiora viribus conari, neque res non necessarias moliri. discite postremò non inuidere alijs, quos meliori fortuna splendere cernitis, præsertim patronis & iureconsultis. Nam horum in ædibus aurea argenteaque vasa à reis donata conspiciuntur plurima. horum penu condito pipere, optimisque pernis, & lautissimis quibusque cibarijs (hæc enim famelici clientes illis afferunt) semper instructum est. horum denique viuaria mœnis & orcis, cæterisque delicatis piscibus, qui ex Umbria & Mæsia, ad diuites istos patronos redeunt, nunquam destituuntur. Cum enim philosophia isthæc fortunæ ludibria contemnere, & nihil præter virtutem admirari nos doceat, merito omni studio, omni opera & labore illi incumbendum est, vt nos, despectis omnibus fortunæ telis sapientes & rerum periti, patriæ

*Contra no-
biles.*

*Obiectio,
quod studio
si philoso-
phia sint
erumnosi
& miseri,
contempti-
que homi-
nes.*

*Responsio
ad hanc ob-
iectionem:
qua Nobi-
les nostri
& suos &
alios homi-
nes à litera-
rum studijs
deverrent.*

& propinquis vtilis, ac sorte nostra contenti, hanc fragilem & caducam vitam bene beateque transigamus. Neque moremur, quid hoc loco vociferentur putidi nostri centuriones & nobiles: quos hispida & proluxa barba, & alarum foetor formidabiles efficiunt. Hos enim si quis ad studium Philosophiae exhortetur, statim illi dicturi sunt: quid mihi cum miseris & ærumnosis Philosophis? An ab alijs sapientiam edocear, cum egomet mihi ipsi satis superque sapiam: & sponte mea bonum à malo, pulchrum à turpi queam dignoscere? Absit, ut ego philosophorum similis esse cupiam: qui obstipio & inclinato incedunt capite: qui oculis in terram fixis, homines insalutatos prætereunt: qui canum rabidorum more, cogitando & meditando secum murmurant, & dentibus, nescio quid, taciti infrendunt: qui inflatis buccis, & porrectis labijs singula verba trutinant ac ponderant: & tamen præter inanes nugas, & friuola phreneticorum hominum somnia, nihil sani proferunt, nihil commode differunt. Quid enim aliud philosophorum libri docent, inquiunt isti bonarum rerum despectores, quam ex nihilo nihil fieri, & nihil in nihilum interire? Quasi verò ista scire proffit, aut ignorare obsit discipulis? Quid? quod philosophi studio literarum nimium vacantes, & vitam suam parè ac duriter agentes, omnibus voluptatibus semetipsos defraudant, & tandem in morbos etiam sese conijciunt? Nam hoc est cur ita pallèant: hoc est, cur impransi & incœnati studijs inuigilent. Denique si nihil aliud à philosophiae cultu adolescentem absterreat, certè contemptus ille philosophorū eos abstertere poterit. Hos enim, inquiunt, indoctum vulgus extremo habet ludibrio: hos robusti & lacertosi iuvenes distortis naribus irrident: hos etiam pueri immodicis calumnijs exhibant: hos plerique omnes homines plus æquo subsannant. Concedo sanè hæc omnia, & philosophicam vitam dico non modò duram & grauem, sed etiam pessimorum hominum sibilis atque ludibrijs esse expositā. Sed heus tu, foetide atque hircose centurio: an propterea negligendā sunt literarum studia, quod vitam requirunt sobriam & laboriosam? an philosophia propterea abijcenda, quia

da, quia indocti homines, & pessimi quique eam contem-
nunt, atque rident? Quod si æger medico morbum suum indi-
cauerit, eumque in consilium adihuerit, neque consulenti
tamen morem gesserit, ac mortem proinde oppetat, cui cul-
pa imputabitur? Nam inuenias febricitantem aliquem qui
medicum de morbo suo consulat, eumque his verbis com-
pelleret: Quæso te Medice, inspice, quid ista trepidatio pecto-
ris sibi velit: quid grauis iste oris anhelitus, qui ægrè exu-
dat è faucibus: quid, inquam, mali portendat. Sodes in-
spice, & consilium mihi tuum imperti: ac uictus rationem
præscribe. Medicus hac ægrî voluntate cognita, & causa
morbi perspecta, quia tertianâ metuit, iubet eum quiescere,
& vino ac balneis abstinere ad quartum diem. Quid sit? Vbi
ille post tertium diem meliusculè habere se intelligit, & no-
ctem vnam atque alteram tranquilliozem egit, mox oblitus
Medici, priusquam dies quartus appetat, vinum Surrenti-
num, tanquam lenius & mitius, lagena capaci è domo ali-
cuius diuitis afferi, sibi que exhiberi postulat, & balneum
intrare properat. Reuersus ad eum die constituto, Medicus
hominem obiurgat, & vini ac balnei vsum denuò dissuadet:
quoniam adhuc æger & pallidus sit, necdum febris omninò
remiserit, sed quartana iam imminere videatur. Verum ille
se pallere negat, & iam penitus conualuisse contendit. Nam
si Medicus illi pallorem obijciat, eumque admoneat, vt no-
lit hoc, quicquid sit mali, floccipendere: ne fortè in hydro-
pem aut alios grauios morbos incidat: quandoquidem
cutis illi intumescat, & liuorem nunc aliquem contrahat,
tum sanè æger iste non solùm Medico benè consulenti ob-
sequi recusat, sed illum insuper iurgijs atque ludibrijs affi-
cit, ac minis etiam insectatur. Ait enim Medico: tu me
multò deterius palles, ac proinde tuam potius quàm meam
valitudinem cura: nisi tu idem experiri voles, quod alius
quispiam tutor meus nuper expertus est. Nam is, cum itidè
vini & balnei ac cæterarum voluptatum vsum mihi inui-
deret, à me sepultus est. Et tu Medice, si eandem in me po-
restatem, quiduis mihi interdicens tibi arrogaueris, etiam
à me sepelièris. Quare tu cum isthac oratione, qua odiosus

*Exemplo
febricitan-
tis & me-
dici osten-
dit: cui no-
ceant Nos-
biles, sibi-
ne, an phi-
losophis &
viris doctis
contenunt.*

mihī es, hinc facesse. Obsecro te adolescens, quid tu hic a-
cturum esse censes hunc Medicum? Nonne putas cum his
iurgijs & minis deterritum, ægroto sibi met ipsi relicto, abi-
turum: eique, vt ita pergat, dicturum esse? Sed audi nunc
quem finem, & qualem vitę exitum æger ille tandem sortia-
tur. Nam spreto in hunc modum Medico, & minis à se re-
iecto, voluptates corporis sectatur: genio indulget: ventrem
opplet: it lauatum, omniaque agit, quę corpori suo ab-
blandiuntur. Sed tandem grauis & teter anhelitus, quem
ore expirat, mortem non procul abesse significat. Vix enim
poculo arrepto, dum in ipso vino exhauriendo adhuc oc-
cupatus est, tremor manibus incidit, & calicem cum vino ex-
cutit. Tum dentium insequitur stridor, & vomitus, quo
crudi adhuc & indigesti cibi ex ore reijciuntur. Paulò
post bellus iste & beatulus Nobilis, fato miserrimè fun-
ctus lecto componitur, preciosisque unguentis perfundi-
tur, & pedibus foràs porrectis ad ianuam deponitur, do-
nec tandem post legitimos dies, præeuntibus siticinibus
cum tubis & facibus rigidum illi funus ducitur: seruique
paucos ante dies libertate & pileo donati, herum suum hu-
meris impositum, porta ad sepulcrum efferunt. Age nunc
lepide centurio, dic obsecro: cui nam iste nobilis ado-
lescens potissimum nocuerit, sibi ne ipsi, an verò Me-
dico: cuius salubria præcepta ita contemtim habuit, vt
mortem illi insuper comminatus fuerit? Vter illorum
prior diem obiuit? Medicus quidem adhuc vivit, & o-
mni culpa: sed ægro isti iam funus ducitur. Quòd si iu-
uenes ad eundem modum contempta philosophia, & omni
honestate neglecta in vitia incidunt, sibi que ipsis infamiam,
dedecus & animi corporisque exitium accersunt,
cui tandem nocent? sibi ne, an philosophis, quos explo-
serunt, & cachinnis suis exhibilarunt? Philosophi qui-
dem nihilo habent deterius, & in statu suo permanent,
sed iuuenes interim pereunt. Verùm obijciat mihi petu-
lans aliquis adolescens: se adhuc sano esse corpore, ne-
que vllò iam morbo tentari, cum arteriarum pulsus, ma-
nu attactus nullum calorem, nullam febrem indicet:
neque

*Applicatio
præsentis
argumēti
ad exem-
plum.*

*Obiectio
quod non
febricitet
omnes ado-
lescentes.*

neque vlla sit pectoris palpitatio, aut trepidatio: neque extremi pedes manusque frigeant: ac proinde nullo Medicorum auxilio se indigere. Sed facile erit, quod respondeam. Et si enim tu nullo corporis morbo affligeris, aliae tamen febres sunt, quae non modo animum tuum perturbant, ac vitiant: sed corpus etiam ipsum astu, ac libidine inflammant, vlcibus erodunt, frigore concutiunt, feruore incitant. Quenam illae? Nempe auaritia, libido, mollities, timor, iracundia. Nam si forte pecuniae acquirendae spes tibi obtigerit, aut formosa aliqua puella tibi blandè & suaviter arriserit: tum pectus tuum libidine, quasi febrè accensum trepidat & venae subito amore inflammatae subsultant. Aut si quando tenue olus, cum pane cibario, & aliae viliores escæ tibi apponantur, ibi tu excusatione valetudinis tuae vteris. Nam fauces tibi exulceratas esse, & graui morbo vexari dicis: ideoque vulgari beta haudquaquam radendas, neque insipido, aut illiberali cibo tentandas esse affirmas. Sin verò timore aliquo ob aduersam fortunam afficeris: iam non modo manus & pedes, omniâque membra tibi frigescent, sed pili etiam capitis terrore concutiuntur, & metu, tanquam febrili horrore, eriguntur. Denique si ob acceptam iniuriam alicui irascaris, non minori igni ac feruore accenderis: quam is, qui continua febrè estuat: aut qui subiectis furiarum tædis ardentibus in rabiem agitur. Nam iracundia sanguinem inflammat, spiritus turbat, oculos inficit, vocem & verba mutat: adeoque totius corporis habitum de statu suo præcipitat. Quoniâ irati homines ea interdum dicunt & faciunt, quae etiam insanus & furiosus Orestes improbet. Quare cum auaritia & libido animû tuum cupiditate inflamment: luxus & deliciae fauces tuas exulcerent: timor & metus frigore & horrore membra tibi concutiant: denique iracundia feruore & æstu corpus iuxta & animum tuum corripiat, non minus istis malis è philosophia, quam alijs morbis è Medicina, auxilia remediâque petenda & adhibenda erunt. Quod cum ita sit: ego centuriones & nobiles nostros, qui omnes bonas artes & disciplinas despiciunt,

*Responsio,
quod ex animi prauis affectibus omnes febres incitant tam corpore, quam animo.*

Auaritiae et libidinis febricula.

Gulae & luxus febricula.

Timoris febricula & paroxysmus.

Irae febricula.

Conclusio.

nequaquam audiendos esse censeo : sed illis neglectis philosophos colendos : & excusso veterno literas discendas : tum omnib. prauis libidinibus, & animi cupiditatibus reiectis, virtutem exercendam, sine qua benè beatequè viuere non possimus.

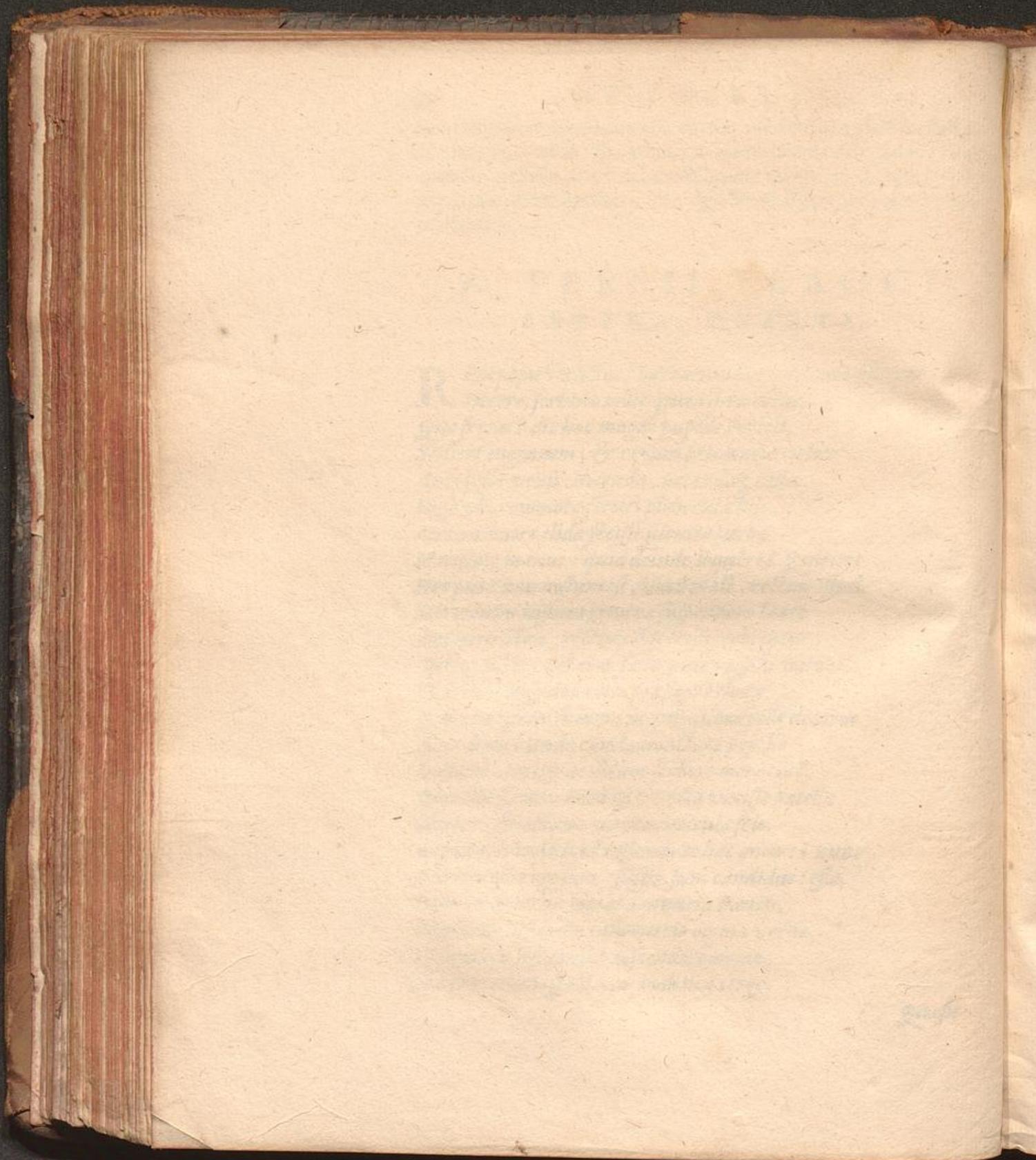
A. PERSII FLACCI
SATYRA QVARTA.

R Em populi tractas? barbatum hoc crede magistrum
Dicere, sorbitio tollit quem dira cicuta.
Quo fretus? dic hoc magni pupille Pericli,
Scilicet ingenium, & rerum prudentia velox
Ante pilos venit: dicenda, tacendaq; calles.
Ergò ubi commota feruet plebecula bile,
Fert animus calida fecisse silentia turba
Maiestate manus: quid deinde loquere? Quirites
Hoc puto non iustum est, illud male, rectius istud.
Scis etenim iustum gemina suspendere lance
Ancipitis libra: rectum discernis, ubi inter
Curua subit, vel cum fallit pede regula varo:
Et potis es nigrum vitio præfigere theta.
Quin tu igitur summa nequicquam pelle decorus
Ante diem blando caudam iactare popello
Desinis? Anticyras melior sorbere meracas?
Quæ tibi summa boni est? uncta vixisse patella
Semper, & assiduo curata cuticula sole.
Expecta, haud aliud respondeat hæc anus: I nunc
Dinomaches ego sum: suffla. sum candidus: esto,
Dum ne deterius sapiat pannucia Baucis,
Cum bene discincto cantauerit ocyma verne.
Ut nemo in sese tentat descendere, nemo,
Sed præcedenti spectatur mantica tergo,

Quæsi-

n
n
n

[Faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page]

*Quaeris : noslin' Vectidi pradia ? cuius ?
 Dives arat Curibus , quantum non miluus oberret.
 Hunc ais ? hunc , Dys iratis , genioq; sinistro,
 Qui quandoq; iugum pertusa ad compita figit :
 Seriole veteris metuens deradere limum
 Ingemit , hoc bene sit : tunicatum cum sale mordens
 Cepe, & farratam pueris plaudentibus ollam,
 Pannosam facem morientis sorbet aceti.
 At si vnctus cesses , & figas in cute solem,
 Est prope te ignotus cubito qui tangat , & acre
 Despuat in mores , penemq; , arcanaq; lumbi
 Runcantem , populo marcentes pandere vulvas.
 Tu cum maxillis balanatum gausape peetas
 Inguinibus quare detonsus gurgulio extat ?
 Quinq; palaestra licet haec plantaria vellant,
 Elixasq; nates labefaent forcipe adunca :
 Non tamen ista filix villo mansuescit aratro.
 Cadimus, inq; vicem praebemus crura sagittis,
 Viuitur hoc pacto , sic nouimus : ilia subter
 Cecum vulnus habes , sed lato baltheus auro
 Protegit : ut mauiis , da verba , & decipe nervos
 Si potes . egregium cum me vicinia dicat,
 Non credam ? viso si palles improbe nummo ,
 Si facis in penem quicquid tibi venit amarum,
 Si puteal multa cautus vibice flagellas,
 Ne quicquam populo bibulas donaueris aures.
 * Respice quod non es , tollat sua munera cerdo :
 Tecum habita , & noris quam sit tibi curta supellex.*

* alias
Respue.

NICODEMI FRISCHLINI IN
 Satyram Quartam Paraphrasis.

SI Socrates, Atheniensis philosophus, qui malorum inuidia cicutam bibere, & mortem oppetere iam olim co-

H

Etus est, hodiè Romæ viueret: & hosce rerum publicarum
 gubernatores cerneret: haud dubiè ijsdem verbis illos ob-
 iurgaret, quibus Alcibiadem Periclis pupillum, apud Pla-
 tonem idem reprehendisse legitur. Cum enim nostri princi-
 pes neque vi orationis, qua populos regant: neq; sapientia,
 qua leges stabiliant: neq; autoritate, qua bonos tueantur:
 neq; vlla virtute imperatoria sint præditi: optimo iure ad v-
 numquenq; eorū dicere posset Socrates: O Alcibiades, tu ne
 Rempublicam capeſſis? Tūne ad rerū gubernacula aſſides?
 Dic, qua fronte? qua autoritate fretus? An Scilicet vltra iu-
 uenilem ætatem ſapis, & propter multarū rerum vſum, quem
 ante pubertatem tibi comparasti, dicenda tacendāq; egregiè
 noſti? Nam quoties orta ſeditione, concitatam ira multitudi-
 nem ſedare, & turbam componere, verbisq; reprimere ag-
 grederis: primo omnium vultus autoritate, & manus maie-
 ſtate ſilentium indicis: deinde commotos hominum animos
 grauiffima oratione mitigas, & ad ſanitatē reuocas. At quo-
 modo loqueris? Quirites, inquis, hoc mihi non iuſtum vide-
 tur, hoc malū, hoc multò rectius. Egregia verò oratio, & di-
 gna te, tãto principe. Ea enim tibi ineſt prudētia (ſi Dijs pla-
 cet) ea rerum peritia, vt iuſtum ab iniuſto verum à falſo, bo-
 num à malo non aliter poſſis diſcernere, quàm ſi gemina lan-
 ce ancipitis libræ illa appendas, & in ſtatera tua examines.
 Verū enim verò tu inſuper, ea ſeueritate præditus es ſcili-
 cet, vt vitioſis & reis hominibus, triſtem illam damnationis
 literam, & mortiferū ſignum theta præſigere, & pro arbitrio
 tuo quemlibet reum abſoluere, aut condemnare poſſis. Sed
 heus tu, Alcibiade (nam omiſſis ludis, ſeriò tecū agam) quæ te
 libido impulit, vt populo adulari, & largitionibus corrupta
 plebe, ad honores & magistratus aſcendere tentaueris? Quæ
 intemperies te agitauit, vt triumphali veſte, & externa ſpecie
 homines in fraudem & errorē induceres? Etenim pauci tua
 luculenta vitia prænouerant: pauci inſignem nequitia frontis
 inuolutam tegumentis præuiderant: pauci tarditatem
 ingenij, ſtuporem debilitatemq; linguæ explorauerant.
 Nunquam antè audita erat vox in foro: nunquam pericu-
 lum factum conſilij. Obrepreſti ad honores Reipublicæ er-
 tore

*Reprehen-
dit infanti-
am Nero-
nis Imp.
ſub perſona
Alcibiadis.*

*Gestus pue-
riles.*

*Oratio &
vox pueri-
lis.
ironia.*

*Crudelitas
Neronis.*

*Largitiões
& crimen
ambitus.*

rore hominum, commendatione fumosarum imaginum, nō virtute. Itaque meracis hellebori potionibus, quibus cerebrum tibi expurgetur, quā imperij administrationi aptior multō videris. Si quis enim de summo bono te interroget, & quem vitę finem tibi proposueris, ex te quærat: tum idem respondere soles, quod ex Epicuri hara producti voluptarij. Quid enim, inquis, aliud sit summum bonum, quā lautē extructa mensa, & conchylijs atq; piscibus adornata? Quid aliud quā preciosis vnguentis & multis delitijs curata cuticula? Quid aliud quā vita omnibus molestijs libera, & tota voluptaria? Atqui haud aliud tibi delira & stolidā anus respondeat, si tu eam de summo & vltimo bonorum fine interrogas. Sed quā turpe hoc est, quā fœdum, quā Rei publicę gubernatore indignum: si nō plus sapiat quā vetula, aut anus decrepita? In nūc Alcibiade & Clinij atq; Dinomaches filiū te esse iactita, et generis tui nobilitate formęquę præstantia, & alijs fortunę ludibrijs superbi. Esto enim quod & claritate maiorū, generisquę splendore, & vultus elegantia omnes alios antecedas: quid tamē ista proderunt, si quęlibet pannosa anicula, & mulier paupercula, quæ seruis olera & herbas in foro cū cantilena vendit, cōsilio & prudentia te nō sit inferior? Itāne verō comparatū esse, vt hodie pleriq; homines superciliū erigant: neq; quisquā in seipsum descendat, neque vitia sua agnoscat, sed vnusquisq; alienos mores in oculis habeat, suis verō in tergū reiectis solū id mātice spectet, in quo aliena peccata reposuit? Nā hodie inuenias aliquē, qui interrogatus de Ventidio Basso, an prædia illius nouerit, nō de prædijs, sed statim de avaritia illius respondebit. Quem enim, inquit, tu Ventidium dicis? aut cuius prædia nominas? An illius, qui in Sabinis tantum agrorum possidet, quantum vix vno die miluius oberrare possit? Num de eo Ventidio quærīs, qui ita sordidus, ita illiberalis est, vt in ipso Compitaliorum festo, quo alij rustici suspensis aratris cibo lautiori vescuntur, nihil opiparum, nihil lautum, nihil elegans in victum adhibet? Nam mensa tum illi solis cæpis subrancidis, & modico sale, & pulte farrata extruitur. Vbi dein veterem aliquam seriolam releuerit Ventid-

Vita voluptaria & beluina.

Superbia ob generis antiquitatem.

Reprehensio illorum, qui alios culpant, sua vitia ignorant.

Homines interrogati de prædijs Ventidij, respondent de illius avaritia. Ventidij Bassi avaritia & sordiditas.

dus : & vappam inde depromserit, tum in mensa dijs larius libaturus, etiam vota facit : Quod dii lares, inquit, mihi quæ familiæ quæ bene vertant : hodie ipsis compitalia celebrent. Simul his dictis, cæpas cum sale, & pultem deuorat : ac postea facem emortui acetæ, omnibus pueris & domesticis auaritiam & sordes illius ridentibus, pleno ore exorbet. De hoc sane Ventidio si me interrogas, satis mihi notus est. At ego te, ardelio, quisquis es, non de Ventidij sordibus & auaritia interrogaueram, sed de Ventidij prædijs : vtrum tibi ea nota essent, an secus. Sed age : quia tu tanta libertate Ventidij sordes culpaisti, feras nunc vicissim patienter, si, quod tu in alijs tam acerbè reprehendis & carpis, Ventidius & alij in te regerant. Nam si ea quæ uis pergis dicere : ea quæ non uis, audies. Etenim si tu mollis & delicatus, ac foëminarum more vnguentis delibutus fueris, tæq; ipsum ocio & balneis dederis, non minus vitiorum tuorum castigatores habiturus es, quàm alij quorum tu mores tanta seueritate, & tam acriter censura reprehendis & corrigis. Est enim quispiam prope te, sed adhuc tibi ignotus, qui mollitiæ & libidine tua conspicua, subinde te admonet, & cubito te tangit, atque in mores tuos acerrimè inuehitur, ac despuit. Quid enim, inquit, cinæde ? an te pudenda tua depilare, te quæ ipsum effoëminare decet ? an immutato naturæ ordine cinædum te agere, & meretricum more te populo prostituere decet ? an impudicissimi corporis quæstum facere te decet ? an femora tondere & barbam vnguentis balaninis delibutam, & madentes cincinnorum fimbrias, ac fluentes cerussatâsque buccas gerere te decet ? quid ? an hæc ipsa te frustra tentare, & inanem operam ludere decet ? Nam vt maximè temetipsum leuem atque glabrum efficere coneris : nihilominus tamen tuus ille curculio, inter pilos & filices sic rigescit, vt quinque robustissimi athletæ plantaria ista, & horridas setas, nullis forcipibus euellere, nullis aratris excindere, nullis ligonibus possint effodere. Quid ad hæc obiecta crimina tam atrocía tam quæ nefaria respondes, qui Ventidium tam falsè notare, atque eludere didicisti ? An non intelligis, cum hæc Ventidius, alij quæ homines de te passim diuulgant, dignas ab illis vices

Recriminatio illius, qui Ventidium fuerat criminatus.

Nefaria libido importuni castigatoris aliorum.

Æda hæc sunt in hominem fedum.

vices tibi rependi: Nam si tu & ipsum, & alios ita fugillare, & Ventidij avaritiam insectari nosti, merito illi te recriminantur, ac detestandam libidinem hanc tibi obijciunt. Atque ita fit, ut dum singuli in aliorum vitam ac mores inquirimus, vicissim alij in nostros inquirant: & nostri mores alijs, alieni nobis displiceant. Nam idem nobis vsu venit, quod militibus in prælijs: qui multa in hostem tela immittunt, multa ab eodem recipiunt: & mutuis tandem vulneribus concidunt. Eodem namque pacto nos etiam domivivimus, & vivere didicimus, ut semper alij alios contemnant, eludant, rideant: neque quisquam sit, qui vitia sua agnoscat, multoque minus ab alio reprehendi, & moneri se patiarur. Quin imò nonnulli vitia sua tam callidè dissimulare, & tegere possunt, ut interim etiam viri boni à vulgo haberi ac dici velint. Sed quemadmodum ridiculus fuerit, qui vulnus subter ilia acceptum tegere, & aureo baltheo imposito occultara velit: ita omnium stultissimus, qui scera & flagitia sua generis splendore, aut opibus & auro oppalliare, & quodam veluti fuco, atque tectorio inducere conatur. Nam ut miles iste vulneratus, alijs quidem hominibus imponit, & verba dat, vires autem & nervos suos non decipit: ita vitiosus & sceleratus homo, eos quibus ignotus est, oculis, supercilijs, fronte, opibus, honore & nobilitate fallere, decipere atque in errorem inducere potest: se verò ipsum, reclamante conscientia decipere non potest. At in quies: cum vicini omnes, & totus Romanus populus virum egregium & præstantem virtutibus me dicant: an fidem illis non habeam? Respondeo: siquidem tu talis es, qualem illi te prædicant: age fidem habeto: sin verò avarus es, & oblatae pecuniae cupiditate raperis: si lascivus es, & omnia facis quaecumque tibi libido suaserit: si fœnerator es, & obæratos acerbissimis exactiõibus premis, gravissimisque viris flagellas: frustra certè virum te probum & egregium ex populi sermone credas: frustra adulatorum mendacijs credulas aures accommodes, cum tu longè alius sis, quàm te illi prædicant. Quamobrem aliorum assentationes negliges, & qui non es, is neque haberi, neque dici velis: & ista verbo-

Studiū reprehendendi mutuum à simili illustratur.

Vitia sua nonnulli frustra tegunt.

Obiectio.

Solutio.

Qualies quisq; sit, hoc melius ex sua conscientia, quàm sermonibus aliorum desprehendet.

rum lenocinia, ac vana adulatorum blandimenta suis relin-
que autoribus: neque alibi te ipsum, qui sis, quam in temet-
ipso inquire Nam si in domo tua, tecum ipso habitaueris,
tenuem tuam supellectilem facilius cognosces, quam foris:
& si mores tuos ipse inspexeris, teque ipsum & conscientiam
tuam de vita tua examinaueris, virtutum & honestatis
inopiam facile in te ipso deprehendes.

A. PERSII FLACCI
SATYRA QUINTA.

V Atibus hic mos est, centum sibi poscere voces,
Centum ora, & linguas optare in carmina centum,
Fabula seu mæsto ponatur hianda Tragædo,
Vulnera seu Parthi ducentis ab inguine ferrum.
Quorsum hæc? aut quantas robusti carminis offas
Ingeris, ut par sit centeno gutture niti?
Grande locuturi nebulas Helicone legunto,
Si quibus aut Progenes, aut si quibus olla Thyestæ
Feruebit, sepe insulso cænanda Glyconi.
Tu neq; anhelanti, coquitur dum massa camino,
Folle premis ventos nec clauso murmure raucus
Nescio quid tecum graue cornicaris inepte,
Nec scloppo tumidas intendis rumpere buccas.
Verba togæ sequeris, iunctura callidus acri
Ore teris modico, pallentes radere mores
Doctus, & ingenuo culpam desigere ludo.
Hinc trahæ quæ dicas, mensamq; relinque Mycenis
Cum capite, & pedibus, plebeiâq; prandia noris.
Non equidem hoc studie, bullatis ut mihi nugis

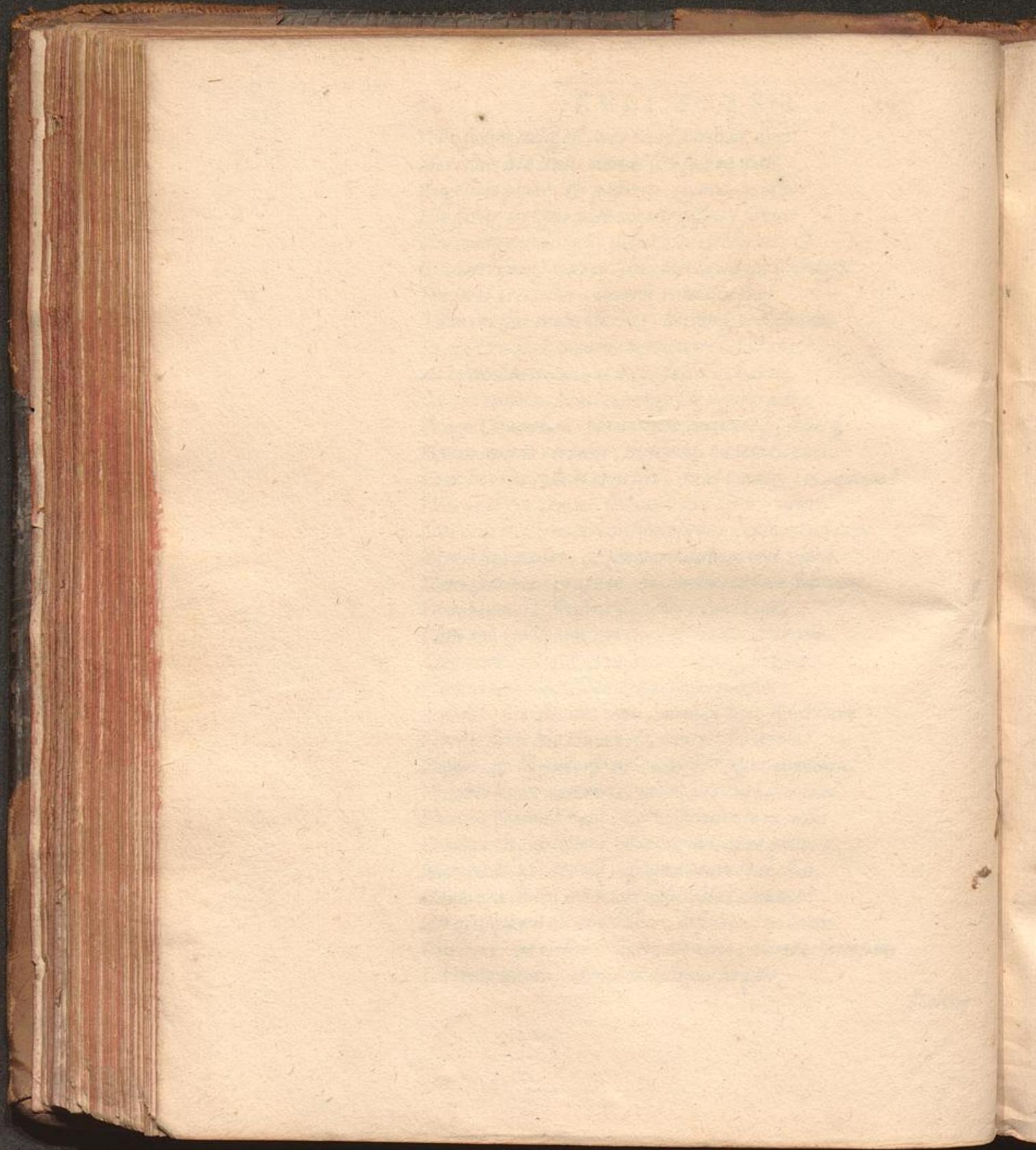
Pagina

Pagina turgescat, dare pondus idonea fumo.
 Secreti loquimur, tibi nunc hortante camæna
 Excutienda damus præcordia, quantaq; nostræ
 Pars tua sit, Cornute, animæ, tibi dulcis amice
 Ostendisse iuuat: pulsa dignoscere cautus
 Quid solidum crepet, & picta tæctoria lingua.
 Hic ego centenas ausim deprecere, voces,
 Vt quantum mihi te sinuoso in pectore fixi.
 Voce traham pura, totumq; hoc verba resignent,
 Quod latet arcana non enarrabile fibra.
 Cum primum pauido custos mihi purpura cecidit,
 Bullaq; succinctis laribus donata pependit,
 Cum blandi comites, totaq; impune Suburra
 Permisit sparsisse oculos iam candidus umbo,
 Cumq; iter ambiguum est, & vita nescius error
 Deducit trepidas ramosa in compita mentes,
 Me tibi supposui, teneros tu suscipis annos
 Socratico, Cornute, sinu, tunc fallere solers
 Apposita intortos ostendit rogula mores,
 Et premitur ratione animus, vinciq; laborat,
 Artificemq; tuo ducit sub pollice vultum.
 Tecum etenim longos memini consumere soles,
 Et tecum primas epulis decerpere noctes.
 Vnum opus, & requiem pariter disponimus ambo,
 Atq; verecunda laxamus seria mensa.
 Non equidem hos dubites amborum fœdere certo
 Consentire dies, & ab vno fœdere duci,
 Nostra vel equali suspendit tempora libra
 Parca, tenax veri, seu nata fidelibus hora
 Diuidit in geminos concordia sata duorum,
 Saturnumq; grauem nostro Ioue frangimus vna,
 Nescio quod certè est, quod me tibi temperat astrum.
 MILLE hominum species, & rerum discolor usus.

Velle suum cuiq; est, nec voto viuitur vno.
 Mercibus hic Italis mutat sub sole recenti
 Rugosum piper, & pallentis grana cumini:
 Hic satur irriguo mauult turgescere somno:
 Hic campo indulget: hunc alia decoquit: ille
 In venerem est putris. sed cum lapidosa chiragra
 Fregerit articulos, veteris ramalia fagi,
 Tum crassos transisse dies, lucemq; palustrem,
 Et sibi iam seri vitam ingemuere relictam.
 At te nocturnis iuuat impallescere chartis,
 Cultor enim iuuenum purgatas inseris aures
 Fruge Cleanthea: petite hinc iuuenesq;, senesq;
 Finem animo certum, miserisq; viatica canis.
 Cras hoc fiet, idem cras fiet, quid (quasi) magnum?
 Nempe diem donas: sed cum lux altera venit,
 Iam cras hesternum consumpsimus: ecce aliud cras
 Egerit hos annos, & semper paulum erit vltra.
 Nam quamuis prope te, quamuis temone sub vno
 Vertentem sese frustra sectabere canthum,
 Cum rota posterior curras, & in axe secundo.
 Libertate opus est, non hac ut quisq; Velina
 Publius emeruit, scabiosum tesserula far
 Possidet: heu steriles veri, quibus vna Quiritem
 Vertigo facit hic Dama est, non tresis agaso?
 Vappa, & lippus, & in tenui farragine mendax,
 Verterit hunc dominus, momento turbinis exit
 Marcus Dama? papè Marco spondente recusas
 Credere tu nummos? Marco sub iudice palles?
 Marcus dixit: ita est: assigna Marce tabellas.
 Hac mera libertas? hanc nobis pilea donant?
 An quisquam est alius liber, nisi ducere vitam
 Cui licet, ut voluit? licet, ut volo, viuere: non sum
 Liberior Bruto? Mendosè colligis, inquit

Stoicus

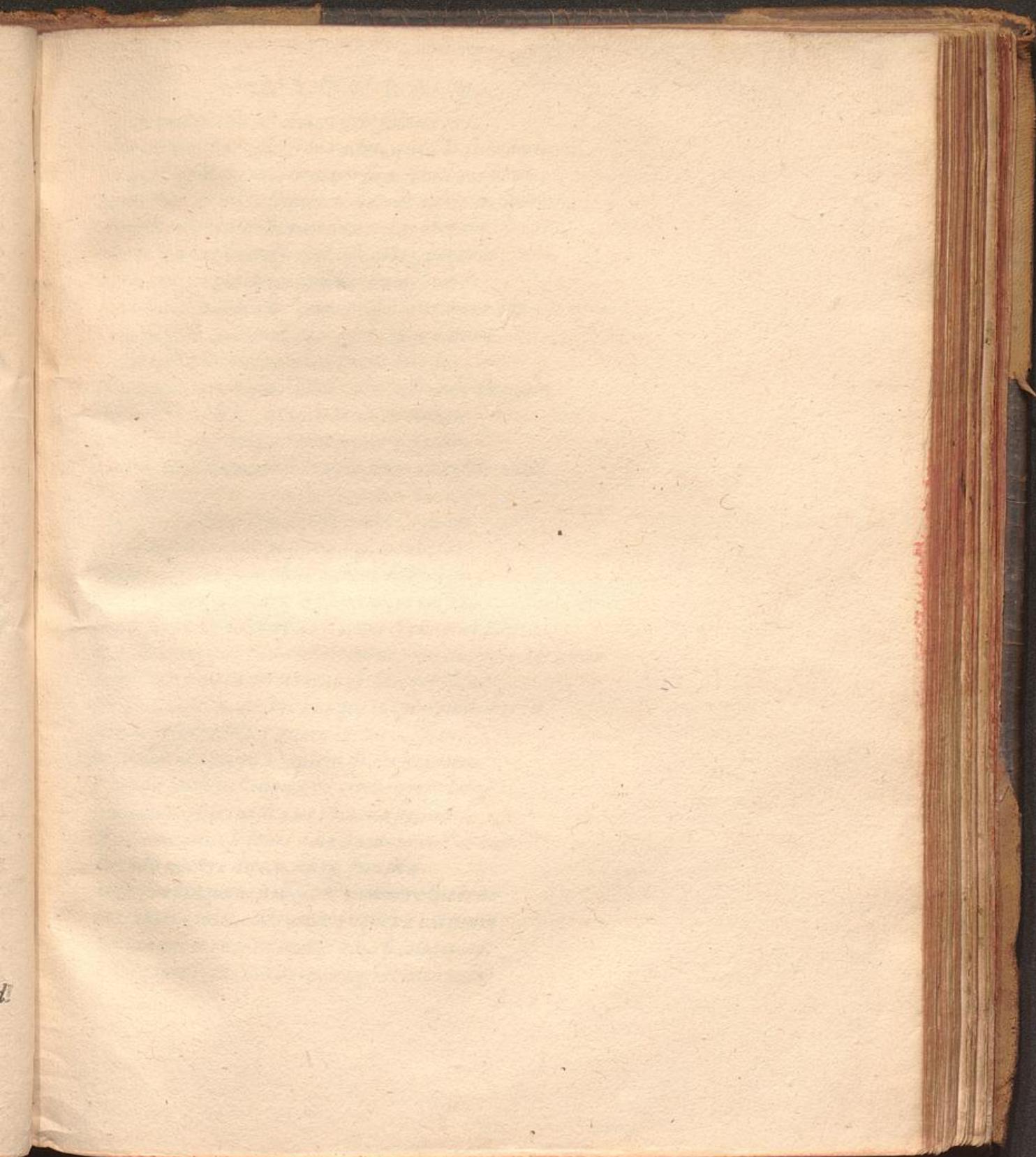

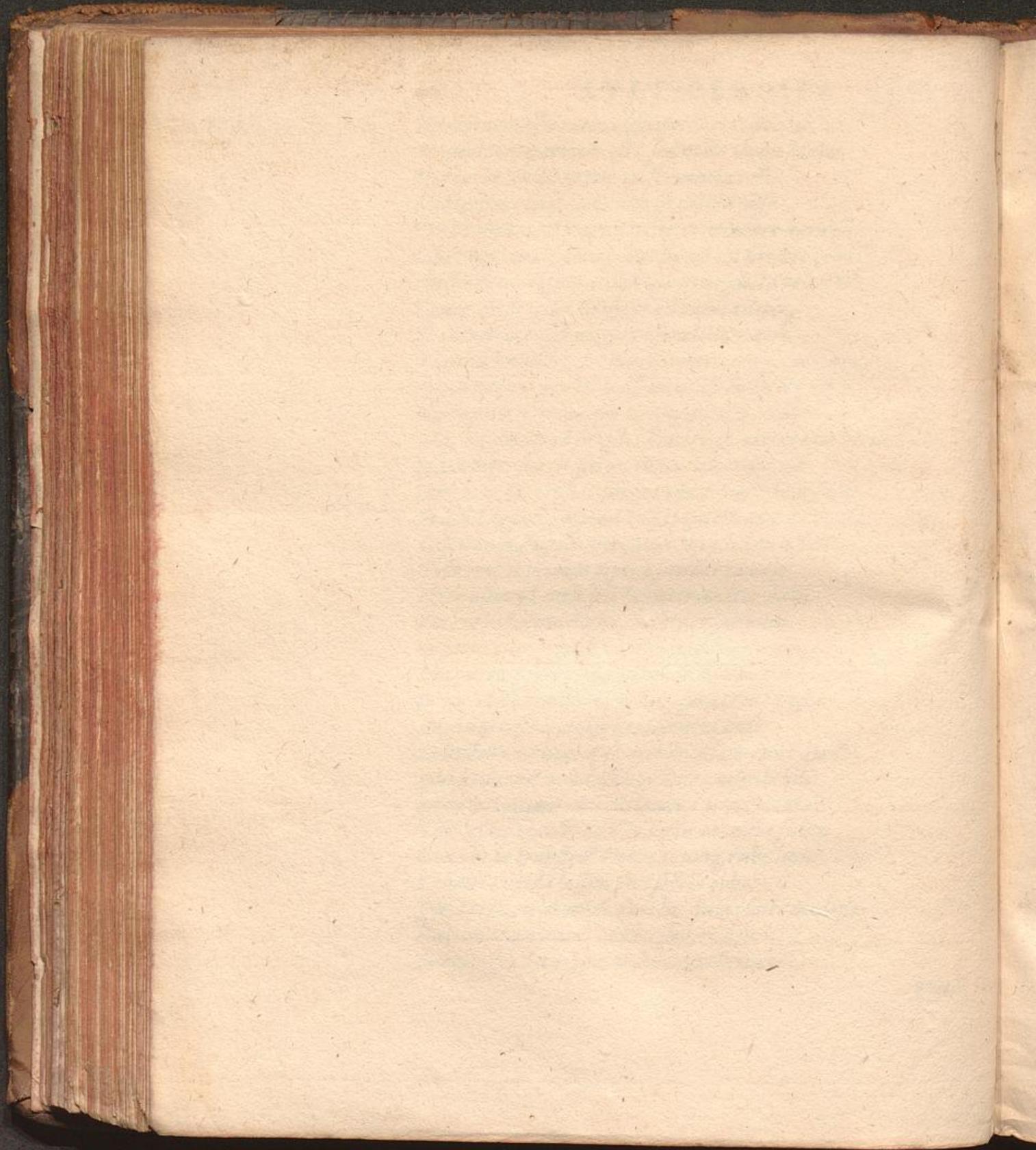
Stoicus hic aurem mordaci lotus aceto.
 Hec reliqua accipio, licet, ut volo, viuere, tolle.
 Vindicta postquam meus à pratore recessi,
 Cur mihi non liceat iussit quodcunque voluntas,
 Excepto si quid Masuri rubrica vetauit?
 Disce, sed ira cadat naso, rugosaq; sanna,
 Cum veteres auias tibi de pulmone reuello.
 Non pratoris erat stultis dare tenuia rerum
 Officia, atq; usum rapida permittere vita.
 Sambucam citius caloni aptaueris alto.
 Stat contrà ratio, & secretam gannit in aurem,
 Ne liceat facere id, quod quis vitiauit agendo.
 Publica lex hominum, naturaq; continet hoc fas,
 Ut teneat vetitos inscitia debilis actus.
 Diluis helleborum, certo compefcere puncto
 Nescius examen, vetat hoc natura medendi.
 Nauim si poscat sibi peronatus arator
 Luciferi rudis, exclamet Melicerta perisse
 Frontem de rebus, tibi recto viuere talo
 Ars dedit, & veri speciem dignoscere calles,
 Ne qua suberato mendosum tinniat auro,
 Quæq; sequenda forent, & quæ vitanda vicissim,
 Illa prius creta, mox hæc carbone notasti.
 Es modicus voti, presso lare, dulcis amicis,
 Iam nunc astringas, iam nunc granaria laxes,
 Inq; luto fixum poscis transcendere nummum,
 Nec gluto sorbere saliuam Mercurialem.
 Hæc mea sunt, teneo, cum verè dixeris, esto
 Liberq;, ac sapiens Pratoribus, ac Ioue dextro.
 Sin tu, cum fueris nostræ paulò antè farine,
 Pelliculam veterem retines, & fronte politus
 Astutam vapido seruas sub pectore vulpem,
 Quæ dederam suprâ, repeto, funemq; reduco:

Nil tibi concessit ratio, digitum exere, peccas,
 Et quid tam paruum est? sed nullo thure litabis,
 Hæreat in stultis brevis ut semuncia reëti.
 Hæc miscere nefas, nec cum sis cætera fossor,
 Treis tantum ad numeros satyri moueare Bathylli.
 Liber ego: unde datum hoc sumis tot subdite rebus?
 An dominum ignoras, nisi quem uindicta relaxat?
 I puer, & strigiles Crispini ad balnea defer,
 Si increpui, cessas nugator, seruitium acre
 Te nihil impellit? nec quicquam extrinsecus intrat
 Quod nervos agitet? sed si intus, & in iecore agro
 Nascuntur domini, qui tu impunitior exis,
 Atq; hic, quem ad strigiles scutica, & metus egit herilis?
 Mane piger stertis, surge, inquit auaritia, eia
 Surge: negas: instat, surge inquit: non queo: surge,
 Et quid agam? rogitas? en, saperdam aduehe ponto,
 Castoreum, stuppas, hebenum, thus, lubrica Coa.
 Tolle recens primus piper è sitiente camelo,
 Verte aliquid, iura. sed Iuppiter audiet eheu,
 Vare regustatum digito. terebrare salinum
 Contentus per ages, si viuere cum Ioue tendis.
 Iam pueris pellem succinctus, & ænophorum aptas
 Ocyus ad nauem, nihil obstat, quin trabe vasta
 Aegæum rapias, nisi solers luxuria antè
 Seductum moueat, quò deinde insane ruis? quò?
 Quid tibi uis? calido sub pectore mascula bilis
 Intumuit, quam non extinxerit urna cicuta.
 Tún' mare transflias? tibi torta cannabe fulto
 Cæna sit in transtro? Veientanumq; rubellum
 Exhalet uapida lesum pice sessilis obba?
 Quid petis, ut nummi, quos hic quincunce modesto
 Nutrieras, per agant auidos sudore deunces?
 Indulge genio, carpamus dulcia, nostrum est

Quod!

1

Quod uiuis, cinis, & manes, & fabula fies.
 Viue memor lethi, fugit hora, hoc quod loquor, inde est.
 En quid agis? duplici in diuersum scinderis hamo.
 Hunc cine, an hunc sequeris? subeas alternus oportet,
 Ancipiti obsequio dominos alternus oberres.
 Nec tu cum obliteris semel, instantiq, negaris
 Parere imperio, rumpi iam uincula dicas.
 Nam luctata canis nodum arripit, aſt tamen illi
 Cum fugit, à collo trahitur pars longa catena.
 Daue citò hoc credas iubeo, finire dolores
 Præteritos meditor, crudum Chæreſtratus unguem
 Abrodens ait hæc: an ſiccis dedecus obſtem
 Cognatis? an rem patriam rumore ſiniſtro
 Limen ad obſcænum frangam, dum Chryſidis udas
 Ebrius ante fores extincta cum face canto?
 Euge puer ſapias Dys depellentibus, agnam
 Percute, ſed cenſen plorabit Daue relicta?
 Nugaris? ſolea puer obiurgabere rubra,
 Ne trepidare uelis, atq, arctos rodere caſſes.
 Nunc ferus, & uiolens, at ſi uocet, haud mora, dicas,
 Quidnam igitur faciam? ne nunc, cum accerſor, & ultrò
 Supplicet, accedam: ſi totus, & integer illinc
 Exieris, nunc nunc, hic hic, quem querimus, hic eſt.
 Non in feſtuca, liſtor quam iactat ineptus.
 Ius habet ille ſui palpo, quem ducit hiantem
 Cretata ambitio? uigila, & cicer ingere largè
 Rixanti populo, noſtra ut Floralia poſſint
 Aprici meminiffe ſenes: quid pulchrius? at cum
 Herodis uenere dies, unctaq, fenestra
 Diſpoſitæ pinguem nebulam uomuere lucerna
 Portantes violas, rubrumq, amplexa catinum
 Cauda natat thynni, tumet alba fidelia uino,
 Labra moues tacitus, recutitaq, ſabbata palles.

Tunc nigri lemures, ouoq; pericula rupto.
 Tunc grandes Galli, & cum sistro lusca sacerdos
 Incussere deos instantes corpora, si non
 Prædictum ter manè caput gustaueris alli.
 Dixeris hæc inter varicosos Centuriones
 Continuò crassum ridet Vulpenius ingens,
 Et centum Græcos curto centusse licetur.

NICODEMI FRISCHLINI IN
 Satyram Quintam Paraphrasis.

Laudatur
 Cornutum
 suū in pbiz
 losophia
 Stoica præ-
 ceptorem,
 inmitio dif-
 ficultatem
 laudandi
 ostendit:
 & centum
 sibi ora po-
 stulat.

Obiectio.

Qvod poetis in more est positum, vt quoties rem aliquam grandem ac tristem tumido & tragico orationis genere persequi, aut Parthicam cladem, aliosue miseros, & calamitosos bellorū exitus heroico carmine describere volunt, plerunque centum voces, centumque linguas, & centum ora sibi exoptent: idem nunc planè mihi etiam vsu venire intelligo. Etsi enim nec tragicum argumentum, nec tristem bellorum fortunam, sed tantum humiles satyras contesto: tamen quia ad te, Cornute, potissimum hæc nostra instituta est oratio: idcirco non minus quàm tragici aut heroici rerum scriptores, centum mihi linguas, & centum voces inesse percipio: vt hoc, quicquid est argumenti, digna oratione, ac iusta verborum magnificentia persequi & absolute possim. Equidem in hac insolita hisce temporibus ratione scribendi, materia talis se offert mihi, in qua principium orationis, aut vnde primum ordiar inuenire sit difficile, citiusque mihi verba, quam res defutura videatur. Quæ enim tatra potest existere vbertas ingenij & quæ tanta dicendi copia: quod tam diuinum atque incredibile genus orationis, quo quisquam possit ea, quæ apud animum meum cogito, non dicam complecti orando, sed percensere enumerando: At quorsum hoc & inquires: aut quo tandem consilio tam inflatum, tamque turgidum dicendi genus exoptas, vt centum ora ac totidem linguas tibi inesse velis: Nam isto orationis lenocinio, & his verborum nebulis, vocatione
 ampul-

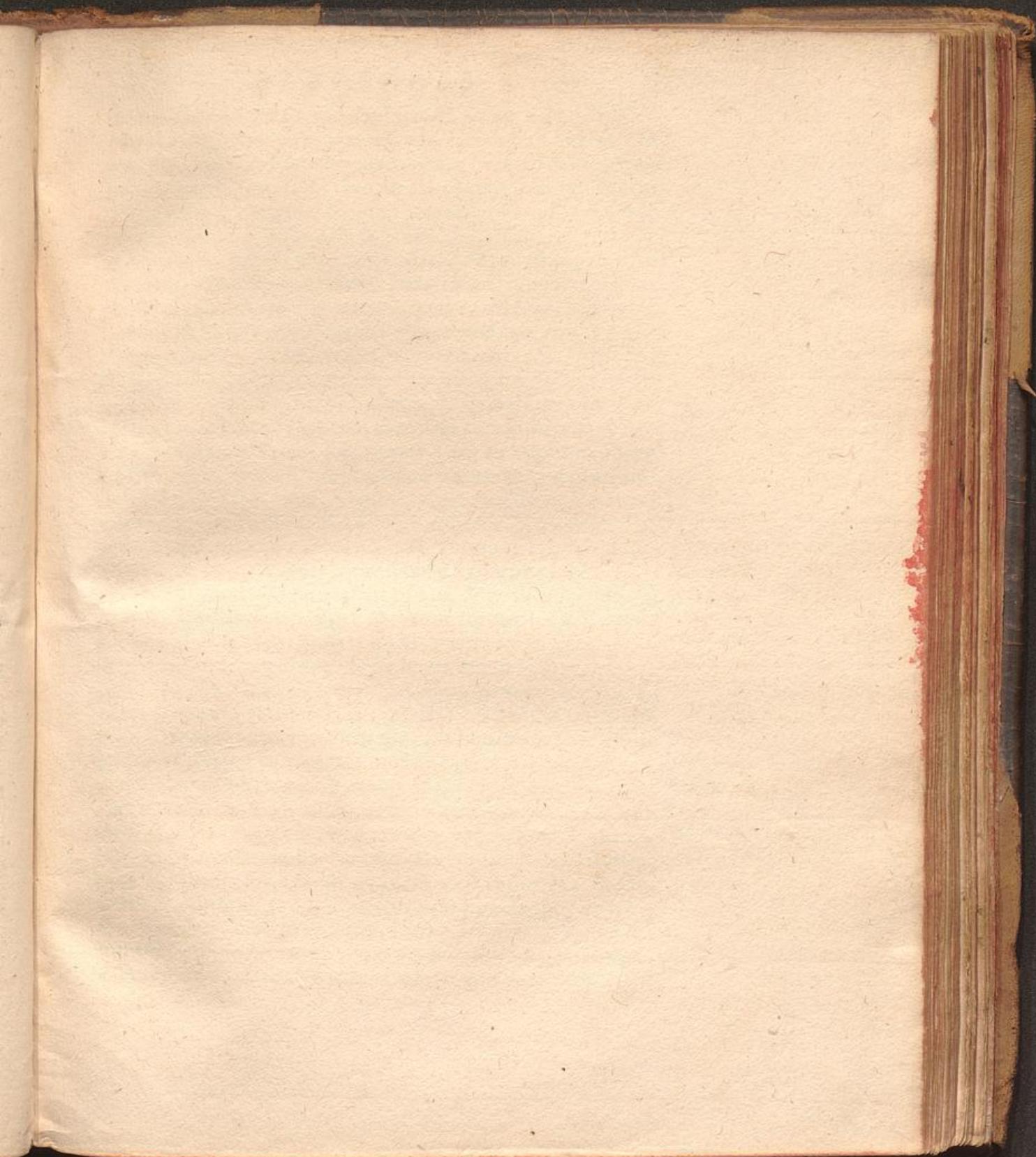
ampullis, grandiloqui nostri, & tibi inuisi vates propemodum uti solent: quoties aut Progenes, aut Thyesteæ cœnam descripturi sunt, & fabulam aliquam tractaturi, quæ Glyconis, aliorumque insulorum histrionum gestu olim representari possit. Tum enim omnes ex Helicone Musas accersunt: omnesque deos & deas obtestantur & inuocant, ut in opere suscepto sibi opitulari, & benignè adesse velint. Tu verò, inquires, Persi, neque turgidas & grandiloquas poetarum orationes sequeris, neque ventosos folles: quibus auram accepta, & in ignem emissa, ferrum excoquitur, buccas in flando imitaris: neque occulta & pressa voce, ut solent philosophi meditantes, nescio quid tecum obmurmuras: neque cornicum more ineptè garris, aut sine mente sonum edis: neque etiam distentas buccas, graui verborum strepitu tanquam sclopo dirumpis. Quorsum igitur hac tragica orationis pompa, & hoc vocum nitore indiges? Quin tu (dicas mihi) omissa Thyesteæ cœna prandium plebeium appara: & neglecto scribendi genere turgido & ampullosa, materias humiles ac tenues philosophico & ^{urbano} orationis filo persequere. Quin tu hominum vitam ac mores acri censura, & sale Satyrico perstringe: quin tu aliorum vitia ingenuis, & liberalibus iocis eludenda castigandaque tibi propone. Rectè equidem, mi Cornute, & probe me mones. Neque enim hoc iam studeo, ut nugis & inani verborum strepitu mea turgeat oratio: aut ludicris futilibusque rebus mihi auctoritatem & pondus conciliet, fumo, quam fama dignior grandiloquentia. Nam ego scripta mea hætenus propterea domi secreta continui, neque ea in publicum exire passus sum: quòd scirem ea ad popularem plausum, & vulgi fauorem aucupandum inepta esse. Nā accersitis istis verborum pigmentis, & inutili fuco mea destituta esse non ignoro. Verum longè aliud quiddam hac Satyra mihi est propositum: cuius ornandi gratia aliquantò sublimiorem dicendi, scribendique rationem ac vim, vberioremq; copiam non immeritò exoptaturus mihi videor. Tibi enim summam animi mei erga te beneuolentiam, & gratitudinem verbis nunc declarare constitui: ut quanto amore te prosequar, quibus studijs te com-

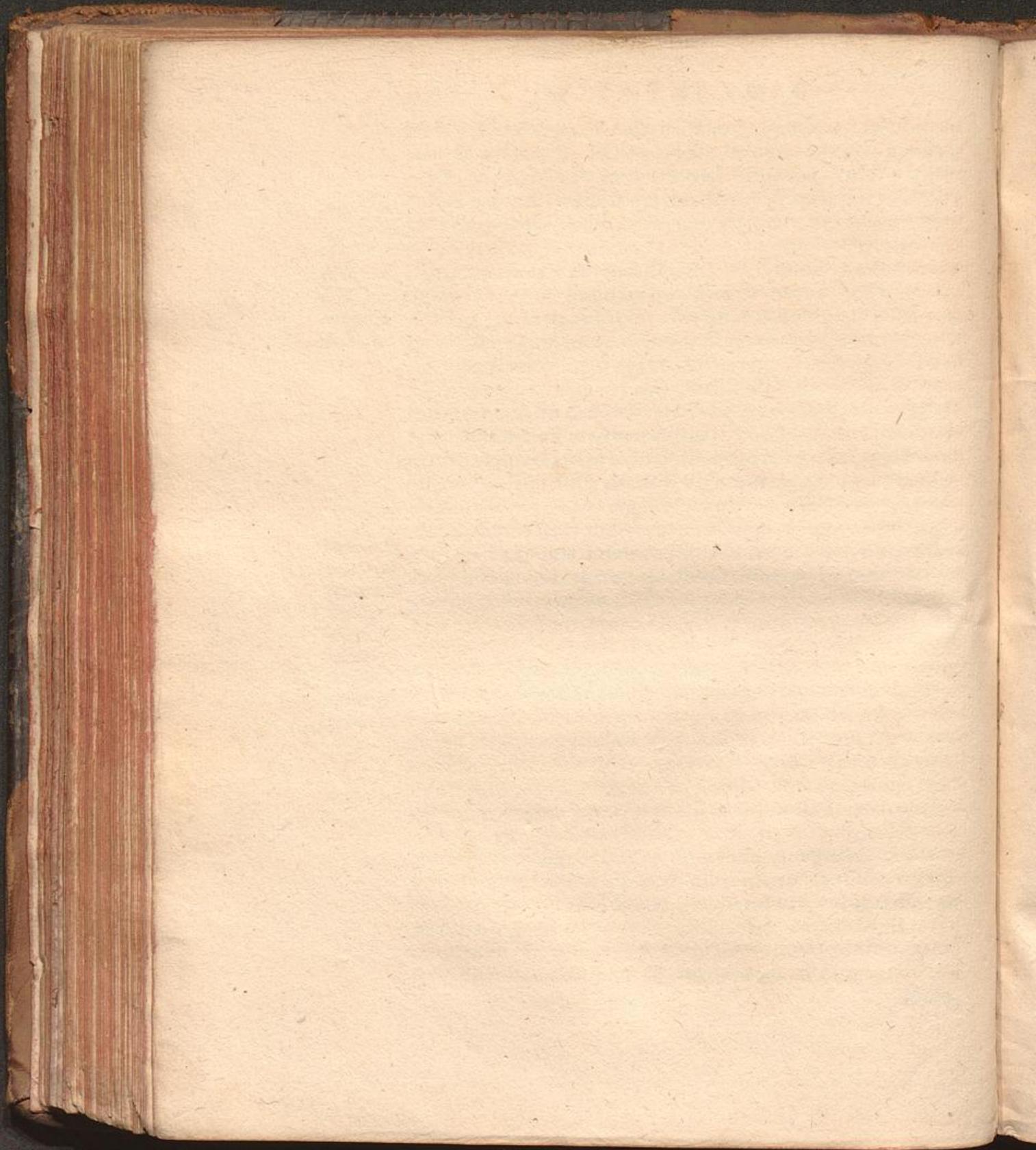
*Responso
ad obiectio-
nem.*

*Amorē suū
erga Cornu-
tū esse ve-
rum, non
fictū præ-
occupatio-
ne docet.*

*Primū &
maximum
Cornuti in
Persum
beneficiū:
laudabilis
in vita ad
virtutem
institutio.*

plectar, hac Satyra ostendam. Nam quæ animorum nostro-
rum, & quàm arcta sit coniunctio, vt omnibus planum fiat,
nihil recuso, quin tu animum meū diligenter explores: peri-
culūmq; de me facias: & quemadmodū ij, qui ollas emūt, di-
gitis eas pulsare, & solidę ne, an rimosę sint, è tinnitu iudica-
re solent: ita tu diligenti adhibito in me examine, penitus in-
dages: an syncerè & candidè, an verò subdolè & fucatè tecū
agam: ac præter simulata quædam orationis integumenta,
& linguę tectoria, nihil hîc afferam. Atque vtinam hoc loco,
quemadmodum initiò precatus sum, centum voces, centum-
quę linguę mihi inessent: vt amoris erga te mei copiã, & be-
neuolentię huius, qua te complector, abundantia, ac magni-
tudinem possem demonstrare. Nam ita te animo meo infixit:
ita cordis inclusi te penetralibus, vt nulla oratio penitissi-
mas illas animi latebras, in quibus ego te reposui, aperire aut
referare possit: nulla dicendī vis atque copia tanta fit, quæ
arcanū mentis nostræ erga te fauorem explicare, atque enar-
rare, nedum verbis augere, atq; oratione ornare valeat. Qua
propter si pro tuis immortalibus in me meritis, tibi parum
cumulatè gratias egero: quęso obtestorquę ne meæ naturæ
potius, quàm magnitudini tuorum beneficiorum id tribuen-
dū putes. Etenim quoad longissimè potest mens mea respi-
cere spacium præteriti temporis, & pueritię memoriam re-
cordari vltimā: inde vsq; repetens, te video, mihi principem,
& ad suscipiendā atq; ingrediendā rationem horum studio-
rum extitisse. Nam vt primū pueritiæ custodē, prætextum
abieci, & auream bullam dijs laribus consecraui: & vt pri-
mū magistrī vitæ & præceptores, non nihil laxato discipli-
nę capistro, adultiori ætati meę indulserunt: & ipsemet ego,
virili toga sumta amores sectari, & in omnia diuerticula, o-
mnesquę ganeas totius suburrę, oculos cœpi conijcere: & vt
primū in deligendo & constituendo vitæ genere, rationes
iniui: dubius adhuc, propter imbecillitatē consilij, vtrū Py-
thagoricę literę ramū sectari, aut vtram viã, voluptatisne an
virtutis ingredi melius esset: ibi tu demū tua disciplina me
excolendū suscepisti: & præceptis institutisq; philosophiæ,
iam inde ab adolescentia, & teneris annis ad humanitatē me
infor-

informasti: tibi quæ ita me consociasti, ut quoad possem liceret quæ, à tuo latere nusquam discederem: tua quæ prudentia fierem doctior, & honestis actionibus peragendis aptior ac promptior. Ac profectò mea me haudquaquam fefellit tum de te concepta opinio. Nam ut primùm in familiaritatè tuâ receptus sum: & studijs doctrinarum liberalium, optimarumque artium disciplinis adhibitus: dici non potest, quàm brevî tempore, adolescentiæ studijs abiectis ad frugem redierim: & quàm citò his regulis virtutum, quas tu vitæ meæ solerter accommodabas, præteritæ ætatis mores emendauerim. Te enim magistro, pravas animi cupiditates refrenare, & appetitum longius euagantem in gyrum rationis perducere celeriter addidici. Quemadmodum enim periti artifices vultum in ceram, aut in formam argillam manibus suis inducere, & imaginem aliquam solent imprimere: ita tu animum meum rudem atque impolitum doctrinæ adiumento expoliuisti, & ad honestatem vitæ, ac morum perduxisti, optimarumque rerum cognitione solertissimè imbuisti. Nam & consuetudine quotidiana ita coniuncti fuimus: atque ita dies noctesque vnâ viximus, ut non modò còmune tecum mihi esset hospitium, sed idem etiam victus, & omnium consiliorum studiorumque societas. Sæpe enim totos dies differendo consumpsimus: sæpe primas noctis partes inter ipsas epulas disputando decerpimus: sæpè in mensa id ipsum tempus, quod alij conuiujs, alexæ & comessationibus tribuunt, nos ad studia nostra recolenda & res serias tractandas reuocauimus. Denique tanta inter nos morum bonorum similitudo hætenus semper fuit: ut etiam nunc eadem vtrique aut placeant, aut displicant: & ambo operas nostras aut pariter exerceamus, aut ab illis pariter requiescamus. Ex quo mihi dubium non est, neque etiam alij cuiquam esse debet: quin arctissima hæc animorum coniunctio, & studiorum iste consensus, à fatali quadam cæli influenza dependeat: & vnum aliquod sidus, idemque horoscopus arctissimè nos deuinciat. Siue enim diuina prouidentia, quæ neminem fallit, nostrorum animorum spacia libra æquali suspendit: siue concordem vtriusque vitam geminorum virtute:

Illustrat rē à simili.

Altera Caronuti laus à familiaritate quotidiana cum Persio.

Tertia laus à similitudine morum: penè fatali.

dispensat, & digerit: siue nos ambo communi Iouis benignitate, Saturni inclementiam vincimus: aliquod certè astrum est, quod ortu suo vtriusque animum hac tanta concordia, & hac mutua beneuolentia coniungit, atque inter se copulat. Alij quidem homines alijs rebus delectantur: & vnumquenque sua quædam voluptas trahit: neque ijsdem studijs omnes capiuntur, neque vno voto inter homines uiuitur: sed eadem penè est sententiarum in animis, quæ specierum, & figurarum in corporibus varietas. Sunt enim nonnulli negotiosi, qui lucri gratia ad remotissimas gentes itinera, terra & mari suscipiunt, factaque commutatione mercium, piper & alia preciosa aromata in Italiam important. Sunt alij quos ubi laborum & negotiorum pertæsum est, genio ipsi gulæ quæ indulgere, & somno torpere malunt, quàm aliquid utile, nedum honestum agere. Aliqui etiam ludicras res, & campestres exercitationes sectari solent. Non pauci reperiuntur, qui rebus turpibus student, & sordido aleæ ludo operam dant: aut etiã in Venerem, atque in inconcessas voluptates proiecti, nefarijs & effrenatis libidinibus se polluant. Sed hos facti sui plerunque serò admodum poenitere, & accepto damno sapere demum videmus. Nam ubi per luxum in morbos inciderint: & Chiragra podagrâque laborare ceperint, & iam dolor articulorum, perquam acerbis eneruati corporis ramos confregerit: tum demum serò illos piget pudetque, quòd vitæ præteritæ dies tam stultè perdidderint, & ætatem antè actam, ita lutulentam, obscuram atque ingloriam, absque virtutibus & literis consumserint. Tu verò omnibus vulgi et imperitæ plebeculæ curis, ac studijs prorsum abiectis, philosophiæ operam dare soles, & liberalibus disciplinis dies noctesque immorari, ac penè immori consueuisti. Neque verò istas res tecum ipso exerces solo, sed quæ diligenti, ac sedulo studio domi tecum percepisti, ea deinde iuuentuti tuæ singulari quadam dexteritate tradis atque inculcas, & præceptis philosophiæ Stoicæ adolescentum animos à vitijs perpurgatos ac defecatos, mirificè instruis, & excolis. Qua in re prudentes agricolas imitaris: qui ex fertilibus agris primùm syluestria & spinas euellunt, ac bonas post

A comparatione aliorum illustret rem.

Sera malorum hominum poenitentia.

Quarta laus Cornuti ab honestatis studijs.

Quinta laus à docendi munere: quod honesta etiam alios docerat.

post modò fruges inferunt. Nam eodem pacto tu quoque e-
radicatis ex animis adolescentum vitijs, & prauis cupiditati-
bus, virtutes & bonas artes inferere, atque ingenerare soles.
Est enim philosophia ars quædam viuendi: quæ nos à libi-
dinum impetu, & formidinum terrore vindicat: & qua præ-
ceptrice, in tranquillitate viui potest, omni cupiditatum ar-
dore restincto. Itaque omnes senes ac iuuenes in philoso-
phiæ studium totis mentibus atque animis insistere decet, vt
hinc sibi certum vitæ finem deligant, & senectuti suæ viaticum
comparent. Aptissima enim sunt arma senectutis artes,
& exercitationes virtutum: quæ in omni ætate cultæ, cum
diu multumquæ vixeris, mirificos afferunt fructus: non so-
lùm quia nunquam deserunt, ac ne extremo quidem tempo-
re ætatis: verùm etiam, quia conscientia bonæ actæ vitæ,
multorumquæ bene factorum recordatio iucundissima est.
Sed quæ hæc est segnities: & quæ socordia, quòd pleriq; homi-
nũ iuueniles annos alijs atque alijs rebus deperdere, & volu-
ptariam in adolescentia vitã agere malũt, quàm philosophiæ
& bonis artibus incumbere: & quæ amentia hæc est, optima-
rum artium studia in extremam vsque senectutem reijcere:
Video equidem, & tanquam ab alta specula, quorundã in-
ertium hominum sermones prospicio. Si enim adolescentes
nostri, qui aliàs proni sunt à labore ad socordiam, hanc meã
admonitionem ad studium philosophiæ & literarum audi-
ant, non quidem vt alij homines insulsi, prorsus eam abij-
cient, neque contemnent: sed operis tantum aggressionem
solita negligentia different, ac procrastinabunt, & diem ex
die ducent: ac moniti subinde, cras se initium facturos pro-
mittent. Tum si crastinus ille dies transierit, nec ipsi melio-
res ac doctiores redditi fuerint: iterum admoniti, cras inqui-
ent, cras hoc fiet. quid enim dicunt: quasi hoc magnum sit,
& quiddam memorabile: si mihi adhuc vnum diem con-
cesseris, per quem genio indulgeam, & voluptates sequar: a-
nimiquæ cupiditates expleam: Vbi autem & ille dies præte-
rierit, & hesternum cras iam consumtum fuerit, ecce nec pro-
bior es, nec eruditior factus: & tamen adhuc aliud cras, &
subinde aliud cras tibi concedi postulas, donec tandem o-

*Definitio
& laus phi-
losophiæ.*

*Reprehensio
adolescen-
tium: qui
studia phi-
losophiæ ne-
gligunt, &
procastina-
nant.*

*Contra pro-
castinatio-
nes.*

*Illustrat à
simili vanā
procrasti-
nationem.*

*Qui homi-
nines ido-
nei sint ad
perdiscen-
dam philo-
sophiam:
nempe libe-
ri non serui
pravis cu-
piditatibus
& vitijs.
Quod falsa
sit libertas:
quæ à vul-
go tantum
agnoscitur.*

mnis tuæ ætatis, & omnium annorum iacturam feceris, nec præteritū tempus vnquā postea retrocare, nec acceptum damnum vlla ratione refarcire possis. Nam dies ille crastinus, quē tu incuria & negligentia tua perdidisti, semper te præcedit: neq; vnquā post, etiā si diligenti atq; assiduo studio eum compensare expetas, à te referri, præuertiq; poterit. Ut enim posteriores quadrigarum rotæ, vno quidem eodemq; remone prouehantur, & circa suam axem eadem celeritate, pariq; voluntate cum prioribus, currunt, eos tamen nunquā assequuntur: ita cras illud, quod præcessit, amissumq; est, nunquā à te recuperari, aut sublequenti tempore anteverti poterit. Quare properandum est: & prius laboris atq; operę initium faciendū, quàm ætas & omnes occasiones dilabantur. Sed hic quædā cautio adhibenda est, ne illorū, quod aiunt, manibus philosophiā attrectemus: aut rem viribus maiore suscipiamus, ac iurē rideamur. Cum enim philosophiæ studiū liberale sit, quod seruilis ingenia non admittit: primò omnium illis, qui philosophiæ incūbere volunt, libertate opus est, quę qualis sit, & in quibus rebus cōsistat, iam deinceps videbim;: ne forte quispiā seipsum decipiat, & seruus cām sit, se pro libero & ingenuo venditet. Ac initio libertatis nomine hinc nō eam intelligimus, quam serui manumissi à dominis suis atq; prætoribus cōsequuntur: quando accepto Marci aut Publij, alio uè prænomine, ciuitate donantur: ciuiūq; more frumenta per tesseras, & tribuum, in quas adoptantur, peculiaria signa accipiunt. Quę enim ista libertas sit, o stolidi & creduli homines, quā vna vertigine circumacti, serui vilissimi atq; improbissimi cōsequuntur? Nam Dama, aut alius quicumq; seruus, etiamsi nullius precij sit homo, & planè intulsi, idēq; in minimis, & leuiculis rebus, vanus & mendax: tamē si dominus eum manumiserit, fiet in ipso temporis articulo liber: & Marcus Dama. Quid? an, tu hoc M. Dama spondēte pro altero, & suam fidem iubente alteri non credas? quid? an M. Dama iudicium exercente, tu trepidas: & iniquam ab illo sententiam expectes? quid? an M. Dama dicente, rem ita se habere, tu dicas: assigna tabulas Marce; Papæ: quænam ista sit libertas M. Dama; huius: cui ob summam leuitatem nemo fidem

fidē adhibeat: cuius stipulatione aut sponsione interueniente nemo alteri vel obolū credat: quo ius dicente, omnes homines à iudicij corruptela & iniquitate sibi meruant: cui deniq; testimoniū perhibenti, aut aliquid affirmanti, ob summam vanitatē adeo nihil credatur, vt quicquid ille dixerit, id tabulis sua manu assignare iubeatur, ne postea dictum aliquod negare, aut retractare possit: Hęc mera scilicet, & nuda libertas est: cui præter inane nomen, nihil prorsus rerū subest. Nā istam libertatē etiam pessimi ac sceleratissimi quiq; nebulones, raso capite, & pileo ab heris suis accepto, impetrare & obtinere facillimē possunt. Dicat aliquis: an non libertas, etiā philosophis testibus, potestas quēdā est viuendi vt velis: aut quisquā nē alius liber est, quā cui vitā ducere licet, vt libet: At ego viuo, vt volo. An nō igitur ipso Iunio Bruto liberior sum, qui tū ipse liber fuit, tū publicæ libertatis vindex & custos acerrimus: Erras liberte, & mea quidē sententia non rectē argumentaris. Nam Stoicus aliquis acutus, & subtilis disputator, eam quā tu infers rationē negabit: & quia iudicio valet, acertūmq; habet in pectore, idcirco mendosē & perperam collegisse dicet. Vt enim primā argumenti partem, quā traditam à Stoicis libertatis definitionē continet, libens accipiet Dialecticus, eamq; pro vera agnoscat: ita alterā partē, quā tu pro arbitrio & voluntate te affirmas viuere, tibi nō concedet: Sed vt falsam planē rejiciet, & respuet. At instas fortē amplius, & voluntatis tuæ liberū arbitriū aliter probare niteris. Cur enim (inquis) mihi facere nō liceat, quodcunq; voluntas iusserit, cū ego prætoris vindicta liber & mei iuris sim: cur non possim omnia, quæ mihi libent, liberrimē nunc exequi, ijs duntaxat exceptis, quæ Masurij, Sabini, & aliorū iure consultorū leges atq; rubricę vetererunt: Iterum hic erras liberte, & quę uera libertas sit, nondum intelligis. Quapropter animum aduerte, & quę nam illa sit libertas, de qua philosophi disputant, sedulo à me disce. Quod vt facilius et cōmodius possis, age æquo adesdū animo, & iracundiā tuam, istāmq; vulgarem sapientię contemtū paulisper depone. Aliās enim anilia ista deliramenta, & cōcepta tibi, de libertate præpostera opinio ex animo tuo euellit,

1. Obiectio.

Libertas
quid.

Solutio.

2. Obiectio.

Solutio.

Diciturus,
quæ sit vera
libertas,
captat attentionem.

*Quod vera
sit libertas,
quam phi-
losophia:
agnoscunt:
nempe sa-
pientia &
scientia.*

*Artem ne-
mo exerce-
at, nisi qui
didicit: nec
sapientiam
sibi arro-
get, nisi qui
sapiens &
verè liber
est.
A simili.*

& extirpari, firmiterque & veriores sententiæ inseri non poterunt. Principio autem, cum soli sapientes, & à vitijs alieni homines sint liberi, nequaquam in potestate prætoris erit, ut libertatem, rerumque sublimium, quæ ad solum sapientem pertinent, administrationem stultis quibusdam & nequam hominibus concedat: aut pessimis quibusque liberè viuendi potestatem, & copiam faciat. Citius enim Caloni & imperito homini sambucam, aut alias bellorum machinas prætor accommodauerit, quàm vitijs & cupiditatibus obnoxio homini, sapientiam & rerum subtilium contemplationem indat, ipsumque in veram libertatem vindicet. Nam & ipsa humana ratio repugnat, quæ modo non edita voce prohibet, ne quis maiora viribus audeat: neue aliena à vita & moribus suis tentet. Id enim si fiat, nihil non peruersè ab imperitis agetur: & stulti homines, quia discrimen honestorum & turpium ignorant, nec vera bona ab apparentibus diiudicare sciunt, ubique impingent, & in omnibus rebus grauiter offendent. Sed & publica communisque naturæ lex hoc in se continet, iubetque: ut nemo artem exerceat, quam non norit, neque didicerit: nemo item sapientiam ac libertatem profiteatur, nisi qui sapiens & liber sit: & libertate rectissimè possit uti. Vt enim ridiculus fuerit, qui, cum Medicus non sit, neque iusta debitæque proportionem sciat medicamenta diluere atque componere, nihilominus ægroto helleborum, aut aliud pharmacum exhibere aufit: & omnino stultus, qui rei maritimæ imperitus & rudis, omniumque syderum ignarus, nauis gubernationem sibi committi postulet: ita longè ineptissimus, & impudentissimus erit, qui, cum sit homo stultus, & omnis honestæ disciplinæ expertus, nihilominus earum rerum, quæ ad solum sapientem & liberum pertinent, curam atque administrationem suscipiat. Quid enim mirum, si Melicerta, communis ille maris & portuum Deus: ubi peronatum agricolam, qui vix remis tractandis idoneus sit, nauis gubernacula tenere, & ad clauum assidere conspexerit. quid mirum, inquam, si magna voce exclamet: omnem pudorem perijisse, & nullam hominibus frontem nunc esse reliquam? At si tu rectam viuendi viam admini-

admini

ad miniculo arrium, & adiumento doctrinarum iam ingref-
 sus es: si vera bona à falsis & speciosis ita aptè discernere
 nunc didicisti, vt iam nullo tibi fucò quisquam possit impo-
 nere: neque ob auratum æs pro solido auro se tibi vendi-
 tare, neque vitia specie & vmbra virtutis te decipere: si tu
 item in vna quaque re quid sequendum, quidue fugiendum
 sit non ignoras: & illud creta, hoc carbone notasti: si tu for-
 te tua contentus es, neque vltra vires tuas maiora, aut non
 necessaria appetis: si benignus es erga amicos: si facilis in
 omnes: si modum tenes pecuniã & opes acquirendi, & gra-
 narium tuum aut occludendi aut aperiendi, atque egenis tua
 liberalitate beneficiendi: si ab avaritia & sordida pecuniã-
 rum appetitione adeò remotus es, vt fixos à pueris in luto,
 nummos securus transeas, & Mercurialem istam salinam, o-
 pes ac diuitias auidè non sorbeas: si denique omnes reliquas
 liberi hominis virtutes tibi inesse verè affirmare potes: a-
 ge Dama, liber ac sapiens esto, nò modò prætoribus, qui cor-
 pus duntaxat à seruitio liberant, sed ipso etiã Ioue, qui
 animum à malicia vindicat, veram libertatem tibi annuen-
 tibus. Sin verò ad seruile tuum & pristinum ingenium re-
 dis, moresquè stultorum antiquos obtines: (nam eius fari-
 nã paulò antè fuisi) si veterem pelliculam adhuc seruas: si
 libidines, fraudes, imposturas, ac cætera vitia non pudore &
 temperantia, sed fronte et supercilio contegis, ita vt in vultu
 quædam ostentatio sit, intus autem veritas occultetur: iam
 ego pro libero homine te non agnoscam, sed quæ prius con-
 cesseram, ea hîc repetam: & laxatas antè habenas, nunc de-
 nuò retraham, ne tu liber declaratus, more indomiti & ef-
 frenis equi nimium ferocias atque superbias. Cum enim
 nihil secundum rationem agas, & cupiditatibus frena la-
 xes: etiã in minimis ac leuissimis rebus peccare soles. Nam
 quid tam paruum est, quàm digitum exerere? Atqui hoc
 ipsum, si sine ratione & modo fiat, vitiosum erit, & te pec-
 cati reum aget. Quare nullis sacrificijs, nullis victimis à
 Deo impetrabis, vt vel semuncia rectæ rationis in stultis he-
 reat. Quis enim Deorum tam iniustus sit, qui sapientiam
 cum stulticia confundat, aut libertatem seruili & scelerato

*Quis sit ve-
re liber: &
quæ nota
illius.*

*Qui sint
Stulti &
serui.*

*Stultus, vt
sit liber, ne:
Deus qui-
dem vult,
aut facit.*

A pari per collationē. homini inesse velit? Nefas hoc certè maximū, sapientiam eū stultitia, libertatē cum seruitute permiscere. Nā sicut flossores & rustici homines ad tibiæ sonos motu corporis exprimentos inepti sunt: & ne ad tres quidē Satyros Bathylli numeros saltare norunt: ita nec stulti homines secundum rationē vivere, ac ne vnam quidem laudabilem actionem præstare possunt. Quomodo igitur te liberum esse iactitas, qui tot flagitijs atq; sceleribus es subditus? Liber sum, inquis. Dic quo pacto? cum tu tot potentissimis dominis obsequaris & pareas? quid enim? an nullos alios habere te credis dominos, nisi eum, à cuius seruitute prætoris vindicta liberatus es? an nullū herum agnoscis, præter illum imperiosum, qui te strigiles ad balneum Crispini deferre iubet, et cessantem aut nugas agentem verbis increpat? an neminē tibi imperare censēs præter eū, cuius molesta te premit seruitus, & qui te ad quas-

Qui peccatis sunt obnoxij, haud quaquam sunt liberi: sed serui: quod in ductione probatur.

Auaros esse seruos auaritie, tanquam heræ superbissimæ. Colloquiū auaritie, ceu dominæ, cum auaro, tanquam seruo suo.

uis operas vilissimas abijcit? an nullius iuri ac potestati subiectum te putas, nisi heri tui, qui non modò verbis te obiurgat, sed etiam flagris extrinsecus admotis, neruos tuos agitat? At ego longè alios, ac multò probiores dominos tibi esse dico: qui non solū corpus, verum etiam animum tuum imperiosè exercent, & te vndiq; affligunt. Nam quo pacto liberior sis abiectissimo mancipio, quod herili metu, & scutica ad strigiles impellitur? An enim in animo tuo non existunt fœdissimi & superbissimi domini: quorū tu imperio non min⁹, quàm vilissimus seruus hero suo obedire cogitur? Qui nām hi, inquires? permulti sanè, & lōgè quidē imperiosissimi. Nam manè, cum adhuc dormis & somno in dulges, properè adest auaritia, potens & superba domina, quæ te quiescere nō finit, sed pro suo imperio surgere iubet: surge, inquit, eia surge. Quòd si neges, & caput rursus deponas, instat illa, & surge, inquit. Dicas, non queo: illa surge, dicet: Interroges quid agendū: Ehò, inquiet, an rogitas? nauigandū est, & mari huc importandę merces: aduehendæ saperdæ, castoreum, stuppe, heben⁹, thus, vina Coa: aduehendū piper recens, & tollendū è camelis, adhuc sitientibus: permutandum aliquid merci monij: peierandū deniq;. Sed Iupiter, inquis, audiet periuriū. Quid tum? respondet auaritia: aut quæ nā hæc noua in te

incessit

incesit religio? Baro & stultissime homo, si tu ex Iouis sen-
 tentia viuere cupies: & Deorū mandata obseruare uoles nun-
 quā profectō ditescēs, Sed omninō pauperrimā ætatē transi-
 ges, & in tanta rerum omnīū uiues inopia, ut ne salis quidē,
 quod satis est, habiturus sis. Obsecro te, M. Dama, an adhuc
 dubitas de seruitute tua: cū tāto imperio tibi insultet pecu-
 niæ cupiditas: & tāta libidine tibi fēda dominetur auaritia:
 Quid, quæso, horū est liberi? quid nō serui abiectissimi? Sed
 & illa cupiditas gulę, epularum, conuiuiorum, cupediārum,
 quā tetra est domina: quā imperiosa? quā uehemens?
 Nam ubi te nauigationi iam accinxeris: et seruos omnes cū
 uestibus & uasis uinarijs ad peregrinationē instruxeris, nec
 aliud quicquā te iam remoratur: nisi ut seruis in nauē impo-
 tis, omni morā sublata Ægeū transmittas: ibi repentē adest
 luxuria, superbissima hera: quę à suscepto itinere te reuocare
 conabitur: seductūmq; à seruis domū redire, & voluptates se-
 ctari iubebit: & uerbis insuper satis grauitē increpabit. Co-
 gnito enim profectōnis tuę cōsilio, tanta bile inflābitur
 luxuria, quā tā urna cicutę non restinxerit. Quid enim hoc
 rei? inquiet: aut quōd ruis insanē? quōd hinc abis? quid tibi uis?
 tu ne mare trāseas? hō, an tu sordidā, et famelicā cēnam tibi
 inter rudentes & transra apponi patiaris? an genū tuum de-
 fraudare te deceat? an Vappā rubelli Veientani inspidam,
 ac pice corruptam bibere: atq; è uilissima obba te forbillare
 equū sit? quid enim ista periculosa, & molesta nauigatione
 quęris? aut quid tibi uis? an ut laboribus tuis, & fluctibus
 maritimis, quincunces tui deūcibus augeantur: & tu domi
 honestē partā pecuniam turpi fēnore conduplices? quid? an
 non satius est Romę sine labore & periculo paruum lucrum
 consequi: quā in mari, cum uitę fortunarum quę discrimi-
 ne, magnum quæstum uenari? Quin tu si sapias, genio indul-
 ge: & dum licet voluptates sequere: Quod enim uiuis, &
 uita hac frueris, id tu luxurię acceptum referre debes. Nam
 sine hac propediē in cineres abibis, & umbra ac fabula fies.
 Itaq; humanę fragilitatis, & mortis impēdentis memor esto:
 & quam exiguum uitę eurrículum natura nobis circumscri-
 pserit, diligenter perpēdito: ut dū uiuis, benē uiuas. Ea enim

*Intemperā-
tes esse ser-
uos luxu-
ria, domi-
ne imperio-
sissima.*

*Oratio lu-
xurie ad
seruū suū.*

est rerum humanarum inconstantia : ea fugacium anno-
rum breuitas atque velocitas, vt hoc ipsum tempus, quo ego
luxuria tecum loquor, iam abierit : neq; id posthac vnquā
reuocari possit. En M. Dama, quid tu hīc ages ? Nam ex vno
latere auaritia te aggreditur, ex altera luxuria : ambę satis im-
periosę dominę. Illa te domo ad labores, & maris pericu-
lum subeundum expellit : hęc domi detinet, & à labore ad
vitam voluptariam te reuocat. Vtrius harum dominio pa-
rebis : auaritię ne, an verò luxurię ? Nam aut alterutri harū
cupiditatum obtemperandum : aut, (quod fieri non potest)
ambabus simul obediendū : aut permutatis vicib; modò hu-
ic, modò illi obsequendū et inseruiendū. Nunquā igitur liber
eris. Nam si vnus domini seruitium modò effugeris, statim
alterius imperium subibis : nec tu, cum semel tantum cupi-
ditatibus obstiteris, & aut luxurię, aut auaritię frenum semel
atque iterum excusseris : propterea te omnia vincula rupisse,
& liberum nunc esse, verè affirmabis. Vt enim canis loro, aut
catena abrupta non prorsus liber est, neque captiuitatis pe-
riculum statim effugit : sed vinculi sui partem, adhuc in col-
lo secum trahit : eòq; facillè ab insequentibus comprehendi
potest : ita tu licet auaritię iugum abijcias : tamen quia in
luxum incidis : ideò ad vitę mediocritatem, & eam, quam
quærimus, animi libertatem nondum peruenisti : sed semper
aliquid vitiosę cupiditatis tecum trahis : quo in pristinam
auaritię atque luxurię seruitutem facillimè reduci possis.

*Exemplo sit, ne longius abeam, Chęrestratus ille : qui eodē
ferè modo, quo Phędria Terentianus, cum Parmenone de
amore abijciendo, & meretricum imperio vitando in veteri
quadā comœdia, cū Dauo seruo colloquitur. Nam vnques
arrodens, Daue, inquit : hoc mihi credas velim : ego dolo-
res illos, & vitia, quę amorem sectari solent, tandem finire
cogito. An enim familię meę, & sobrijs ac frugi cognatis,
mea profusione notam infamię inuram, ac dedecus generi
meo afferam ? an patrimonium cum magna nominis, & fa-
mę meę iactura, in domo meretricia dilapidem ? an sic ebri-
us ante fores Chrysidis, extincta face in tenebris cantillem ?
aut fidibus ludam ? Cui Dauus : Euge here, nunc te lau-*

*A simili il-
lustrat.*

*Seruile a-
nimus ho-
minis intē-
perantis de-
monstrat
exemplo
Comico.
Colloquiū
Chęrestra-
ti adolesce-
tis cum ser-
uo Dauo.*

laudo : nunc tu , si sapias , Castori & Polluci , cæterisque Dijs auerruncis sacrificia : vt amoris infamiam à te depellere , & malum istud auerruncare velint. Quid adhuc Chærestriatus? Homo amens , & qui amoris stimulos nondum penitus animo eiecit : Daue , inquit , censesne Chrysidem , vbi à me desertâ fuerit , ploraturam esse & cui seruus : nugaris Chærestriate : & quantum ego intelligo , rem nō seriò agis . Nam vbi amoris aculeos pati non poteris , vltro ad eam venies , indicans te amare , & ferre non posse . Hoc vbi illa senserit , & te victum animaduertent , illicò te ludet , et rubra solea nates tuas pulsabit : aut etiam sandaliò caput tibi committigabit . Pro in noli tu sic festinanti & præcipiti iudicio id incipere , quod perficere non possis : nec rem , quæ in se neque consilium , neque modum habet , consilio gerere instituas . Idem enim tibi eueniet , quod canibus , qui vinculis alligati lora rumpere , & pedicas arrodere solent : à quibus etsi liberantur interdum , tamen vltro postea collum inserunt . Nā quod illi nunc propter exclusionē iratus es , id paulò post mutabis : & vbi Chrysis te reuocauerit , statim dubij eris animi , & tecum cogitabis : quid igitur faciam ? non eam , ne nunc quidem cum accersor vltro , & ipsa mihi supplicat ? O Chærestriate , & vos Chærestriati similes perditii amatores , seruile genus , dicite mihi , an ille liber sit , cui mulier dominatur ? cui meretrix leges præscribit ? cui imperat ? cui vetat quicquid lubet ? An liber sit , qui imperanti meretriculæ nihil negare potest , nihil recusare audet ? poscit , dandum est : vocat , veniendum : eiecit , abeundum : minatur , extimescendum . Quamobrè liber haudquam erit , qui semel tantum amoris resistit , sicut stultus ille adolescens , Chærestriatus : sed qui in totum voluptatibus , & meretricum illecebris valedicit , & omnes effrenatas libidines animo eiecit , omnesque cupiditatum vias sibi metipsi obstruit & intercludit . Hic est , hic inquam est , quem nos quærimus ? hic est , quem sapientem & liberum dicimus : non autem libertus iste , quem prætoris iussu , licitor festuca iniecta manumiserit , & Romanum ciuem effecerit . Quis enim hunc liberum dicet , qui amanti munera mittit : qui in tempesta nocte ad eam tacito pede venit : qui illam preca-

*Ambitio-
sos, esse ser-
uos ambi-
tionis.*

tur, illi supplicat, & verberari se ab ea patitur? Quæ seruitus est, si hæc non est? Quid verò illa honorū contentio, & candidata ambitio? quàm misera est, quàm dura seruitus? Nam hæc Domina infimis de plebe hominibus adulari, & improbissimis quibusq; seruire etiam illos cogit, qui sibi videntur amplissimi? At quamuis liber sit, & sui iuris, qui gloriæ cupiditate incensus dū Reipub. honoribus inhiat, populī suffragia largitionib. redimere, & vario leguminū genere plebis fauorē mercari cogitur? An liber sit, cui ambitio somnū & omnē animi tranquillitatē eripit, & quæ laudis studiū vigilare iubet: quæ honoris certamē, & gloriæ calcar eò impellit, vt dissentientē populū sibi muneribus conciliet. Quid enim pulchrius sit, inquit Domina ambitio, quàm amplissimos in Rep. honores consequi? quid præclarius, quàm prætorem & consulē esse, & ad gubernacula Reip. assidere? Esto sanè pulcrū hoc, esto præclarum, esto magnificū. Quàm verò rursus abiecti est animi, quàm seruile hoc est, populī fauorē largitionibus emere, ludos exhibere: & quidē obscenissimorum Floraliū, in quibus nudę meretrices ostendi solēt: vt hæc via longissimam nostri memoriā in animis hominū relinquamus? Sint sanè hæc alijs festiua, pulcra, magnifica, præclara? At nobis, qui oculos eruditos habemus, hæc adeò non venusta, aut libero homine digna videntur: vt eum, qui istis rebus studet, nō modò seruū, sed nequissimū seruum, (licet amplissima natus sit familia) & habendum & dicendū esse censeamus. Quid de superstitione dicā, nouo domino, qui mentes eorundem hominū vano timore occupat, & miserè perterritat? Quàm enim est illa timida seruitus, quàm fracti abiectiq; animi stulta obedientia: quæ te ciuem Romanum, & quidem in Magistratu positum, neglecto Ioue Capitolino, et Marte Quirino, ac Vesta: Iudæorū Sabbatha & Ceremonias Mosaicas, & Ilidis Ægyptiæ cultū ac religionem exoticā & transmarinam venerari impellit? Nam vbi Herodis, & cæterorum Iudæorū feriæ aduenerint: & pridie Sabbathi, lucernę violis coronatę, in ipsorū fenestris, oleo perunctis, dispositę fuerint, ac lucem cū pingui fumo iam emisserint: omniāq; ad cibum & potionē sequentis diei, quo ab omni opere cessandum.

*Superstitio
sos non esse
liberos, sed
falsæ reli-
gionis ser-
uos miserrimos.*

cus
an-
am
o-
tur
cu-
uf-
le-
nū
vi-
el-
tid
si-
re-
to
rō
rē
no
ec
n-
la-
re-
re-
m
n-
n-
er-
b-
&
et
as
&
e-
r-
o-
fi-
l-
n

fundum est Iudæis, præparata steterint: in culinâ quidem, nihil epularum, præter viles thynnorum caudas: vinum verò infidelij & vasis fictilibus: ibi tum aliqui nostrorum ciuium, haud aliter, ac si nati essent Iudæi, et seruales Syri, nescio quas secum preces labris commotis demurmurant: & circumcisæ ac recutitæ gentis delirum sabbathum, magno Iudaici Dei metu, ac veneratione colunt obseruantq;. An non hæc detestanda est seruitus, quòd Romani ciues ac Magistratus, ei religioni, à qua splendor huius imperij, & grauitas Romani nominis, maiorumq; nostrorum instituta semper abhorruerunt, supersticiosè admodum & turpiter inseruiunt? Obsecro te, quomodo tu liber sis, qui ne hanc quidè libertatem retinueris, vt Deos & penates tuos liberè colere possis: sed peregrina numina, transmarinis & aduenticijs quibusdã ritibus obseruare cogaris? quomodo liber sis, qui te in seruitutem tradis Iudæis & Syris, nationibus seruitio natis? sua cuiq; ciuitati et genti religio est: cur non etiã nostra nobis? ò stolidi liberti, qui vos ciues Romanos, & populum liberum esse iactitis, & interim abiectissimorum Iudæorum, & perditissimorum mancipiorum sacris vosmetipsos adstringitis: vosq; seruilium ceremoniarum participes redditis. Sed quæ nam vos estis mancipia: quorum tanta est superstitio, & tam misera seruitus, qua vestris sacerdotibus obstricti estis, vt nisi ex illorum præscripto ad amussim viuatis, omnium Deorum Dearumq; odia vos incururos esse existimetis. Si enim sacerdos aliquis caput alij matutino tempore te degustare iusserit, tuq; mandatum illius casu quodam neglexeris, mox animum tuum tanta occupat superstitio, vt nusquam quietus esse possis, semperque aut lemures aut manes & defunctorum vmbas ob oculos tibi versari & incursionibus te affligere credas: quin etiã ea quosdam inuadit timiditas, vt si quid contra sacerdotum præscripta commiserint, statim suis ceruicibus illa omnia pericula impedere iudicent, quæ olim ex oui cineribus impositi, rupto putamine stolidi et nugacissimi sacerdotes prædixerant. Sed et morbos extimescunt: quos Galli, insani et furiosi sacerdotes Cybelæ, et lusca Isis sacerdos, cum sistro ipsis comminati fuerant. An non hæc misera est seruitus? an non tristissimus ille domina-

Qui sacerdotum edicta, minas et presagia metuant, eos esse seruos seruorum: & nequaquam liberos.

Contra nos
biles.

tus, qui animum tuum tanto terrore percellit, tequē in has angustias redigit? An tu, qui tot improbiſſimis dominis, avaritiæ, luxuriæ, amoris, ambitioni & ſuperſtitioni, alijsquē cupiditatibus, & animi perturbationibus pares, liber ſis? Ego certē ſeruum te dico turpiſſimum, licet omnes prætores te libertate & iure ciuitatis donauerint. At ſi quis animo excelſo, alto, & virtutibus exaggerato, cupiditatibus imperat, avaritiam coercet, libidines reprimit, honores ſpernit, & ceteras animi labeſ repellit: eum ego non modò liberū, ſed etiā regem atque imperatorem eſſe dicam. Neque enim vulgi & centurionum noſtrorum ludibria me commouent: qui cum aliter ſentiant, & rerum libertatem non intelligant, Philoſophos ridere, & autoritatem illorum eleuare ſolent. Nam ſi hæc, quæ hætenus de vera libertate dicta diſputatæ ſunt, inter varicoſos iſtos centuriones à me proponantur, continuò Vulpenius, aut alius quiſpiā hircosus centurio in medium proſiliet: & immoderato riſu omnibus philoſophis exploſis, centum Stoicos, centum curtatis aſſibus vix dignos eſſe affirmabit.

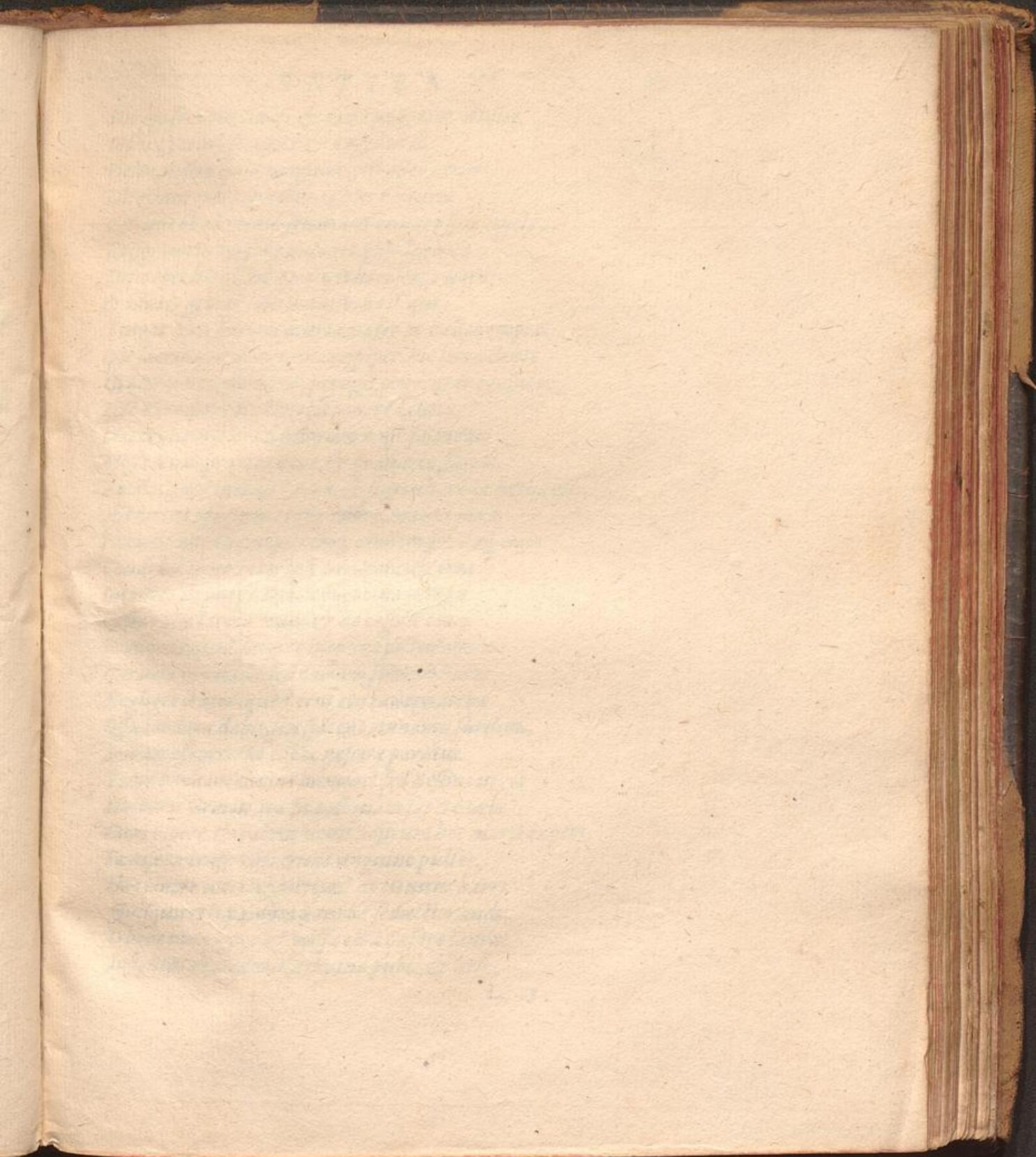
A. PERSII FLACCI

SATYRA SEXTA.

Admouit iam bruma foco te Baſſe Sabino?
Iamne lyra, & tetrico viuunt tibi pectine chordæ?
Mirè opifex numeris ueterum primordia uocum,
Atq; marem ſtrepitum fidis intendiſſet Latina,
Mox iuuenes agitare iocos, & pollice honeſto
Egregios luſiſſe ſenes. mihi nunc Ligus ora
Intepet, hybernatq; meum mare, qua latus ingens
Dant ſcopuli, & multa littus ſe ualle receptat.
Lunæ portum eſt opera cognoſcere ciues,
Cor iubet hoc Enni, poſtquam deſtertuit eſſe:
Meonides quintus pauca ne ex Pythagoræo.

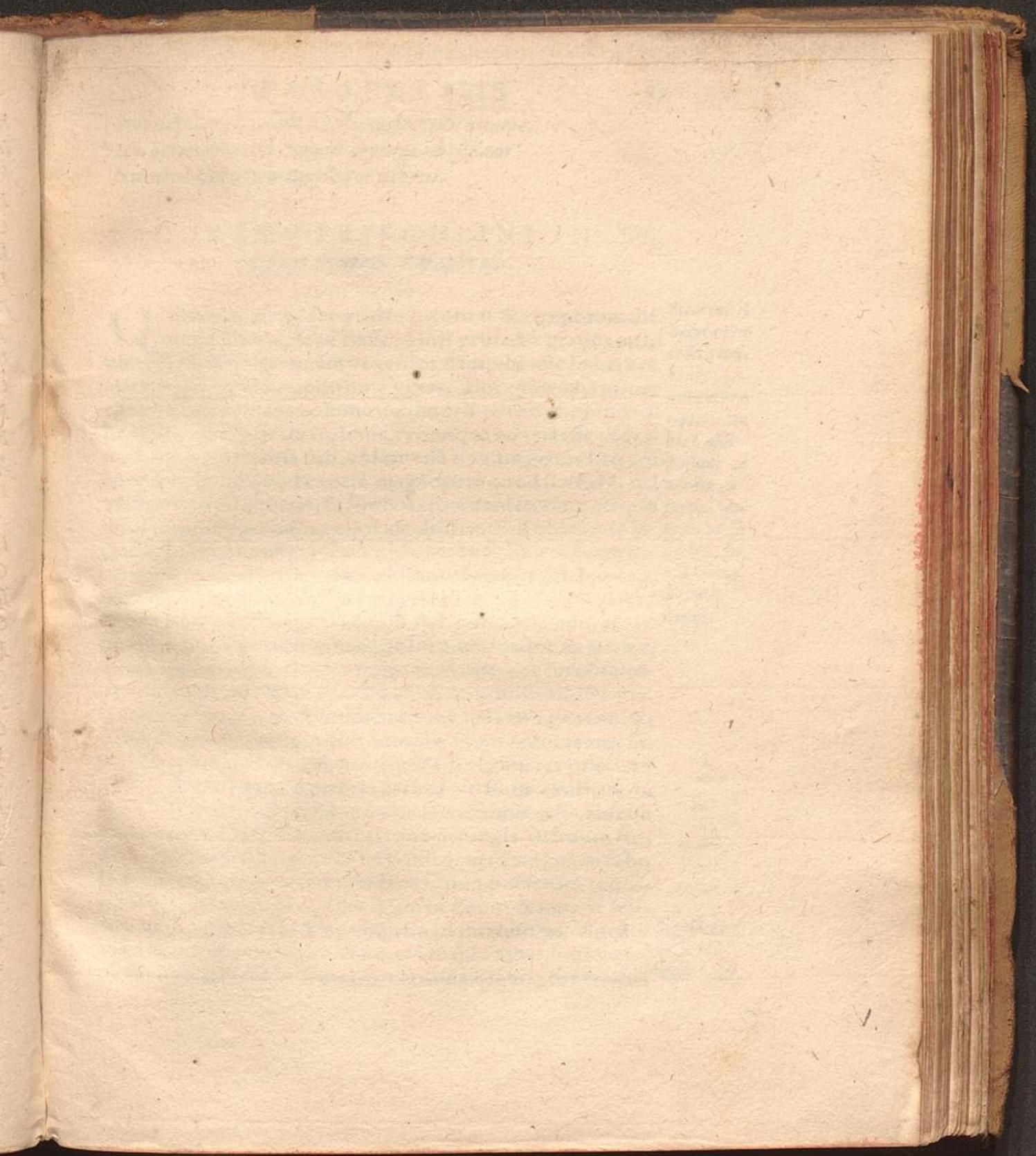
Hic.

Hic ego securus uulgi, & quid praearet Auster
 Infelix pecori, securus, & angulus ille
 Vicini, nostro quia pinguior, etsi adeo omnes
 Ditescant orti peioribus, usque recusem
 Curuus ob id minui senio, aut canare sine uncto,
 Et signum in uapida naso tetigisse lagæna.
 Discrepet his alius? geminos horoscope uaro
 Producis genio? solis natalibus est qui
 Tingat olus siccum muria uaser in calice empta,
 Ipse sacrum irrorans patinae piper, hic bona dente
 Grandia magnanimus peragit puer. utar ego, ut ar,
 Nec rhombos ideo libertis ponere lautus,
 Nec tenuem solers turdorum nosse saliuam.
 Mese tenus propria uiue, & granaria, fas est,
 Emole: quid metuis? occa, & seges altera in herba est.
 Ast uocat officium trabe rupta, Brutia saxa
 Prædit amicus inops, remq; omnem, surdaq; uota
 Condidit Ionio, iacet ipse in littore, & una
 Ingentes de puppe Dei, iamq; obuia mergis
 Costaratis lacera. nunc & de cespite uiuo
 Frange aliquid, largire inopi, ne pictus oberret
 Cærulea in tabula. sed cænam funeris haeres
 Negliget iratus, quod rem curtaueris, urna
 Ossa inodora dabit, seu spirent cinnama surdum,
 Seu ceraso peccent cassia nescire paratus.
 Tunè bona incolumis minuas? sed Bestius urget
 Doctores Graios: ita fit, postquam sapere urbi
 Cum pipere, & palmis uenit nostrum hoc maris experts,
 Fænifecæ crasso uitiarunt unguine pultes.
 Hæc cinere ulterior metuas? at tu meus haeres
 Quisquis eris, paulum à turba seductior audi:
 O bone num ignoras? missa est à Cæsare laurus
 Insignem ob cladem Cermanæ pubis, & aris

Frigidus excutitur cinis, ac iam possibus arma
 Iam chlamydas regum, iam lutea gausapa capitis,
 Essedaq; ingentesq; locat Caesonia Rhenos.
 Dÿs igitur, genioq; ducis centum paria, ob res
 Egregiè gestas: induco: quis uetat? aude.
 Væ, nisi conuiues: oleum, artocreasq; popello
 Largior, an prohibes? dic clarè: non audeo, inquis.
 Exossatus ager iuxtà est age, si mihi nulla
 Iam reliqua ex amit is, patruelis nulla, proneptis
 Nulla manet patrui, sterilis matertera iuxit,
 Deq; auia nihilum superest, accedo Bouillas
 Cliuumq; ad Virbi, prestò mihi Mannius heres
 Progenies terra. quare ex me, quis mihi quartus
 Sit pater, haud promptè dicam, tamen adde etiam vnum,
 Vnum etiam, terra est iam filius, & mihi ritu
 Mannius hic generis propè maior auunculus exit.
 Qui prior es, cur me in decursu lampada poscis?
 Sum tibi Mercurius, uenio Deus huc ego, ut ille
 Pingitur, an renuis? uin' tu gaudere reliëtis?
 Deest aliquid summa: minui mihi, sed tibi totum est,
 Quicquid id est, ubi sit fuge querere, quod mihi quondam
 Legarat Stadius, neu dicta repone paterna,
 Fœnoris accedat merces, hinc exime sumptus.
 Quid reliquum est? reliquum? nunc nunc impensius unge,
 Unge puer caules: mihi festa luce coquatur
 Vrtica, & fissa fumosum sinciput aure,
 Ut tuus iste nepos olim satur anseris extis
 Cùm morosa uago singultiet inguine uena,
 Patritia immetiat uulua? mihi trama figura
 Sit reliqua? aſt illi tremat omento popa venter?
 Vnde animam lucro, mercare, atq; excute solers
 Omne latus mundi, ne sit prestantior alter
 Cappadocas rigida pingues pauisse cataſta.

*Rem duplica, feci. iam triplex, iam mihi quarto,
Iam decies redit in rugam. depinge ubi sis iam
Inuentus Chrysippe tu finitor acerui.*

NICODEMI FRISCHLINI IN SATYRAM SEXTAM PARAPHRASIS.

Quoniam longo interuallo locorum & temporum di-
iuncti sumus, Cęsi Basse: nihil profectò gratius mihi
nunc euenire possit, quàm vt certior fiam, vbi nūc hybernes,
aut qua spe, quāue conditione viuas. Etsi enim vnā minus
esse possumus, quàm volumus: animorū tamen coniunctio-
ne, iisdemq; studijs ita fruimur, vt nunquā nō vnā esse videamur.
Quæ sanè causa fuit, vt hoc etiā nouum genus literarū
ad te darem: nō quod haberē magnoperè quod scriberē, sed
vt absens tecū loquerer, & sentētiās tecū conferrem: quo ipso
nihil mihi est iucundius, nihil amabilius. Sed vbi tandē lo-
corū te hyemare nunc credam? Vtrum in Sabinis? Nam hy-
bernorū causa etiam antehac in illum locum te solebas con-
ferre. Quid igitur in Sabinis te agere dicam? an lyricū carmē
ea, qua Romę solebas, grauitate, & styli puritate conficere? E-
quidē in hoc argumēti genere, quàm admirandus sis artifex,
quàm industrius & elegans scriptor, id opera ac lucubrati-
ones tuę euidenter ostendūt. Tu enim antiquissimā illā ver-
suū, & hymnorum scribendorū rationē, tot annis penē colla-
psam, lyricis tuis carminibus nunc in vsū reuocas atq; in-
terpolas. tu fortissimorū principum & regum res præclare
gestas, & certamina equestria latinis versibus exornas; tu
iuuenum amores, & lepidos iocos facetissimis odis, absque
omni verborū lasciuiā, pulcherrimè depingis. tu senum stu-
dia et egregia facta, honesto scribendi genere, tanquā in tabu-
la delineata, cum omnib. hominibus, tum præsertim iunio-
ribus conspicienda proponis. Quo in studio & nunc te feli-
cissimè pergere spero: & ne vnquā id intermittas, vbi cūq;
vixeris, magnoperè te oro. Ad me verò qd attinet, scias me ita
dē nūc Roma abesse; et Lunę, in maritima Ligurię ora celebri

*Sicut initio
Satyrę præ-
cedētis lau-
dauit Cor-
nutum præ-
ceptorē: ita
hic Cęsiū
Bassum ad
micum, à
poetica ar-
te in versu
Lyrico, &
alijs bone-
stissimis
Studijs.*

*Significat
Basso vbi
degit: &*

portum *Lunensem collaudat.* et amœnissimo oppido, hyemare. Quo quidē in loco an alienum ad viuendum accommodatior sit, haud affirmauerim. Nā aër hīc temperatissimus, atque saluberrimus est: portus amplissimus, scopulisquē altissimis inclusus, quo omnium rerū merces importantur. Habet enim alios multos in se portus, velut in gremio, quibus tutum à ventis & frigore sinū, quasi vallem efficit. Nam tale omnino conuenit esse receptaculum hominum: qui tanti maris, tanto tempore dominium obtinuerunt. Sed & Ennij scriptoris cordatissimi huc accedit testimonium: quod huic loco non minimam laudem atque commendationē conciliat. Hic enim autor anima Homeri (si ipsi de seipso creditur) ex pauone Pythagorico, per somniū accepta, poeticam aggressus, Annales conscripsit: in quibus operæ precium esse affirmat, ut ciues Romani portū Lunensem cognoscant. Sic enim illos ibi adhortatur:

Lunai portum (est operæ) cognoscite ciues.

Commen- dat Basso sua studia: et docet se à vulgi moribus dissidere. Quòd si fortè interrogas, quid in his locis amœnissimis agā: scias ita me hīc viuere, ut ab omni ambitione populari, omni pecuniarum cupiditate, omni inuidia, reliquisquē animi perturbationibus alienam, & securam vitam liberè transigam. Neque enim vulgi applausus, auramquē popularem, quæ res Romæ in precio sunt, magnifacio: neque temporū iniuriam, & pecudum luem, ut auari solent, magnoperè extimesco: neque vicinis inuideo, si agros illorum meis longè fertiliores & pinguiores esse animaduertam. Etsi enim multi ignobiles, & pessimæ notæ homines ditescere ac fortunari solent: ego tamen fortunis eorū haudquaquam ita inuideo: ut propterea genium meum defraudare: & parcè ac sordidè

Precipue ab auaritia se alienum esse dicit: hinc occasione sumpta, pestem illam exagitat. viuere, pecuniasquē velim comparcere. Quæ enim hæc tam stulta inuidia: quæ aliorū odio tristè mihi vitā, & præmatutam senectam afferat? Quis tam vecors & sordidus, ut pecuniæ acquirendæ causa, cibos absq; oleo & omni pinguedine cœnare, & vapidas lagœnas seruis obsignare velit? Ego certè ab hac sordida vitā, & hoc improbo pecuniarū studio, ut semper abhorruī, ita te quoque, Cæsi Basse, ab eodē longè alienissimum esse censeo: tametsi non ignoro, permultos esse, qui non tantum animo & voluntate, sed etiā studijs à nobis dis-

i.
lā
n-
rū
s,
a-
i-
m
e-
t-
o-
er
in
rū

ā:
o-
i-
n-
n,
rū
x-
gē
ri
ri
o:
dē
m
aa
e-
i-
o
o,
gē
f-
o-
f

bis dissentiant. Tanta enim est in plerisque opinionum varietas, & studiorum diuersitas, ut sæpe idem horoscopus, duos plures uel homines, adeoque gemellos ingenio ac natura dissimilimos in lucem proferat. Nam est genus quoddam hominum horribile & squalidum, qui tanto amore suas res asseruant, ut ipsis etiam natalibus diebus sordide & perparce uictent: & præter iniuriam, genus lignanimis uilissimum, in calice emptum, nihil condimenti, olusculo modico infundant: & hoc sibi postmodò in cibum adhibeant: tum piper eidem tam parce irrorent, ac si rem sacram & religiosam tractent. Alij contra, pecuniarum adeò nihil comparcunt, præsertim iuuenes, ut amplissimas possessiones sibi à maioribus relictas, turpissimè disperdant, atque dilapident: & grandes diuitias in profundissimum libidinum & commensationum suarum gurgitem profundant. Ego uero quod hætenus feci, idem quoque deinceps facturus sum sedulo: & rebus meis cum mediocritate utar, & utar ad uitæ meæ recreationem, ac voluptatem: neque propterea popinque ganearumque nidori me dedam: neque seruis, libertisque rhombos lautissimos, & turdos preciosissimos, aut alios exquisiti saporis cibos sine discrimine apponam: neque omnes meas fortunas abliguriam. Modus enim adhibendus est, isque ad facultates referendus: nec ita claudenda res familiaris, ut eam benignitas aperire non possit: nec ita referenda, ut omnibus pateat. Decet enim unumquemque pro modulo suarum facultatum, & conditione prouentus, ætatem agere: & granaria laxare, ac frumentum inde proferre, & egenis distribuere. Ignosces mihi hoc loco, Cæsi Basse, si aliquantò stomachosius in auaros inuehar: & detestandum illum habendi amorem acerbius infecer. Est enim auaritia tam pestilens, & tetra lues, ut nullius oratione satis exagitari, neque unquam animis hominum ita euelli atque extirpari possit, ut subinde non in illis repullulascat. Quæso autem te, auare homo, quid id tandem est, quod te à liberalitate & beneficentia tantoperè abstrahit ac remouet: cedo obsecro, quæ nam incommoda, aut damna illa: quæ tu ex largitate & beneficentia metuis: an ut ne consumpro hoc frumento, victus postea te deficiat? Quæ uero hæc,

M

*Dissimilia
hominum
ingenia &
studia.*

Quidam auari et sordidi.

Quidam prodigi & luxuriosi.

Quidam mediocres & liberales, ut Persius.

Mediocritas seruanda.

Contra auaros orationem instituit.

Auari frustra timēt defectum suæ rei.

Auari ubi que habent occasionem benefacendi, si volūt: quod exemplo ostenditur.

1. Obiectio contra liberalitatem.

2. Obiectio contra liberales erogationes.

tu meticolose homo, diffidentia: quæ desperatio? An non vides alteram iam messem in herba esse: & priusquã paratum frumentũ consumseris, aliud tibi in agro maturescere? Quòd si avarus videri non vis, agè liberalitati stude: opitulare amicis: & de re familiari aliquid egenis imperti. Est enim amicus quidam inops, qui naui ad scopulos Brutiorum illisa & fracta, omnes diuitias, omnia vota, quæ fecit, in mari Ionio, nuper tristissimo naufragio amisit perdiditque. Is nunc miserrimus in Brutio littore, quò tempestate eiectus est, simulacris Deorum, quæ sola eripuit, omnium hominum auxilio destitutus iacet: nauis ipsius fragmenta, toto mari circum circa agitantur, & mergis obvia, longè lateque incurfantur. Arque hic naufragus amicus, tuo nunc eget auxilio: & aliquod humanitatis officium à te expectat. Quare necessitati illius succurre: & de facultatibus tuis aliquid largire inopi. Quòd si nihil fructus tibi iam suppetit, agè partem aliquam agri ipsi concedito: ne fortè picto in tabula naufragio oberrare, & stipem commendicare cogatur. Quid ad hæc respondes auare? Hæres meus, inquis, ubi rem familiarem à me, amicorum causa, comminui viderit: me mortuo, filicernium & funebres exequias negliget: neque ossa mea honorificè sepeliet: neque vllis odoribus cineres meos perfundet: neque cinnama & cassias, cæteraq; vnguenta, bonane sint, an secus, suauiter ne spirent, an ceraso vitiata sint, quicquam pensi habebit. Quid enim ait mihi hæres: tu ne vt bona tua sic comminuas, cum adhuc saluus & incolumis sis, neque ad valetudinem tuam ista profusione egeas? Bestius item, & Bestij similes, imperiti quidam, ubi me liberalius viuere, & amicis bene facere sentiunt, continuò prodigum esse clamitant: & philosophos ipsos accusant: quòd cum magistri virtutis esse deberent, ipsi vitiorum autores, & libidinis ac luxus administri inueniantur. Nam isti dum avaritiam ac sordes infectantur Bestij, mores hominum corrumpere, & prodigijs fenestram aperire videntur, vt illi res suas profundant, dissipent, disperdant. Solent enim dicere nonnulli: quòd iam inde ab eo tempore, quo philosophia Ro-

mana

mam è Græcia cum alijs peregrinis mercibus aduecta est, non modò diuites ac nobiles, quorum maiores olim parcissimè vixerint, sed etiam agrestes, & plebeij homines, quorum nota olim fuerit frugalitas, nunc delicatissimè victitare, & cibos pultesquæ suas lautissimis vnguentis, crassè admodum & largiter condire soleant. Qua ratione dicunt veterem illam præcorum Romanorum parsimoniam, iam penitus exoleuisse. Nonne bella hæc & digna imperiis est oratio? Nam quomodo illi lutulentam suam auaritiã & sordes melius excusare, ac tetrum hoc inhumanitatis flagitium commodius tegere possent: quàm vt reiectis philosophorum sententijs, & veterum frugalitate proposita, eos, quorum sunt hæredes à liberalitate & beneficentia, ad detestandam auaritiã reuocent? quæ ista vetus aut potius noua est religio? quid? an ideò te auarum, parcum, sordidum, illiberalem esse deceat: vt hæres tuus, post mortem tuam, multis opibus repertis, magnifico ac splendido funere te ornet? an tu liberalitatem ideò non exerceas, neque vlli beneficus sis, ne fortè ab hæredibus tuis dicare prodigus & voluptarius? an tu metu calumniæ honestus esse, & virtuti operã dare nolis? ô tenebræ, ô lutum, ô sordes, ô omnis decoris omnisquæ honestatis oblite, humanitatis vix memor. Quàm enim hoc fractum, quàm humile, quàm demissum, quàm sordidum, quàm ciue Romano & libero homine indignum? At tu si meum exemplum secutus fueris, nihili hæredem facies, nec facti tui rationem illi probabis. Nam si hæres meus, ob beneficas largitiones me velit reprehendere, & in mea liberalitate me interpellare, ego iracundiam illius adeò non extimescam, vt remotis arbitris, etiam durissimis eum verbis sim increpiturus. Sic enim ei dicam: heus tu, vir bone, qui meus hæres esse cupis: an ignoras, quid ego nunc in animo habeam? Agè exponam tibi: Ante paucos dies literis & fama huc perlatum est, de victoria Caligulæ, & insigni clade, qua Germani ab ipso affecti sunt. Huic procuratores nunc triumphum apparant: quantus nunquam alius fuisse vlllo seculo perhibetur. Et iam aræ templorum, excus-

*Responsio
ad duas ob-
iectiones.*

*Auarus nõ
metuat hæ-
redis mi-
nas & ma-
ledicta: vt
propterea
nulli bene-
faciat.*

*Probat hoc
Persius suo
exemplo.*

sō cinere, ad sacrificia, & victimas adōnantur: Cæsonia, v-
 xor Caligulæ, arma captorum hostium hūc missa postibus
 nunc affigit: Regum Barbarorum chlamides, Brytannorum
 esseda, & castrensia gausapa vbiq̄e disponuntur: omniāq̄
 Oceani & Rheni spolia in Capitolio collocantur. Ego no-
 uitate famæ commotus, ob res egregiè gestas, & secundissi-
 ma Ducis prælia, Ioui Capitolino, et Caligulæ, fortissimi Im-
 peratoris Genio, centum paria bouum immolare, & duplicē
 Hecatomben facere constitui: vt Dij Deq̄ue immortales,
 Imperatori, Senatui, populoq̄e Romano hanc victoriam
 benè vertant. Num quis est, qui me hoc facere vetet? Num
 tu hæres meus? aude sis. Vt tibi, si quicquam contrā mus-
 taueris: neque ad omnia, quæ hodiè cœpero, connixeris, at-
 que etiam annueris. Quin imō, vt liberam mihi agendi, cum
 rebus meis potestatem esse videas, etiam plebi oleum distri-
 buam, & arto creas dabo, ac modò non epulum ciuitati lar-
 giar. An tu prohibes? dic clarè. Non audeo, inquis. Rectè
 sanè: nisi iam exhæredari, & liberalitatem meam, cum ma-
 gno tuo malo, experiri velis. Nam si tu pergas mihi oblo-
 qui, & nescio quas in funere contumelias minari, facilè ego
 heredem inuenero, qui rei familiaris, & patrimonij mei reli-
 quias grato animo accipiat: & exiguis facultatibus, testa-
 mento meo sibi legatis, optimè contentus sit: meq̄ue insu-
 per splendidissimo funere, et amplissimis exequijs ornare lu-
 bens dignetur. Agrum habeo non procul ab vrbe positum,
 solt exculci & fertilis: agè si nullos liberos, nullos ex pro-
 pinquis hæredes, nullos amitinos, nullos patruales, nullos
 pronepotes, nihil de sterili matertera, nihil de auia reliquū
 habuero: num propterea de herede sim anxius, qui mihi
 iusta olim persoluat? Haudquaquam. Quid enim facilius
 sit, quàm heredem inuenire? Accedam Bouillas, aut cliuum
 Virbij, aut proximum vicum, & statim præstò erit Manius,
 terræ filius, aut alius quispiam ignobili genere, & obscuris
 ortus parentibus: Ei bona mea legare quid prohibet? Nam
 si de vtriusque nostrum cognatione perquiras, mirū ni pro-
 pinqui, & consanguinei reperiamur. Etenim si de abauo
 meo me interrogēs, qui fuerit: dicam eum quidem, sed for-
 san

*Gratū hæ-
 redem in-
 uentu esse
 facilem.*

*Homines
 plebeios no-
 bilium co-*

san haliū ita promptē. Sin verō amplius quæras de aëtauo, & gnatos esse,
 huius patre, meo, tritauo, illi mihi tam incerti atque inco-
 gniti erunt, quàm Manio sunt sui parentes. Quare illi non
 minus, quàm Manius iste, terre filij fuisse videbuntur. Atq;
 hoc sanè pacto, Manius, aut qui cum quē alius ignobilis, mihi
 proximus cognatus, & prope generis mei maior auunculus
 esse inuenietur: neque obstabit quicquā, quo minus omnia
 mea bona ipsi legare, & ingratos affines cognatosquē ex-
 heredare possim. Quæ verō hæc tua insania est, auare hæres?
 quæ amens ista pecuniarum cupiditas, quæ te senem & na-
 tu grandiusculum impellit, ut a me iuniorē hæreditatem ex-
 pectare aulis? An non ut in palestris, aut Promethei aut
 Cereris ludo, semper è cursoribus prior, posteriori facem
 tradit: & primus quidem secundo, secundus tertio, tertius
 quarto, hic quinto & alij deinceps alijs: ita etiam in huma-
 næ vitæ curriculo priorēs, & fatali metæ propiores, diuitias
 opesquē suas posterioribus, & superstitibus relinquere so-
 lent? Qua tu igitur frontē hæreditatem meam captare audes:
 qui in vitæ cursu iam senio defatigatus es, & annorū spacio
 me longè præcedis? sed esto, ut hæreditatem meam a deas:
 esto, ut ego quondam à mortē mea, cum opibus & pecunijs
 tibi, tanquam Mercurius ex Machina appaream: & quem
 admodum ille cum saculo & nummis pingitur, ita ego cum
 argento & loculo ad te veniam: quid tūc ages? an tu ibi
 bona mea, tanquam gratuita, & Deorum munere oblata,
 gratus non accipies? an verō renues? annon me tuum esse
 Mercurium dices? an non patrimonium, qualecunque ti-
 bi relictum cum voluptate & gaudio possidebis? nunquid
 obijcies mihi, aliquid de tota summa abesse? At ego re-
 spondebo, quicquid sit patrimonij, id tibi totum esse: & si
 quid de re mea familiarū olim comminutum fuerit, id non
 tibi, sed mihi defecisse. Vtenim tu in augenda re socius la-
 boris mei non fuisti, ita neque in minuenda commune me-
 cum detrimentum accepisti. Quocirca noli tu patrem agere,
 aut patrijs dictis rationem accepti atque expensi, à me po-
 scere: noli anxie & sollicite inquirere, vbi nunc illud sit:
 quod iam olim mihi legauerit Stadius: & alij cognati di-

*Contra se-
nes: qui hæ-
reditatem
expectent
à iunioris
bus.*

A simili.

*Hæredita-
tem quan-
tulam cum
que grato
animo esse
accipiendā.*

uites. Quæ enim hæc impudentia est, hæredem à testatore suo rationem fœnoris exigere, aut auari patris more, eum tanquam prodigum filium reprehendere? Dicis enim mihi, ut ad rei summam quotidie aliquid fœnoris addam: & sumtus necessarios de lucro, non de sorte accipiam. Quasi verò rei familiaris substantiam semper augere, & nulla ex parte imminuere fas sit: quasi præter vsum fructum, nihil inde eximere mihi liceat? Quis tam vecors & amens, qui eum, à quo hæreditatem accepit, obiurgare ausit: quòd ultra paternam hæreditatem nihil fœnoris reliquum fecerit? Quid enim tibi, hæres impudentissime, reliquum nunc faciam? quid vltèrius, quàm quod habes, tibi à me debetur? an hoc patrimonio non contentus es? ô sordes, ô labe, ô ingrætitudinem detestandam. Quid ego adhuc meum defraudo genium, & tantillum pecuniæ tibi comparco? quin ego nunc multò suauius & sumptuosius, quàm antehac feci, viuere incipiam: & caules oleo inungi, ac lauticias mihi apponi iubebo. Agè puer, caules vnguento preciosissimo tinge, & cibos infer lautissimos. An enim mihi festa luce nihil deliciarioris cibi, præter vrticam vilissimam, & fumo torrefactum sinciput apponatur, ut hæres meus post mortem meam luxui inseruire, & sudorem meum turpiter decoquere possit? An ego corpus meum inedia & laboribus contabefaciam, ut hic meus nepos nepotiari, gulam exple, vagis libidinibus sese dedere, & cum patricijs ac nobilibus matronis rem habere queat? an mihi macilento atque effæto seni, vix tramæ figura sit reliqua: ut ille gurges atque helluo, natu, abdomini suo, ventrem obesum, & poparum similem habeat? Nam si nullum ei patrimonium sufficit, quodcumque reliquum fuerit, consultissimum sanè mihi nunc erit, nihil bonorum prorsus ipsi relinquere. Auari enim homines nunquam satiari possunt: & tam illis deest quod habent, quàm quod non habent. Age enim negociare in omnibus locis: perlustra omnes Insulas: peregrinare longè lateq: : ipsam animam pro lucro vende: ut nemo sit te ditior, nemo plures seruos in catastis alat, venalesquæ habeat. Age vbi rem familiarem duplici fœnore compleueris, etiam

Auari, qui hæredem meum tuunt: sua parsimonia et sibi hæredino-cent.

Hæredi auaro nihil sufficit, etiam si Cræsi opes illi relinquant: at

etiam

etiam quadruplici & decupla vsura eandem ingemina: At- grato &
 tamen auaro hęredi, & qui paucis contentus esse non potest, contento e-
 nunquam satis amplum patrimonium reliqueris. O felicem tiam minia-
 Chrysippum illum, qui cum nouam argumentandi ratio- mum suffi-
 nem inuenisset, plurimas quidem propositiones, vt vocant, cit patri-
 coaceruare nos docuit, sed finem tamen, & conclusionem monium.
 adijcere noluit. O Chryssippe, vtinam nunc quoque viue-
 res, & auaris istis etiam modum colligendi pecunias, & fi-
 nem aliquem cupiditati statuendi monstrares, ne insatiabile
 hoc lucri studium in immensum excresceret: & vt homines
 nostri, in hoc diuitiarum certamine, ad metam aliquam
 peruenirent: vbi defatigati vel tandem substi-
 stant & conquiescant.

FINIS.

NOTA.

Pag. 9. ver. 11. lege *χαιρς.*

Pag. 9. in Lugdunensi, quo vsi sumus, exemplari: hic
 versus omissus erat:

Coruos quis olim concauum salutare?

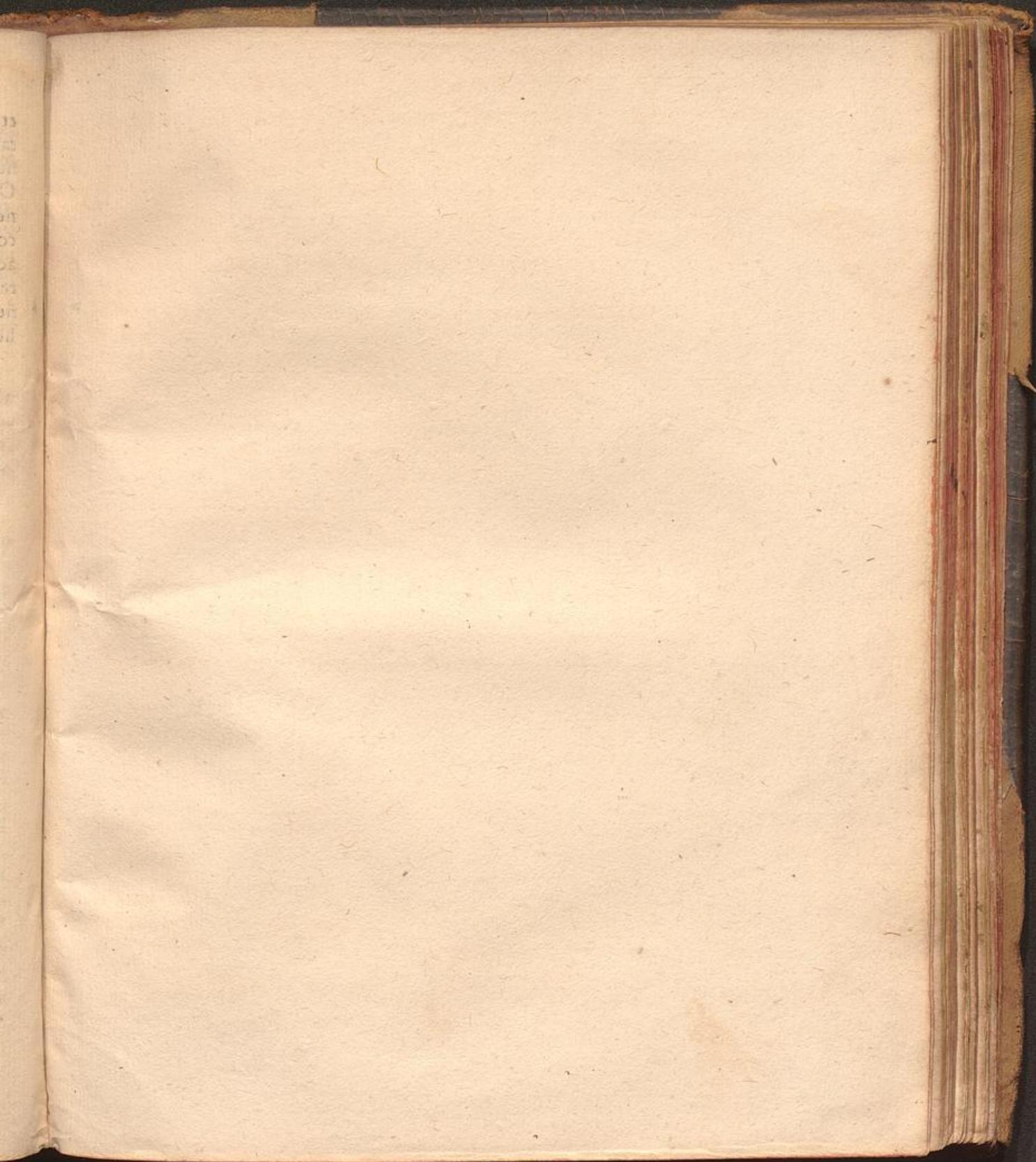
etiam quadruplici & decupla vitia eandem ingerunt. At
 tamen auro hredit. & qui paucis contentus esse non potest
 quodam tunc amplius partimonium relinquit. O felicitas
 Christianam illam, qui cum novam argumentandi ratio-
 nem invenisset, plurimas quidem propositiones, ut vocant
 contere nos docuit, sed finem tamen, & conclusionem
 adhibere noluit. O Christiane, vitiam nunc duodecim
 res & aures istas modum colligendi pecunias, & si-
 tem aliquid cupiditate faciendi monstret, ne insatiabile
 hoc facti studium in immensum exerceat: & ut homines
 nostri in hoc divitiarum certamine ad mortem aliquam
 perantur: ubi detragat vel tandem subu-
 lant & conquirent

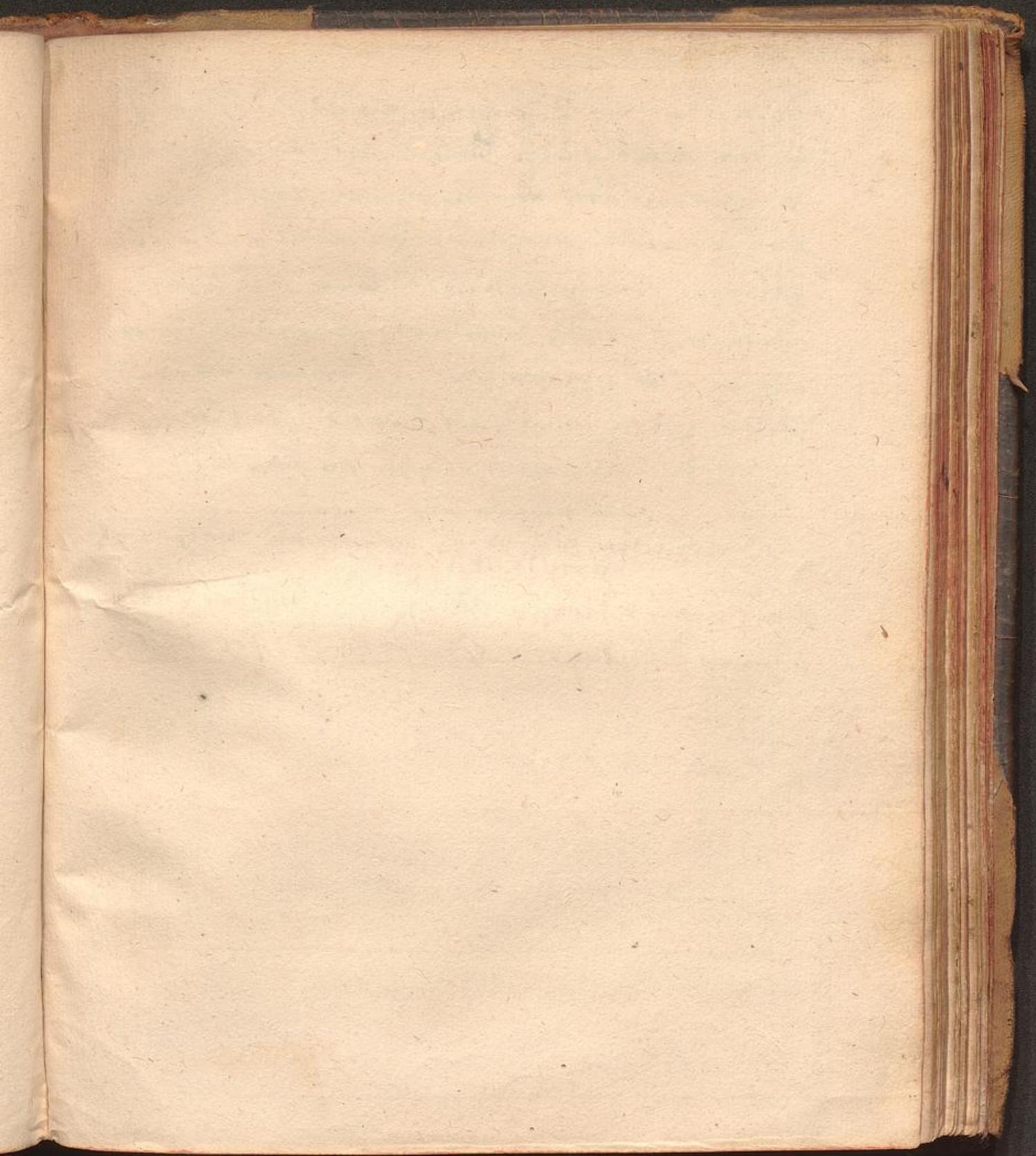
FINIS

NOTA

Page 2 verso lege
 Page 3 verso lege
 vertueculas erit

Contra nos omnia contentum habentur?

De Elegia

Hoc genus carminis Elegiacum dicitur ab ἐλεῖν: quod
misereor dicitur: quod eo luctus, et quæ timoris, ærummæ
et calamitatis hominum scribuntur. Postea eius usus
etiam ad alias materias, et arguta transiit. Alij ab
ἐλεεινὸν denominant quod infanice sit: quod
auctor, et inventor huius carminis Theocritus comote
mentis esset ἠσβότῃ τῶν, cui primùm hoc carmen
pateret: eius tamen viginti Elegos emiserit iurtoz
Ἰωννῆτιοῦ, et adhuc sub iudice hæret,

Ἐπιγραμμάτων in arte postum

Ad Græcæ lachrymas adijunctum versus in
Ἰωννῆτιοῦ Ἰωννῆτιοῦ.

Ἰωννῆτιοῦ κλαίοντες ὅτε ἴδωσιν ὄντα ἔτι πολλὰ
Ἰωννῆτιοῦ δ' αὖ χαίροντες ὅτε ἴδωσιν ὄντας ἀέθρα.

In artem medicinam ode Sapphira Jovis Brevenugy

Anno 1585

16to mensis february

Nullus in vasa Nemo sumpta sum et hinc vivit.

Saxus hinc Macrobr granat hinc coartat
Fructus annony pignit hinc adurit
Storditus air :

Ut sub manus homo quippe p^{er}ferat
Cognitum optum r^{ati}onibus omi Telud acceptus, ^{et} horum omi
Lapsus primi hinc hoc Cadami Casus primi p^{er}is in Sardinia
Lapsus hinc

Unde dicitur quous om morbi,
Quod p^{er} dno p^{er} hinc sua hinc arochi
Fronno hinc oobro mali p^{er}man
Munera hinc sunt.

Sunt gravibus hinc hinc
Dolores

Hinc hinc bronchis in appetitio
Et hinc modo gravibus hinc p^{er} agras, hinc modo p^{er} d. b. s.
Inde hinc hinc p^{er} d. i. r. u. b. s.

Horum morbus hinc hinc hinc
Hinc apoplexis, hinc hinc, hinc hinc
Hinc hinc, hinc hinc, hinc hinc hinc

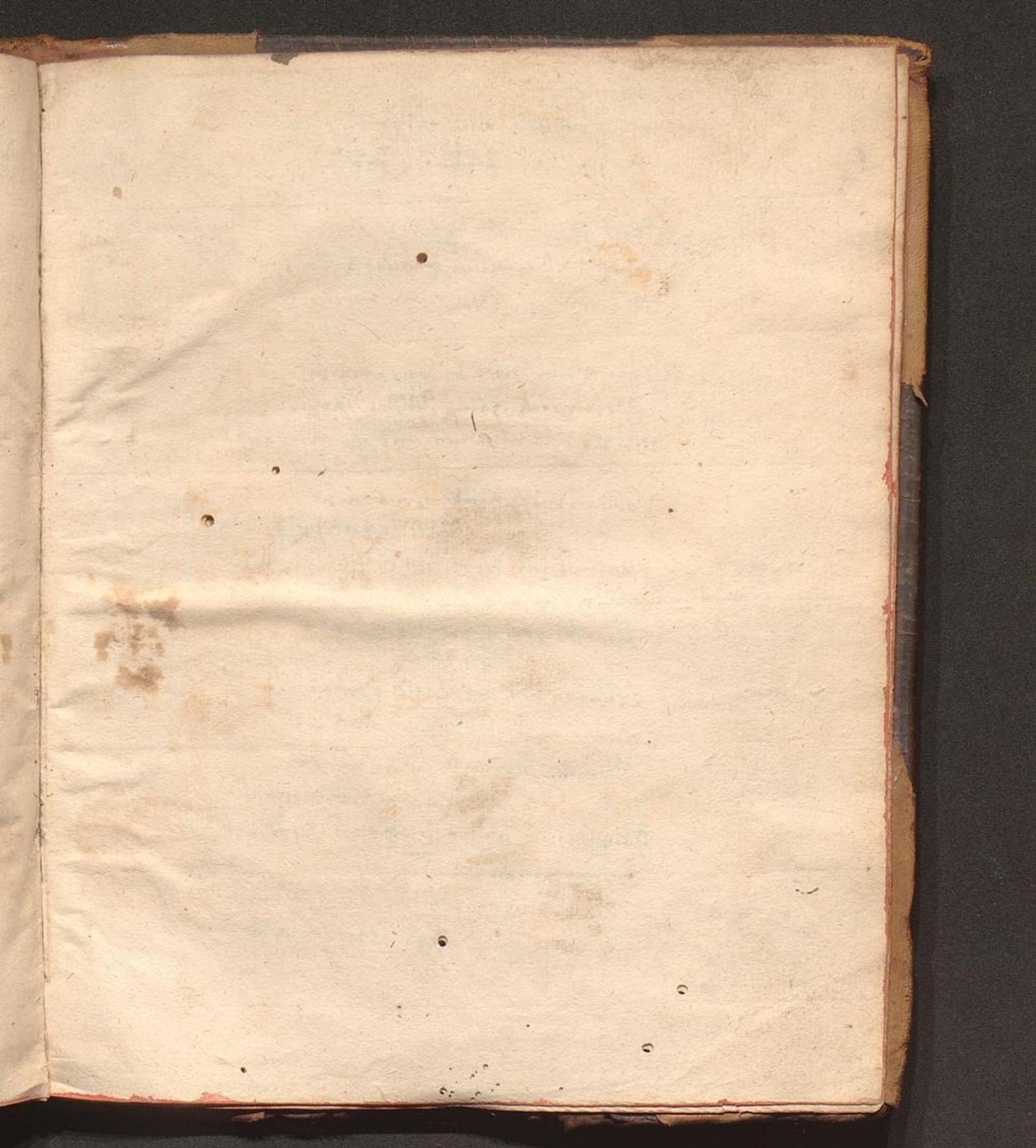
Lapsus

Lapsus hinc hinc hinc hinc hinc
Hinc hinc hinc hinc hinc hinc
Hinc hinc hinc hinc hinc hinc
Lapsus hinc hinc hinc hinc hinc

hinc hinc

Autem multo p^{er}is hoc hinc hinc
Fortius, hinc hinc hinc hinc hinc
Et hinc morbis, hinc hinc hinc hinc
Nominis hinc hinc.

Vertical text on the left edge of the page.

Attamen plures invidiam doctus
Tunc erant actem: fuerantque plures
Qui gloriab^{antur} ~~plures~~ ^{invidiosos} ~~plures~~ ^{et doctos}

quod confert ^{et} ~~plures~~ ^{invidiosos} ~~plures~~ ^{et doctos}
Ejusque in tantum ^{invidiosos} ~~plures~~ ^{et doctos}
Et verens oculos ^{invidiosos} ~~plures~~ ^{et doctos}

apribe

namque in tabes totidem, ^{invidiosos} ~~plures~~ ^{et doctos}
Esperantibus quoque ^{invidiosos} ~~plures ^{et doctos}
Mortis ^{invidiosos} ~~plures~~ ^{et doctos}~~

Aditum ^{invidiosos} ~~plures~~ ^{et doctos}
Promissa ^{invidiosos} ~~plures~~ ^{et doctos}

Maximo ^{invidiosos} ~~plures~~ ^{et doctos}
Vim ^{invidiosos} ~~plures~~ ^{et doctos}
Favent, ^{invidiosos} ~~plures~~ ^{et doctos}

Et ^{invidiosos} ~~plures~~ ^{et doctos}
Mortis ^{invidiosos} ~~plures~~ ^{et doctos}
Sunt, ^{invidiosos} ~~plures~~ ^{et doctos}

Quis ^{invidiosos} ~~plures~~ ^{et doctos}
Ergo ^{invidiosos} ~~plures~~ ^{et doctos}
Languida ^{invidiosos} ~~plures~~ ^{et doctos}
Sunt ^{invidiosos} ~~plures~~ ^{et doctos}

etiam sed palam agendum.

De rebus in varia temporibus factis.

Præterea in aliis factis et illis

Sapiens locutum esse patuit, siluisse nunquam.

Qui propria tacere non potest, quomodo is aliena celet.

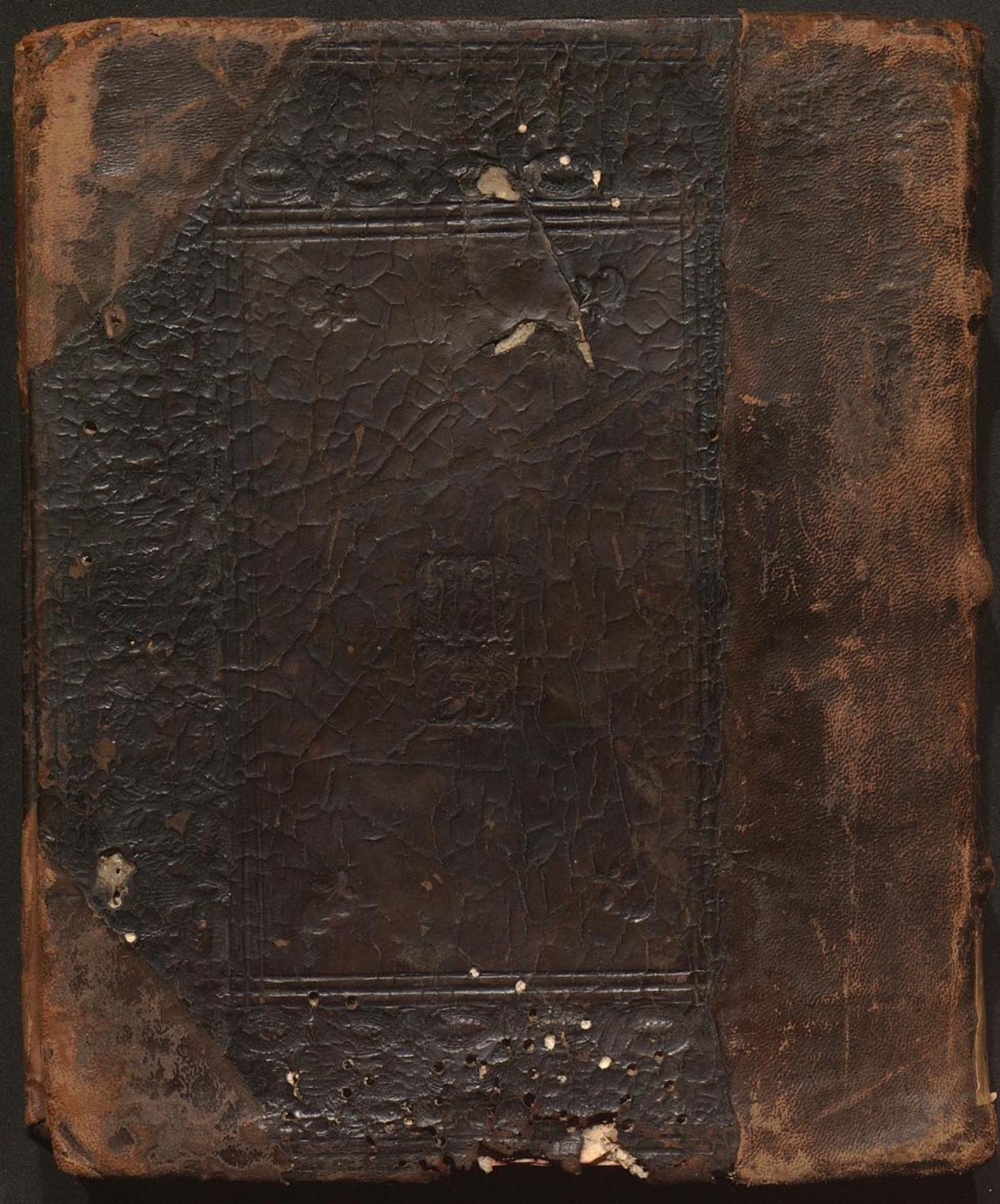
Non temere aperias cor tuum, nisi non cum probis ^{con}verseris, illud enim fatui est.

Sapiens cum necesse est, palam se defendit, cum antea recte se egisse sciverit; propter malos autem

cogitur aliquando palam detegere suam mentem.

Quid: de medicinis factis
Non videt ad fontes vnde supina sicat

Josephus Capitul. de medicinis. Subscribitur.

Th
5946